ABSTRACT BOEK

LO- EN SPORTTWEEDAAGSE

23-24 november Windesheim Zwolle

DAG *van het*
SPORTONDERZOEK
Een leven lang bewegen

hogeschool Windesheim Calo

KVLO
Goed leren bewegen

kenniscentrum sport & bewegen

Hogescholen Sport Overleg

mulier instituut

DAG VAN HET SPORTONDERZOEK

Op 24 november 2022 vindt de 14e Dag van het Sportonderzoek (DSO) plaats op hogeschool Windesheim in Zwolle. Deze editie is onderdeel van de LO- en Sporttweedaagse in samenwerking met de KVLO.

De DSO richt zich op onderzoekers die op wat voor manier dan ook te maken hebben met sportonderzoek. Met name het werk aan elkaar presenteren en daarover met elkaar in debat gaan staat op deze dag centraal. Diverse thema's die spelen binnen de sportpraktijk komen aan bod, zoals gezondheid, maatschappij, aangepast sporten, topsport en evenementen. De DSO wordt elk jaar georganiseerd door een andere sportopleiding. De DSO is een initiatief van het Mulier Instituut in samenwerking met Kenniscentrum Sport.

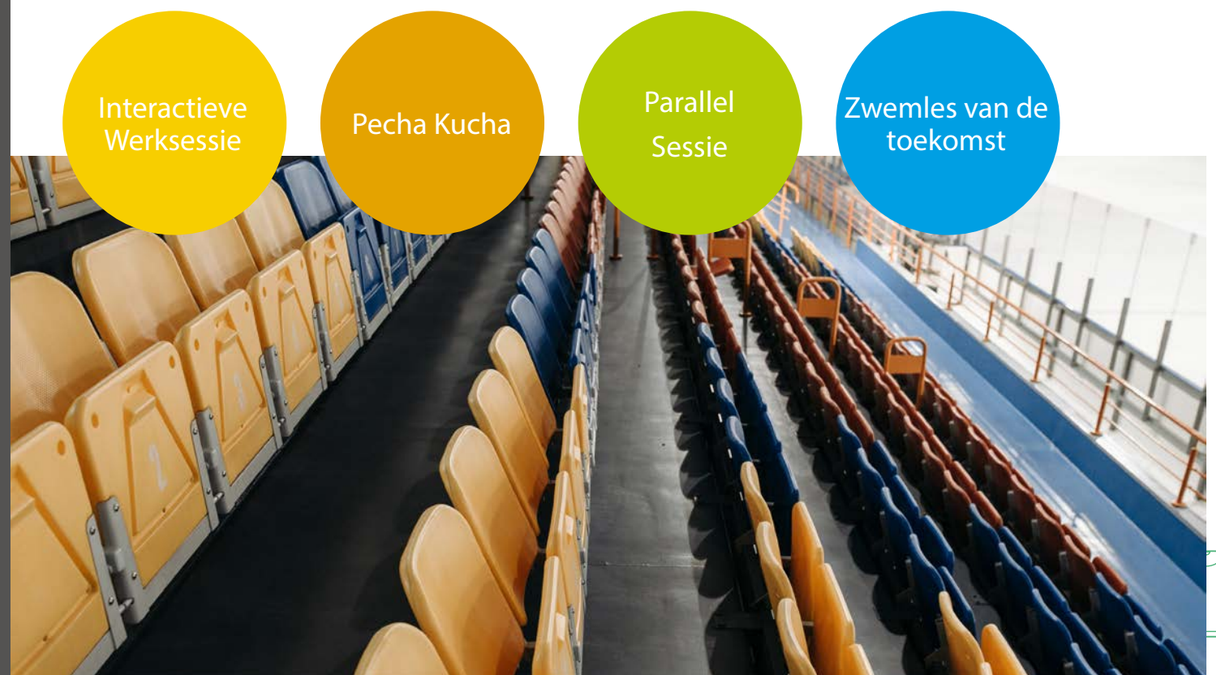
Het thema van deze dag is:

Een leven lang bewegen.

De DSO start met een sessie met keynotes op het terrein van bewegen en sport. Vervolgens zijn er parallelsessies met bevindingen uit onderzoek, praktijkworkshops en themasessies. In de middag vindt een plenaire sessie plaats getiteld 'De staat van jeugdsport in Nederland'. Met de beweegcrisis als realiteit wordt het belang van een leven lang bewegen steeds belangrijker. Een belangrijke rol is weggelegd voor de jeugdsport.

Sessierondes

Tijdens de Dag van het Sportonderzoek zijn er twee sessierondes waarbij een grote variatie van abstracts gepresenteerd wordt in parallel sessies, Pecha Kucha-vorm of waarbij je meedoet in interactieve werksessies. In dit abstract book vind je alle abstracts van onderzoeken op de Dag van het Sportonderzoek 2022.

Dagvoorzitter

ERBEN WENNEMARS

Niemand minder dan meervoudig wereldkampioen schaatsen Erben Wennemars is de dagvoorzitter tijdens de Dag van het Sportonderzoek met het thema 'Een leven lang bewegen' op donderdag 24 november.

Erben spreekt over intrinsieke motivatie waarbij hij een link maakt naar zijn schaatscarrière en zijn huidige leven. Momenteel is hij analist bij de NOS tijdens schaatswedstrijden en zet hij zich in voor het Jeugdsportfonds. Sport en gezondheid zijn belangrijke pijlers voor Erben en dat wil hij uitdragen naar de rest van Nederland om zo iedereen tot bewegen te stimuleren.

De staat van jeugdsport in Nederland

Programma 24 november

Aanvang	Programma	Locatie
09:00 uur	Inloop met koffie/thee	Atrium (H)
09:30 uur	**Opening Dag van het Sportonderzoek** 1. Keynote Dr. Fiona Chambers: *Physical Education Futures: The Moon-shot Mindset* 2. Keynote Dr. Amika Singh: *Kinderen en het systeem in beweging*	Auditorium (H)
11:00 uur	Sessie ronde 1	Gebouw A, C en S
12:00 uur	Lunch	Atrium (H)
13:00 uur	Sessie ronde 2	Gebouw A, C en S
14:15 uur	Uitreiking van de Boymansprijs	Auditorium (H)
14:30 uur	**Plenaire sessie "De staat van jeugdsport in Nederland"** 1. Dr. Sergio Lara-Bercial: *Youth Sport Today - Challenges, Opportunities and Hopes for a Better Future* 2. Erben Wennemars over jeugdsport 3. Perspectieven op jeugdsport (3 pitches) 4. Officiële aftrap Jeugdsport Innovatiecentrum	
16:00 uur	Informele afsluiting en netwerkborrel	Atrium (H)
17:15 uur	Einde LO- en Sporttweedaagse	

1 INHOUDSOPGAVE

SESSIERONDE

Leefstijl 8
TestJeLeefstijl.nl: de beweegrichtlijn en studenten in het mbo 9
Ontwikkeling en evaluatie van de eCoachGids - een online platform voor hbo-geregistreerde leefstijlcoaches ter ondersteuning van e-coaching 10
Gevolgen van de coronamaatregelen op de fitheid van scholieren in het voortgezet onderwijs 11

Bewegingsonderwijs 12
Formatief evalueren in praktijk gebracht door leraren Lichamelijke Opvoeding 13
Leerlingen over de kwaliteit van lichamelijke opvoeding toen en nu 14
TARGET-tool voor een motiverend leerklimaat: Co-Design van een online-instrument voor leraren LO 15

Life experience through sports 16
Ontwikkeling van life skills op en buiten het veld. 17
Structurele inbedding van sociale sportprojecten 18
Werkzame elementen van sportprogramma's voor volwassenen in een kwetsbare positie: een conceptmapping studie 19

Sportfilosofie en geschiedenis 20
Drie visies op beweging 21
Michel Serres over sport en bewegen 22
Van diversiteit naar eenheid. De opkomst van nationale sportbonden in Nederland 23

Jeugdsport / positief sportklimaat 24
Wat beweegt jeugd? - Een onderzoek naar de wensen en behoeften van pubers (12-15 jaar) om te sporten 25
Plezier voorop – Spelregelaanpassingen in de jeugdsport 26
Beste Ouders – Ondersteuning voor ouders bij het realiseren van een positief sportklimaat 27

Gezondheid en preventie 28
De ontwikkeling van een meetinstrument voor het bepalen van de fysieke belasting van ALO-studenten 29
Technologisch maatwerk als interventie voor sportblessurepreventie 30
Het monitoren van de psychologische gezondheid op de ALO 31

Motorisch leren in LO en sport 32
Divers bewegen en de relatie met creatief gedrag 33
Veranderingen in prestatie en motivatie door zelfregulatie in het bewegingsonderwijs. 34
Invloed van leerling kenmerken op expliciete en impliciete leeropbrengsten in het bewegingsonderwijs 35

Bewegen in de openbare ruimte 36
Krachtige gesprekken: Walk-along interviews over het doen van spierversterkende oefeningen in de openbare ruimte 38
Wat maakt dat in bepaalde buurten weinig bewogen wordt? 39

Interactieve werksessies 40
Kennis- en Innovatieagenda Sport en Bewegen; kansen in relatie tot aanpalende domeinen en vervolgstappen 41
Bouwen aan een wijk in beweging; wijkgericht werken en participatief actie onderzoek in en rond een wijkcentrum. 42
Intuïtie of data: wat geeft de doorslag bij het bepalen van de inzet van buurtsportcoaches? 43
Coach in Control: Feedback en informed trainingssturing door trainers/coaches van sporttalenten 44
Gezamenlijk creëren van een positieve sportcultuur - hoe doe je dat? 45

Zwemles van de toekomst 46
Ontwikkeling en validiteit van een tool voor individuele zwemveiligheid bij kinderen tussen 6 en 12 jaar. 47

Zwemles van de toekomst 48
Zwemles van nu 49
Physical literacy als basis voor een leven lang zwemmen 50
Effect van een tijdelijke onderbreking en hervatting van de zwemlessen. 51
Het effect van waterspecifieke interventies op balans bij kinderen met autisme spectrum stoornissen 52
Het effect van een waterspecifieke interventie op de statische en dynamische balans bij kinderen met een autisme spectrum stoornis. 53
Effect van videodemonstratie bij zweminstructies op de motorisch, cognitieve en affectieve leeruitkomsten bij kinderen tussen 4 en 7 jaar. 54

2 INHOUDSOPGAVE

SESSIERONDE

Bewegen in en om de school 56
De relaties tussen motorische vaardigheden, fysieke activiteit, fysieke fitheid, ervaren motorische competentie en gewicht in kinderen van 4 tot 13 jaar 57
Urban sports verbinden de gymzaal en de playground 58
SALTO Buddy: de ontwikkeling van een feedback tool voor het evalueren van docenthandelingen tijdens de gymlessen in het basisonderwijs 59

Dynamische schooldag / multidisciplinair samenwerken 60
Expertscholen Dynamische schooldag; effecten op leerlingen in kaart gebracht 61
Multidisciplinair samenwerken in beweging 62

Motorisch leren en ontwikkeling 63
Een leven lang bewegen: kan motorisch leren helpen om blessures te voorkomen? 64
Leerlingen in het PO: Grote individuele verschillen in de ontwikkeling van grove motoriek binnen in één schooljaar. 65

Inclusief en aangepast bewegen 66
Sport- en beweeggedrag door verschillende groepen in de bevolking 67
Occurrence of injuries and illnesses in adapted sports; a forty-week prospective cohort study 68
Wat beweegt kinderen met Developmental Coordination Disorder? 69

Sportevenementen 70
Door La Vuelta Holanda 2022 meer kinderen, vaker op de fiets 71
Heeft de afname van de consumptie van sportevenementen tijdens de coronapandemie invloed op de sportdeelname van de beoogde consumenten van sportevenementen? 72
WK Hockey Dames 2022: Economische impact en beleving 73

Jong en vaardig in bewegen 74
Start(V)aardig: Het ontwerpen en uitvoeren van een 18-weekse interventie gericht op de motorische ontwikkeling van kleuters. 75
Effectiviteit van een breed motorisch interventieprogramma op de beweegvaardigheid van jonge kinderen (4-7 jaar) 76
Causal Loop Diagram met factoren die de motorische ontwikkeling van kinderen beïnvloeden 77

Potentie en betekenis van sport 78
Maatschappelijke waarde van de Walking Sports Academy 79
Het maatschappelijk verlies na ernstig grensoverschrijdend gedrag in de sport 80
Aspecten van georganiseerde sportparticipatie: associaties met motorische competentie, fitheid en autonome motivatie om te sporten 81

Interactieve werksessies 82
De maatschappelijke waarde van sport 83
Hoe betrek je écht de mensen waar je onderzoek en innovatie verschil voor moet maken? 84
Sportverenigingen in turbulente tijden: overleven versus maatschappelijke verwachtingen 85
Het oog van de meester: perceptuele vaardigheden van LO-docenten 86
Analyse met urgentie: Hoe bewegen we in diverse levensfases? 87
Het vmbo-sportlab! Denkt u mee? 88
Drop-out in sport: European insights 89

Zwemles van de toekomst 90
Zwemles van nu 91
Physical literacy als basis voor een leven lang zwemmen 92
Effect van een tijdelijke onderbreking en hervatting van de zwemlessen. 93
Het effect van een waterspecifieke interventie op de statische en dynamische balans bij kinderen met een autisme spectrum stoornis. 95
Effect van videodemonstratie bij zweminstructies op de motorisch, cognitieve en affectieve leeruitkomsten bij kinderen tussen 4 en 7 jaar. 96

Physical Education Futures: The Moon-shot Mindset

Dr. Fiona Chambers is head of School of Education en professor Lichamelijke opvoeding en Sportpedagogiek aan de University College Cork in Ierland. Ze heeft een visionaire kijk op het onderwijs en schreef over de "Design Thinking Coach".

Keynote 1

DR. FIONA CHAMBERS

Against the backdrop of Society 5.0, physical education is uniquely placed to shape both people wellbeing and planet wellbeing. However, with the weight of this opportunity, our profession is faced with many burning questions, including: How can we empower physical educators to adopt a 'moon-shot mindset'; to be brave enough to imagine and enact the physical education of the future ? How can we lean into our history to shape this imagined and exciting future for our cross-discipline? This keynote will begin to grapple with these questions.

Keynote 2

DR. AMIKA SINGH

Een steeds groter deel van onze kinderen beweegt onvoldoende. We zijn het erover eens dat dit een ongunstige ontwikkeling is, maar de oplossing voor dit groeiende probleem hebben we nog niet gevonden. In de afgelopen decennia zien we een shift van de focus op gedragsverandering op het niveau van het individu naar meer aandacht voor de context. Op dit moment wordt steeds vaker gesproken over het belang om systemisch te denken. Maar wat houdt dat precies in? De school als systeem, een gemeente, Nederland, Europa - of de hele wereld? Hoe kan een systeemaanpak gecombineerd worden met de behoefte van (lokale) overheden om effecten van beleid in cijfers te vatten?

Kinderen en het systeem in beweging

Dr. Amika Singh is als senior onderzoeker werkzaam bij het Mulier Instituut waar ze het onderzoek op het gebied van 'Leren Bewegen' coördineert. Samen met het Leren Bewegen Team onderzoekt Amika hoe kinderen tussen 0-18 jaar oud optimaal ondersteund kunnen worden om gezond en actief op te groeien.

Keynote 3

DR. SERGIO LARA-BERCIAL

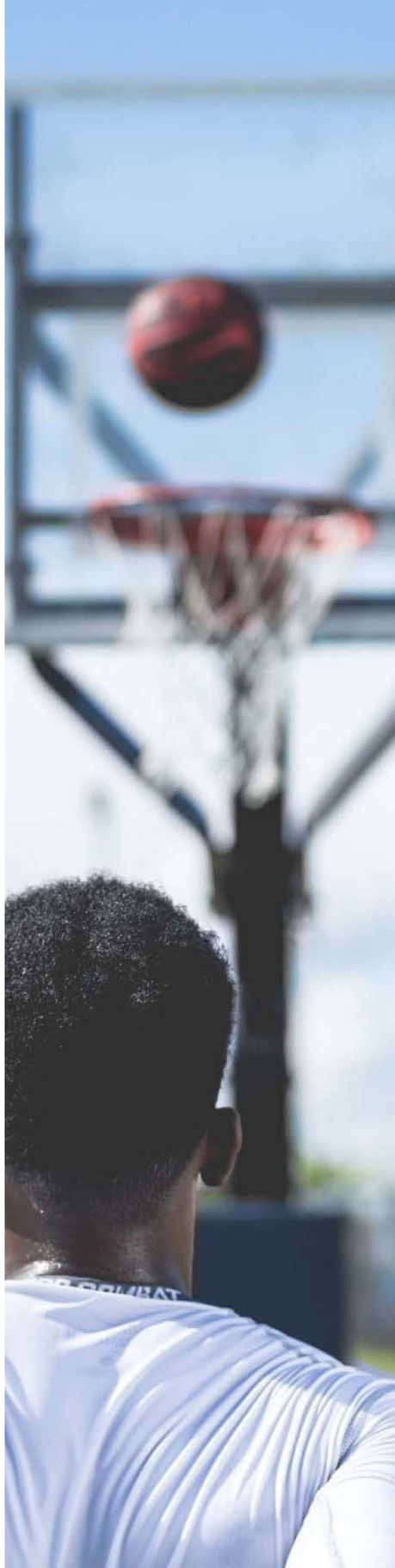
In this session, Professor Lara-Bercial will identify some of the key issues in youth sport globally today. From high dropout rates and unhealthy talent identification and development practices to the role of youth sport as a tool for personal and societal development. Professor Lara-Bercial will explore the major themes in youth sport today and the potential opportunities at our disposal to create a better picture for the future.

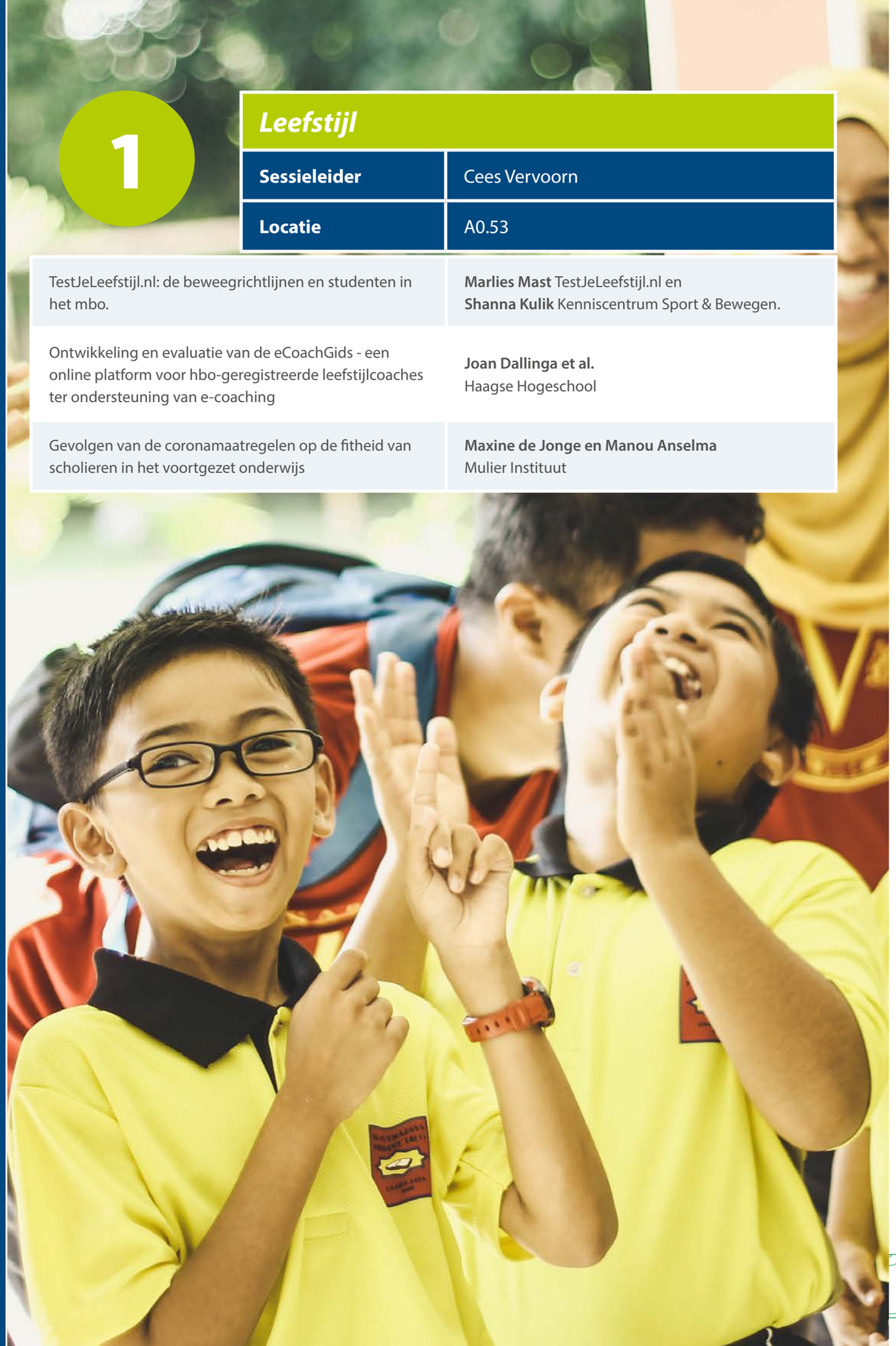

Youth Sport Today - Challenges, Opportunities and Hopes for a Better Future

Dr. Sergio Lara-Bercial is a Professor of Sport Coaching at Leeds Beckett University in the UK and the Vice-President for Strategy and Development for the International Council for Coaching Excellence. He has published widely on a variety of sport-related topics including youth sport and coach development.

Sergio is also the co-founder of ICoachKids, a global movement helping coaches put kids first in sport by developing free resources for coaches, parents and sport organisations. Sergio is recognised globally and consults for multiple high-level organisations such as Nike, UEFA and FIBA. He is also a former international basketball coach for Great Britain and has coached national league for over 25 years winning 18 National Titles with both male and female teams.

1

Leefstijl

Sessieleider	Cees Vervoorn
Locatie	A0.53

TestJeLeefstijl.nl: de beweegrichtlijnen en studenten in het mbo.	**Marlies Mast** TestJeLeefstijl.nl en **Shanna Kulik** Kenniscentrum Sport & Bewegen.
Ontwikkeling en evaluatie van de eCoachGids - een online platform voor hbo-geregistreerde leefstijlcoaches ter ondersteuning van e-coaching	**Joan Dallinga et al.** Haagse Hogeschool
Gevolgen van de coronamaatregelen op de fitheid van scholieren in het voortgezet onderwijs	**Maxine de Jonge en Manou Anselma** Mulier Instituut

TestJeLeefstijl.nl: de beweegrichtlijn en studenten in het mbo

Marlies Mast (TestJeLeefstijl.nl) en Shanna Kulik (Kenniscentrum Sport & Bewegen)

Inleiding

Mbo-scholen willen studenten graag helpen bij het ontwikkelen van een gezonde leefstijl. Daarom is de leefstijltest TestJeLeefstijl.nl ontwikkeld. TestJeLeefstijl.nl bestaat uit 14 leefstijlonderwerpen, zoals Voeding, Geld en ook Bewegen. TestJeLeefstijl.nl kan ieder jaar door scholen worden voorgelegd aan hun studenten en na het invullen van deze vragenlijst krijgen studenten direct feedback op hun beweeggedrag, met name of ze wel/of niet voldoen aan de beweegrichtlijn, en tips over wat ze kunnen doen om dit te verbeteren. Daarnaast werkt TestJeLeefstijl.nl met Kenniscentrum Sport & Bewegen samen om de gezonde leefstijl van mbo-studenten te bevorderen, door gevolg te geven aan de overkoepelende resultaten.

Methode

De vragenlijst Bewegen bestaat uit 8 vragen over sport- en beweeggedrag door de week heen. Deze vragen zijn afgeleid van de Short Questionnaire to Assess Health-enhancing physical activity (SQUASH). Mbo-scholen kunnen zich gratis aanmelden bij Testjeleefstijl.nl en de testen van de verschillende onderwerpen vrijwillig door studenten laten invullen tijdens lestijd of in het kader van beroepsvitaliteit of studieloopbaanbegeleiding.

Resultaten

Ruim 18.000 mbo-studenten vulden in schooljaar 2021-2022 de vragenlijst Bewegen in. Exploratieve analyse laat zien dat van jonge mbo-studenten (15-17 jaar) maar 11% aan de beweegrichtlijnen voldoet. Onder hun leeftijdsgenoten op de havo en het vwo ligt dit percentage veel hoger (50,3% en 55,1% respectievelijk). Meiden van deze leeftijd voldoen zelfs nog minder (8%) aan de richtlijnen dan jongens (14%).

Discussie en conclusie

Exploratieve verkenning van de ingevulde vragenlijsten suggereert dat mbo-studenten veel minder vaak voldoen aan de beweegrichtlijn in vergelijking met leeftijdsgenoten op de havo en het vwo. In het kader van een gezonde leefstijl en beroepsvitaliteit is het ook voor deze doelgroep noodzakelijk om meer in beweging te komen. Welke mogelijkheden zijn er om dit te bewerkstelligen?

Ontwikkeling en evaluatie van de eCoachGids - een online platform voor hbo-geregistreerde leefstijlcoaches ter ondersteuning van e-coaching

Dallinga JM1,2,4, Braam KI1, Bak M2, Bossen D2, van het Schip C2, Boerdijk LPJ2, Holla JFM1,3, Visser B2

1. Lectoraat Kracht van Sport en Bewegen, Faculteit Gezondheid, Sport en Welzijn, Hogeschool Inholland, Haarlem
2. Centre of Expertise Urban Vitality, Hogeschool van Amsterdam, Amsterdam
3. Amsterdam Rehabilitation Research Center, Reade, Amsterdam
4. Lectoraat Gezonde Leefstijl in een Stimulerende Omgeving, Kenniscentrum Health Innovation, Haagse Hogeschool, Den Haag

Inleiding

Om leefstijlcoaches te ondersteunen bij het integreren van e-coaching in de begeleiding van hun cliënten richting een gezonde leefstijl is de eCoachGids ontwikkeld en geëvalueerd op gebruiksvriendelijkheid en bruikbaarheid. De eCoachGids is een online platform voor hbo-geregistreerde leefstijlcoaches dat hulp biedt bij het vinden van digitale middelen.

Methode

Het online platform eCoachGids is stapsgewijs (in drie co-creatie sessies en vier feedbacksessies) ontwikkeld met cliënten, leefstijlcoaches, praktijkpartners en interventie-eigenaren. Samen met een ontwerpbureau is een prototype doorontwikkeld tot de eCoachGids. Leefstijlcoaches (n=6) en studenten (n=10) hebben de eCoachGids gedurende een maand getest. In twee focusgroepen werden bruikbaarheid, gebruiksvriendelijkheid, intentie voor gebruik, volledigheid en aanbevelingen uitgevraagd aan de hand van het TAM-model (Venkatesh, 2000).

Resultaten

Leefstijlcoaches vonden de eCoachGids prettig in gebruik en met name geschikt voor de onderhoudsfase van het GLI programma. Het hielp hen e-coaching vaker en beter in te zetten. Leefstijlcoaches gaven aan het platform vooral te gebruiken om nieuwe kennis op te doen en niet zozeer voor langdurig aaneengesloten gebruik. Het up-to-date houden van het platform werd als noodzakelijk gezien voor continuïteit in gebruik. Studenten vonden de eCoachGids overzichtelijk en de opbouw aansluiten bij de fases van gedragsverandering. Het feit dat alleen betrouwbare applicaties in de eCoachGids zijn opgenomen werd als groot voordeel ervaren. De meerderheid van de deelnemers gaf aan de eCoachGids te zullen gebruiken om invulling te geven aan blended begeleiding. Alle deelnemers gaven aan zich vaardig genoeg te voelen om met de eCoachGids aan de slag te gaan. Aanbevelingen bestonden uit tips voor de lay-out en uitbreiding en visualisatie van de digitale tools.

Discussie en conclusie

De bruikbaarheid en gebruiksvriendelijkheid werd goed bevonden. Het platform biedt praktische informatie, maar kan geoptimaliseerd worden qua aanbod aan tools en lay-out. Momenteel wordt aan de hand van de feedback de eCoachGids doorontwikkeld en staat de implementatie centraal.

Dit onderzoek is onderdeel van het iTLC project en is medegefinancierd door Regieorgaan SIA onderdeel van de Nederlandse Organisatie voor Wetenschappelijk Onderzoek (NWO).

Referenties

Venkatesh, V. (2000). Determinants of perceived ease of use: Integrating control, intrinsic motivation, and emotion into the technology acceptance model. Information systems research, 11(4), 342-365.

Gevolgen van de coronamaatregelen op de fitheid van scholieren in het voortgezet onderwijs

Maxine de Jonge, Manou Anselma, Sofie Vrieswijk, Arnold Bronkhorst, Lisanne Balk, Amika Singh

Inleiding

De afgelopen twee jaar is door de coronamaatregelen het georganiseerde sport- en beweegaanbod voor jongeren van 12-18 jaar voor een belangrijk deel weggevallen, zoals de les lichamelijke opvoeding op school. Als dit aanbod voor langere periodes wegvalt heeft dit mogelijk nadelige gevolgen voor de motorische fitheid van jongeren, zoals eerder aangetoond bij kinderen in het basisonderwijs (Vrieswijk et al., 2021). Verminderde motorische fitheid kan problematisch zijn, vanwege de associatie met o.a. een hoger risico op hart- en vaatziekten en minder zelfvertrouwen (Smith et al., 2014). Het doel van dit onderzoek is om de motorische fitheid van scholieren op het voortgezet onderwijs van vóór en ná de schoolsluitingen te vergelijken.

Methode

Via de Koninklijke Vereniging voor Lichamelijke Opvoeding zijn vakdocenten lichamelijke opvoeding gevraagd om data te delen over de motorische fitheid van hun leerlingen. Van 10 scholen is deze data ontvangen van de schooljaren 2018/2019, 2019/2020, 2020/2021 en 2021/2022. Middels multi-level analyse vergelijken we de resultaten van de shuttlerun test (behaalde trap) en de coopertest (afgelegde afstand in meters) van vóór de schoolsluitingen met de scores ná de schoolsluitingen, waarbij rekening wordt gehouden met leeftijd.

Resultaten

De gemiddelde leeftijd van de leerlingen is 13.7 jaar (range van 10-18 jaar) en 56% van de leerlingen is jongen. Data is beschikbaar van vóór de schoolsluitingen (N=2045 shuttle run en N=782 coopertest) en ná de schoolsluitingen (N=2014 shuttle run en N=1681 coopertest). De analyses voor de vergelijking van beide meetmomenten worden momenteel uitgevoerd.

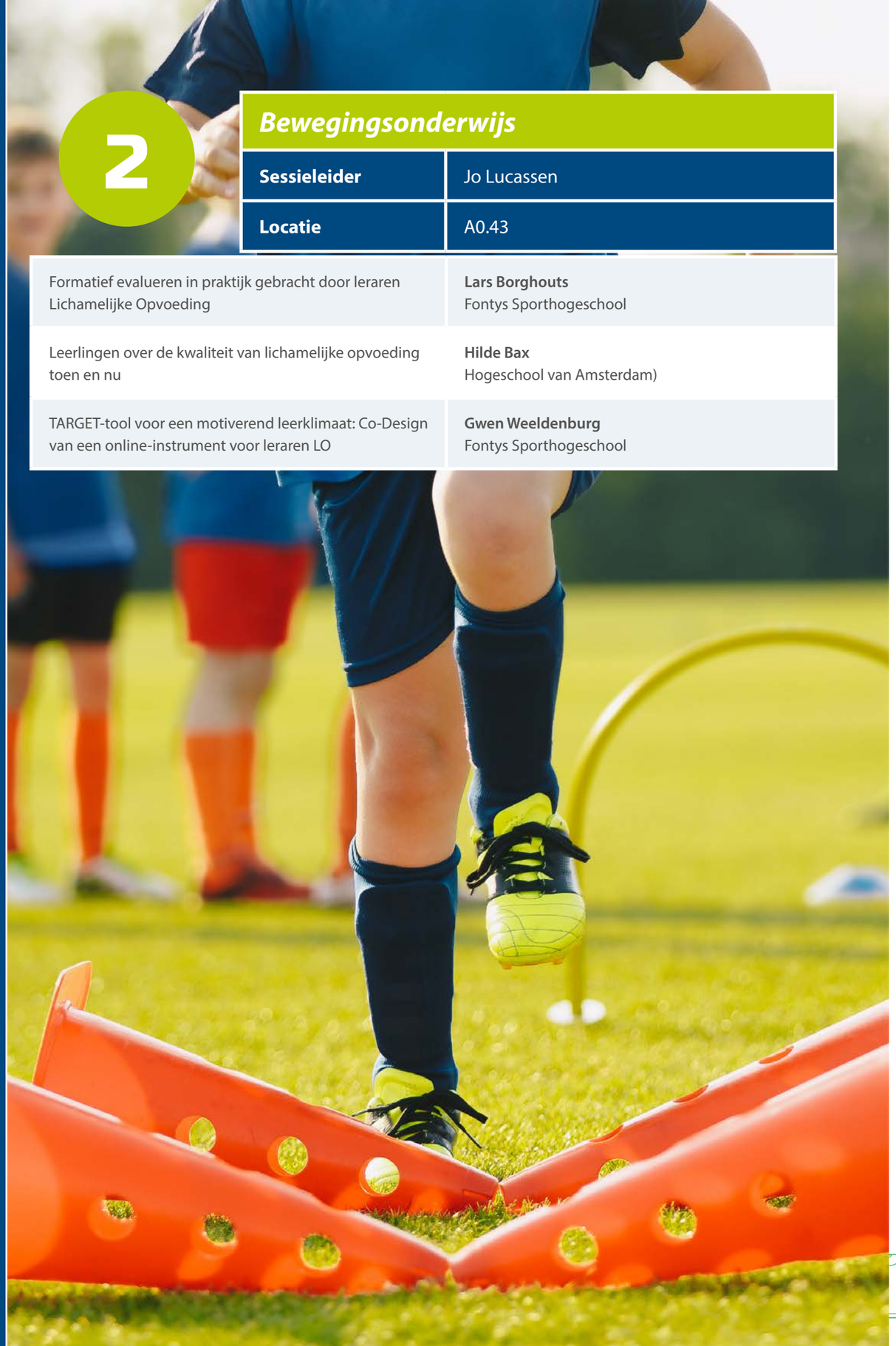
Discussie en conclusie

Vanuit eerder onderzoek bij leerlingen op het primair onderwijs lijkt een grote groep leerlingen minder vaardig te zijn na de schoolsluitingen dan voor de schoolsluitingen. Voornamelijk jonge kinderen en kinderen die motorisch minder vaardig zijn, lijken deze nadelen te ondervinden. Mochten negatieve gevolgen ook op het voortgezet onderwijs worden gevonden, moet worden gekeken hoe deze achterstanden zo snel mogelijk ingehaald kunnen worden.

Referenties

Smith, J. J., Eather, N., Morgan, P. J., Plotnikoff, R. C., Faigenbaum, A. D., & Lubans, D. R. (2014). The health benefits of muscular fitness for children and adolescents: a systematic review and meta-analysis. *Sports medicine (Auckland, N.Z.)*, 44(9), 1209–1223. https://doi.org/10.1007/s40279-014-0196-4

Vrieswijk, S., Balk, L. & Singh, A.S. (2021). *Gevolgen van de coronamaatregelen voor de motorische ontwikkeling van basisschoolkinderen*. Utrecht: Mulier Instituut.

2

Bewegingsonderwijs

Sessieleider	Jo Lucassen
Locatie	A0.43

Formatief evalueren in praktijk gebracht door leraren Lichamelijke Opvoeding	**Lars Borghouts** Fontys Sporthogeschool
Leerlingen over de kwaliteit van lichamelijke opvoeding toen en nu	**Hilde Bax** Hogeschool van Amsterdam)
TARGET-tool voor een motiverend leerklimaat: Co-Design van een online-instrument voor leraren LO	**Gwen Weeldenburg** Fontys Sporthogeschool

Formatief evalueren in praktijk gebracht door leraren Lichamelijke Opvoeding

Lars Borghouts, Menno Slingerland, Gwen Weeldenburg

Inleiding

De kwaliteit van beoordelingssystemen bij Lichamelijke Opvoeding (LO) in het voortgezet onderwijs is veelal ondermaats. Sterk in opkomst is het principe van formatief evalueren, waarbij doorlopend geëvalueerd wordt om leerlingen te ondersteunen tijdens het leerproces. Internationaal onderzoek heeft echter laten zien dat leraren LO het moeilijk vinden om formatief evalueren in praktijk te brengen. De doelen van het huidige onderzoeksproject waren daarom: 1) Inzicht krijgen in de ervaringen van leraren LO tijdens het ontwerpen en uitvoeren van formatief evalueren; 2) Achterhalen hoe leraren LO formatieve strategieën inzetten, aangepast aan hun individuele lesgeefcontext.

Methode

Drie vaksecties LO (16 leraren) werden gedurende anderhalf schooljaar geschoold en begeleid door een externe expert, in het ontwerpen en uitvoeren van strategieën voor formatief evalueren. Daarbij werden elementen toegepast van 'lesson study', een breed toegepaste methode voor docentprofessionalisering. Via focusgroepen, logboeken en veldnotities werden ervaringen en praktijken in kaart gebracht. Kwalitatieve analyse werd uitgevoerd door middel van 'framework analysis'.

Resultaten

Er werden drie thema's geïdentificeerd: zelfreflecties van de leraar, formatieve strategieën, leerproces van de leraar. In het begin van de interventie ervaarden leraren onzekerheid, ze verwachtten in de les chaos en verlies van controle. In het vervolg werden ze enthousiast en namen competentiegevoelens toe. De rol van de leraar veranderde van directief naar meer ondersteunend. Als formatieve strategieën werd o.a. ingezet op werken met rubrics, peer-feedback en zelfbeoordeling. Daarvoor bleken bij leerlingen echter ook vaardigheden nodig te zijn. De rol van de externe expert in het proces werd als cruciaal gezien.

Discussie en conclusie

Formatief evalueren moet gezien worden als integraal onderdeel van het onderwijs. Leraren LO hebben echter ondersteuning nodig om dit effectief in praktijk te brengen. Gestructureerd experimenteren in de eigen praktijk lijkt van belang, om duurzame veranderingen te bewerkstelligen.

Leerlingen over de kwaliteit van lichamelijke opvoeding toen en nu

Hilde Bax, HVA Academie voor Lichamelijke Opvoeding

Inleiding

Ruim vijftien jaar geleden is onderzoek gedaan naar de opvattingen en ervaringen van leerlingen uit de hoogste klassen van het voortgezet onderwijs over het vak lichamelijke opvoeding (LO). Het betrof een deelproject van het onderzoek *De kwaliteit van de lichamelijke opvoeding* met Stegeman als projectleider (2007). Dit deelonderzoek hebben studenten van de ALO Amsterdam afgelopen jaar uitgevoerd op enkele BSM-convenant scholen.

Methode

De schriftelijke enquête van toen is opnieuw gebruikt, weliswaar niet meer op papier maar zoals tegenwoordig gebruikelijk digitaal. Het onderzoek naar de kwaliteit van LO in het Zuiden van het land (Stegeman, Bax & De Knop, 2004) is herhaald in de omgeving van Amsterdam. Het ging om de waardering van leerlingen uit het voortgezet onderwijs voor het vak LO, de gebruikerskwaliteit. De gestelde vragen kunnen globaal in vier categorieën worden verdeeld. Wat vind je belangrijk in de lessen LO, wat zijn belangrijke activiteiten, waarom zijn doelen of activiteiten niet gerealiseerd en wat zijn je motieven om te sporten?

Resultaten

Er zijn voor het belang van doelstellingen en het bereiken ervan geen grote verschillen in percentages gevonden met de resultaten van toen. De top drie is bij het huidige onderzoek, met anderen leren samenwerken (71,1), ervaren dat bewegen, spelen en sporten plezierig is (64,0) en inzet (doorzettingsvermogen) leren tonen (63,9). In 2004 scoorden deze doelstellingen ook allemaal boven de 60%. De belangrijkste activiteiten zijn volgens de leerlingen tegenwoordig, in teamverband samenwerken (71,1), deelnemen aan een doelspel (60,7) en zelfstandig werken in kleine groepen (55,7). De eerste twee activiteiten scoorden in 2004 vergelijkbaar, maar het percentage voor zelfstandig werken in kleine groepen was maar 36,4.

De twee belangrijkste redenen waarom doelen niet gehaald worden zijn bij beide metingen, er werd te weinig aandacht aan besteed en de verschillen tussen de leerlingen zijn te groot. De meeste leerlingen zijn niet zo gemotiveerd is ook een belangrijke reden.

Ver weg het belangrijkste motief om buiten school te sporten is, omdat ik het fijn vind om te doen. Op plaats twee staat, omdat het goed is voor mijn gezondheid.

Discussie en conclusie

Hoewel er ruim vijftien jaar zit tussen de beide metingen en de doelgroepen uit verschillende regio's komen, lijken de waarderingen van de leerlingen voor de doelstellingen en de activiteiten binnen de lessen LO nauwelijks veranderd te zijn.

Het plezier in bewegen en sporten was en is de belangrijkste reden voor leerlingen om actief te zijn.

Referenties

Stegeman, H., Bax, H. & De Knop, P. (2004). Scholieren over lichamelijke opvoeding. Opvattingen en ervaringen van leerlingen in de hoogste klassen van het voortgezet onderwijs in Zuid-Nederland. *Lichamelijke Opvoeding, 92(12),* 16-19.

Stegeman H. (red) (2007). *Naar beter bewegingsonderwijs. Over de kwaliteit van sport en bewegen op school. '*s-Hertogenbosch/ Nieuwegein: W.J.H. Mulier Instituut/Arko Sports Media.

TARGET-tool voor een motiverend leerklimaat: Co-Design van een online-instrument voor leraren LO

1,2 Weeldenburg, G., 1 Kromkamp, L., 1 Borghouts, L., 3 Hansen, N.B., & 1,3 Vos, S.

1. Fontys University of Applied Sciences, Eindhoven, The Netherlands
2. Department of Industrial Design, Eindhoven University of Technology, Eindhoven, The Netherlands
3. Department of Computer Science, Aalborg University, Denmark

Introductie

Het is voor leraren in het VO niet eenvoudig om in de les LO adequaat in te spelen op de motivationele behoeften van leerlingen [1]. Het is ook niet vanzelfsprekend om daarbij gebruik te maken van wetenschappelijk kennis [2]. In deze studie is op systematische wijze een didactisch instrument ontworpen dat (a) leraren LO (in opleiding) kan ondersteunen bij het optimaliseren van een motiverend leerklimaat in de lessen, en (b) wetenschappelijk kennis en inzichten ontsluit in de beroepspraktijk.

Methode

Een multidisciplinair team van industrial designers, leraren LO en onderzoekers heeft aan de hand van co-design methoden gezamenlijk vier verschillende ontwerpfasen doorlopen: need identification, idea generation, development, testing. De laatste twee fasen zijn herhaaldelijk doorlopen om tot een werkend ontwerp te komen.

Resultaten

Belangrijke ontwerpeisen waren onder meer: monitoring van leerlingmotivatie, ondersteuning bij interpreteren van de gegevens, praktische verbetersuggesties en faciliteren van reflectie. Op basis van de verkregen vereisten aan het instrument, en de gebruikservaringen in de testfases, is de zogenaamde *TARGET-tool* ontworpen. Het betreft een online en interactieve applicatie waarmee leraren inzicht kunnen verkrijgen in de beleving van de leerlingen tijdens hun lessen LO. Ook krijgen ze op basis van de uitkomsten suggesties aangedragen om het motiverend leerklimaat in de lessen te optimaliseren en hiermee te experimenteren.

Discussie en Conclusie

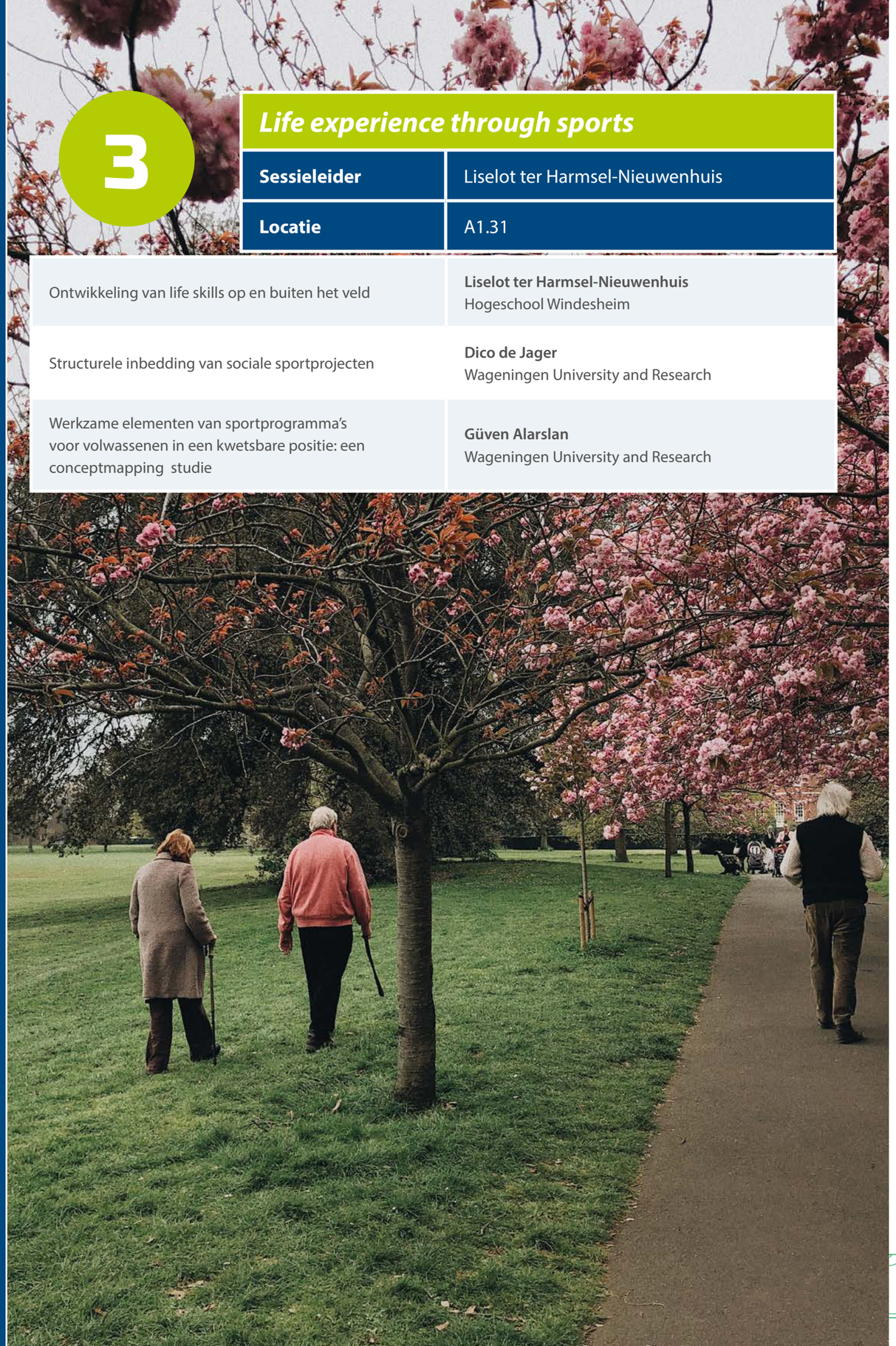
Overeenkomstig met voorgaand co-design onderzoek [3] is het betrekken van eindgebruikers in het ontwerpproces en het multidisciplinaire karakter van het ontwerpteam ook in deze studie waardevol gebleken. Het heeft geleid tot nieuwe perspectieven en innovatieve ideeën, en stelde ons in staat om specifieke uitdagingen en behoeften van leraren aan te pakken. In vervolgonderzoek willen we de implementatie van de TARGET-tool in de beroepspraktijk onderzoeken en inzicht verkrijgen in de gebruikerservaring, de impact op het handelen van de leraar en de beleving van leerlingen.

Referenties

[1] Peter Hastie, Oleg Sinelnikov, Tristan Wallhead, and Todd Layne. 2014. Perceived and actual motivational climate of a mastery-involving sport education season. Eur Phys Educ Rev 20, 2 (2014), 215–228.

[2] Philippa Velija, Susan Capel, Will Katene, and Sid Hayes. 2008. `Does knowing stuff like PSHE and citizenship make me a better teacher?': Student teachers in the teacher training figuration. Eur Phys Educ Rev 14, 3 (2008), 389–406.

[3] Jakob Trischler, Per Kristensson, and Don Scott. 2018. Team diversity and its management in a codesign team. *J Serv Manage* 29, 1 (2018), 120–145.

3

Life experience through sports

Sessieleider	Liselot ter Harmsel-Nieuwenhuis
Locatie	A1.31

Ontwikkeling van life skills op en buiten het veld	**Liselot ter Harmsel-Nieuwenhuis** Hogeschool Windesheim
Structurele inbedding van sociale sportprojecten	**Dico de Jager** Wageningen University and Research
Werkzame elementen van sportprogramma's voor volwassenen in een kwetsbare positie: een conceptmapping studie	**Güven Alarslan** Wageningen University and Research

Ontwikkeling van life skills op en buiten het veld

Liselot ter Harmsel-Nieuwenhuis (Hogeschool Windesheim)

Inleiding

Binnen Life Experience Through Sports doen we onderzoek naar sportprogramma's voor sociaal kwetsbare volwassenen. Uit ons review blijkt dat er nog weinig onderzoek gedaan is naar de ontwikkeling van life skills onder deze doelgroep (ter Harmsel et al., 2022). Doel van deze studie is daarom te onderzoeken welke life skills kwetsbare volwassenen ontwikkelen tijdens het sporten en of deze ook gebruikt worden in het dagelijks leven (transfer). Daarnaast wordt onderzocht welke factoren en mechanismen invloed hebben op het ontwikkelen en de transfer van life skills.

Methode

Dit onderzoek is uitgevoerd in gemeenten, waar sportprogramma's voor kwetsbare doelgroepen worden georganiseerd volgens de Life Goals methodiek. In vier gemeenten zijn deelnemers aan de hand van Timelining (n = 13) geïnterviewd. Aanvullend zijn hun coaches geïnterviewd.

Resultaten

Kwetsbare volwassenen kunnen cognitieve (bijv. bewustwording), emotionele (bijv. coping skills) en sociale vaardigheden (bijv. teamwork) ontwikkelen door deelname aan sportprogramma's. Een deel van deze vaardigheden worden ook gebruikt in het dagelijks leven. Diverse factoren (o.a. de coach, programmadesign) en mechanismen (o.a. zelfvertrouwen) lijken de ontwikkeling van deze skills te bevorderen.

Discussie en conclusie

Door deelname aan sportprogramma's kunnen sociaal kwetsbare volwassenen life skills ontwikkelen, waar ze ook in het dagelijks leven baat bij lijken te hebben. Echter, het in kaart brengen van transfer en wat hierin faciliterend (factoren/mechanismen) is, is lastig, omdat deelnemers het moeilijk vinden om te reflecteren en de coaches de deelnemers veelal niet in het dagelijks leven treffen. Vervolgonderzoek waarbij ook de medewerkers vanuit de zorg worden geïnterviewd, wordt daarom aanbevolen.

Structurele inbedding van sociale sportprojecten

Dico de Jager (Wageningen University and Research)

Inleiding

Binnen Life Experience Through Sports doen we onderzoek naar sportprogramma's voor sociaal kwetsbare volwassenen. Uit interviews met deelnemers en hun coaches blijkt dat deelname aan deze programma's leidt tot positieve effecten op bijv. mentale gezondheid, zelfvertrouwen en de ontwikkeling van life skills. Ondanks de meerwaarde van deze programma's, zijn deze programma's veelal nog niet duurzaam geïmplementeerd binnen gemeentelijk beleid. Ze worden vaak vanuit projectsubsidies voor een korte periode (1-2 jaar) vanuit één domein (sport) gefinancierd. Doel van deze studie is om te onderzoeken hoe deze sportprogramma's voor sociaal kwetsbare volwassenen duurzaam geïmplementeerd kunnen worden binnen gemeentelijk beleid en welke rol de coördinator hierin vervult.

Methode

Het onderzoek vond plaats in zes gemeenten die sportprogramma's aanbieden voor sociaal kwetsbare volwassenen. Via *timelining* zijn de coördinatoren geïnterviewd over de gebeurtenissen die hebben plaats gevonden om te komen tot de huidige (financiële) situatie van het sportprogramma en hoe een eventueel gewenste situatie bereikt kan worden. Vervolgens zijn andere belangrijke stakeholders geïnterviewd en is de tijdlijn verder aangevuld.

Resultaten

Uit een eerste analyse komen vier thema's die belangrijk lijken te zijn in de mogelijke borging van het sportprogramma binnen de gemeenten:

1. Een kick-off subsidie om te starten met het aanbod en uiteindelijk impact te kunnen laten zien aan de gemeente. Laten zien van de impact bevordert integrale samenwerking en continuering van het programma.
2. Continue verbinding zoeken met beleidsmedewerkers en de wethouder binnen de gemeenten blijkt essentieel.
3. De rol van de coördinator is divers (zowel operatief als beleidsmatig) en lijkt niet te passen binnen 1 persoon.

Conclusie en discussie

De coördinator is de spin in het web bij de ontwikkeling en borging van sportprogramma's voor sociaal kwetsbare volwassenen en heeft een uitgebreid takenpakket, zowel in uitvoering (coördinatie programma) als beleidsmatig (gericht op samenwerking, financiering en impact meten).

Werkzame elementen van sportprogramma's voor volwassenen in een kwetsbare positie: een conceptmapping studie

Güven Alarslan (Wageningen University and Research)

Inleiding

Deelname aan sportprogramma's kan leiden tot positieve emotionele, sociale, cognitieve en fysieke ontwikkeling onder volwassenen in een sociaal kwetsbare positie. Er ontbreekt allen kennis over werkzame elementen van sportprogramma's die noodzakelijk zijn om deze positieve ontwikkelingen te faciliteren. Om sportprogramma's te optimaliseren en om positieve uitkomsten te maximaliseren is kennis van deze werkzame elementen noodzakelijk.

Methoden

Binnen deze studie hebben we concept mapping gebruikt met vier groepen (coaches, coördinatoren, zorgmedewerkers en externe experts) om de werkzame elementen van sportprogramma's in kaart te brengen. Dit is een gestandaardiseerd systematisch instrument waarmee relaties tussen verschillende concepten gevisualiseerd kunnen worden door ideeën te verzamelen, en deze te structureren en te ordenen aan de hand van een belangrijkheidsscore (1-5 Likertschaal).

Resultaten

Aan de hand van de gegenereerde werkzame elementen, zijn vier overkoepelende thema's gevonden.

1. De rol van de coach
2. Faciliteren van de sportactiviteit
3. Samenwerking met externe partners
4. Persoonlijke ontwikkeling van deelnemers.

Discussie en conclusie

Door de maatschappelijke sportcoaches goed op te leiden en nauw contact met de maatschappelijke werkers te hebben, kan deelname aan sportprogramma's in meer positieve uitkomsten resulteren. Belangrijk is dat sportprogramma's ervaren moeten worden als een veilig en positieve leeromgeving, waarin de deelnemers worden aangemoedigd om aan hun persoonlijke doelen te werken zonder dat zij daarin worden geforceerd. Voor de continuïteit van sportprogramma's is het belangrijk om samenwerkingen aan te gaan met gemeenten en zorginstellingen.

4

Sportfilosofie en geschiedenis

Sessieleider	Agnes Elling
Locatie	A1.32

Drie visies op beweging	**Aldo Houterman** Erasmus Universiteit Rotterdam
Michel Serres over sport en bewegen	**Hajo Schuurman en Aldo Houterman** Erasmus Universiteit Rotterdam
Van diversiteit naar eenheid. De opkomst van nationale sportbonden in Nederland	**Michel van Gent** Huygens Instituut voor Nederlandse Geschiedenis en Cultuur

Drie visies op beweging

Aldo Houterman (Erasmus Universiteit Rotterdam)

Inleiding

Het motto 'Een leven lang bewegen' roept vragen op over wat we verstaan onder 'bewegen'. Wanneer bewegen we? Wat beweegt er? Heeft beweging altijd een oorzaak of doel? Zijn we vrij als we bewegen? Wat doen we eigenlijk als we *niet* bewegen?

Elke studie naar gedrag of het lichaam hanteert een bepaalde visie op beweging, echter vaak zonder dat deze visie geëxpliciteerd en bediscussieerd wordt. Filosofie kan helpen elementen van een bewegingsvisie te benoemen en ze te bekritiseren. Vanuit de geschiedenis van de Westerse filosofie analyseer ik drie verschillende visies op beweging.

Methode

Ik relateer hedendaagse visies op beweging aan filosofische theorieën over beweging. Ik maak hiervoor gebruik van primaire filosofische teksten; deze verbind ik vervolgens met hedendaagse wetenschappelijke theorieën en beleidsstukken over lichaamsbeweging.

Resultaten

Aan de hand van primaire filosofische teksten onderscheid ik drie soorten manieren van denken over beweging. Het meest gehanteerd is de *causale* beweging waarin beweging wordt gezien als verplaatsing in de ruimte die in gang moet worden gezet door een impuls. Critici hiervan zien beweging vaak als *doelmatig*: beweging staat in dienst van de groei en ontwikkeling van een levend wezen als geheel. Tenslotte kom ik een derde onderbelichte visie: de *turbulente* beweging waarin beweging fundamenteel onbepaald is en voorafgaat aan stabiele objecten.

Discussie en Conclusie

Mijn conclusie is dat zowel de causale als de doelmatige beweging gebaseerd is op rust of stase. De wereld staat stil en biedt een decor voor objecten die wél bewegen. Ik bediscussieer of een turbulente bewegingsvisie beter aansluit op toenemende mobiliteit, urbanisering, planetaire opwarming, global health en algoritmisering.

Referenties

Aristoteles (1978), *De Motu Animalium* (tr. Martha Nussbaum), Princeton University Press

Dijksterhuis EJ (1950), *De mechanisering van het wereldbeeld*, Amsterdam: J.M. Meulenhoff

Lucretius (2008), *De Natuur der Dingen* (vert. Piet Schrijvers), Groningen: Historische Uitgeverij

Michel Serres over sport en bewegen

Hajo Schuurman en Aldo Houterman (Erasmus Universiteit Rotterdam)

Inleiding

Michel Serres (1930-2019) was een Franse wetenschapsfilosoof en sportbeoefenaar (rugby, bergbeklimmen, zeilen) die heeft gepubliceerd over de rol van het lichaam in het denken, de toekomst van sport, gezondheid en bewegingsonderwijs. In zijn oeuvre ontwikkelt Serres een interdisciplinaire methode 'Pantopie' die ruimte biedt voor zowel persoonlijke ervaring als een wetenschappelijk perspectief. Wat Serres betreft is sport nauw verbonden met een houding ten opzichte van de natuur, educatie, en met ontwikkelingen in de geneeskunde en technologie. Wat haalt Serres uit sport? Wat kunnen we volgens Serres leren van bewegingsonderwijzers, trainers, bergbeklimmers en gidsen? Welke rol heeft de bal en de scheidsrechter in een voetbalwedstrijd? Welke visie op sport ontwikkelt Serres en wat betekent dit voor bewegingsonderwijs, coaching en sportbestuur?

Methode

We maken een selectie van primaire teksten uit het omvangrijke oeuvre van Michel Serres op basis van de relevantie voor een hedendaagse blik op sport. Speciale aandacht gaat hierbij uit naar de relatie tussen wetenschap, lichamelijke ervaring en onderwijs.

Resultaten

In de teksten en interviews over sport laat Serres een unieke pantopische benadering zien die zich richt op de kruisverbanden tussen de exacte wetenschap en de sociale- en geesteswetenschap. Wat betreft sport en bewegen zijn de kernbegrippen: metamorfose, zintuiglijkheid, turbulentie, exodus, potentie en verslaving. Met deze kernbegrippen krijgen we een pantopisch perspectief op de complexiteit van lichaamsbeweging. Serres schept hiermee belangrijke relaties tussen verschillende domeinen die aanleiding geven tot een hernieuwde kijk op sport, beweging en onderwijs.

Discussie en Conclusie

We concluderen dat Serres' oeuvre een interessant perspectief biedt op hedendaagse problematiek in de sport, zoals grensoverschrijding, ongezonde topsport, slavernij en klimaatpolitiek. Daarnaast bediscussiëren we hoe een pantopische benadering in de praktijk kan worden toegepast.

Referenties

Serres, Michel (1999), *Variations sur le Corps*, Parijs: Éditions Le Pommier

Watkin, Christopher (2020), *Michel Serres: Figures of Thought*, Edinburgh University Press

Serres, Michel (2000) *The Troubadour of Knowledge.* Ann Arbor, MI: The University of Michigan Press.

Van diversiteit naar eenheid. De opkomst van nationale sportbonden in Nederland

Michel van Gent (Huygens Instituut voor Nederlandse Geschiedenis en Cultuur)

Inleiding

Sport is niet meer weg te denken uit onze samenleving. Talloze Nederlanders sporten of hebben tenminste passieve belangstelling voor sport. Deze grote belangstelling voor sport heeft niet altijd bestaan. Alle sporten zijn in Nederland begonnen met een handjevol clubs, die een bond oprichtten om tegen elkaar te kunnen spelen. Sommige sporten kregen beoefenaars in heel Nederland, andere bleven tot een bepaalde provincie beperkt. Er waren ook takken van sport die meerdere landelijke bonden kregen. Bij voetbal, gymnastiek en korfbal waren er jarenlang naast de neutrale landelijke bond aparte bonden voor rooms-katholieken, protestanten en voor socialisten.

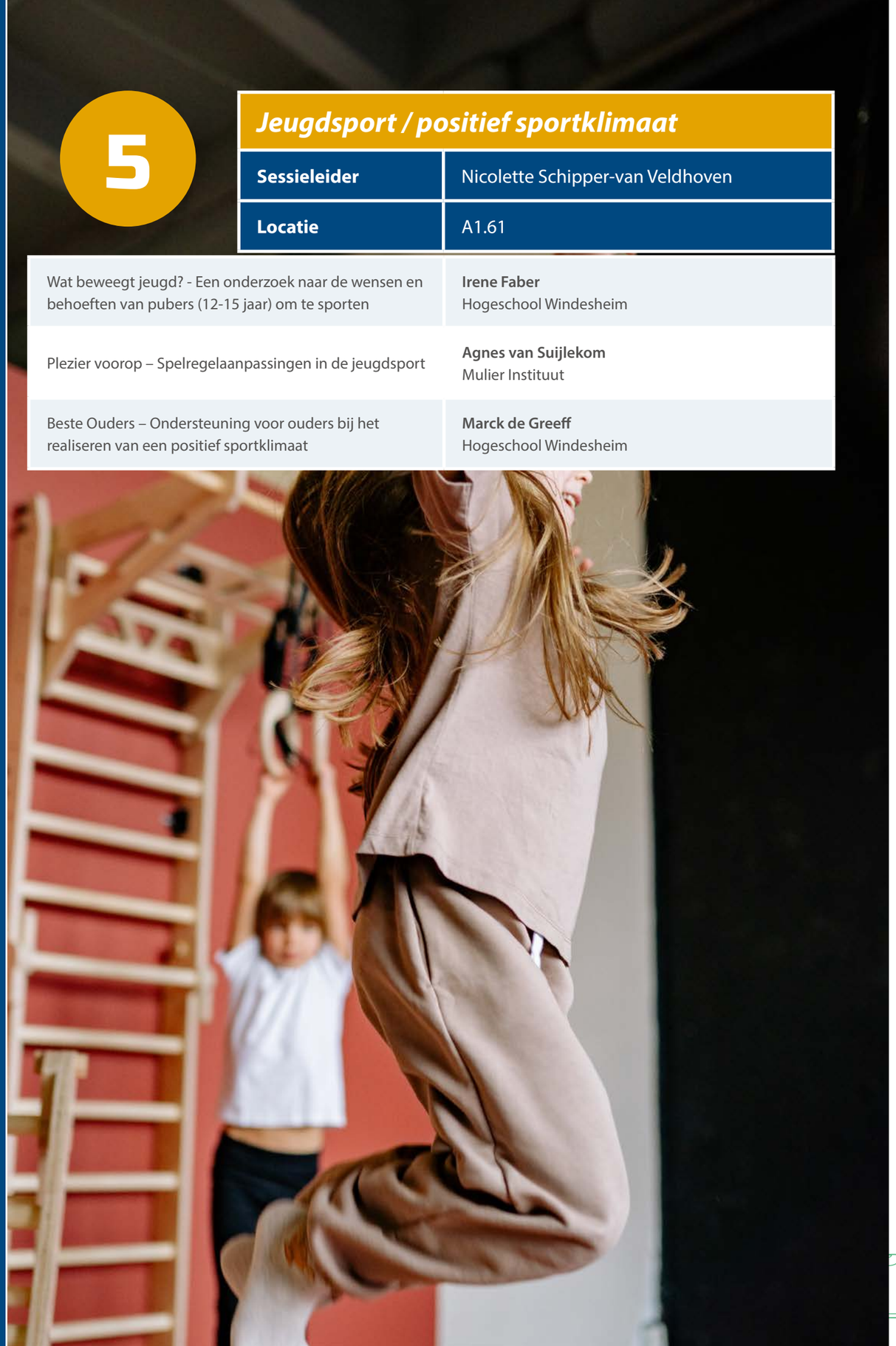
In de lezing staat de vraag centraal: hoe komt het dat bij voetbal, gymnastiek en korfbal meerdere landelijke organisaties ontstonden? Hoe lang heeft deze verdeeldheid bestaan? En waarom is er bij deze drie sporten uiteindelijk toch maar één landelijke organisatie overgebleven?

Methode

Het Huygens Instituut voor Nederlandse Geschiedenis en Cultuur in Amsterdam doet onderzoek naar de ontwikkeling van sport in Nederland. In het project *Sportbonden, sportclubs en sportperiodieken in Nederland tot 2000* wordt een digitale databank ontwikkeld met gegevens over sportbonden en sportclubs, zoals oprichtingsdatum, plaats van vestiging, doelstelling, grondslag (neutraal of confessioneel), begin en einde van lidmaatschap van een bond, fusies en opheffingen.

Resultaten

Het onderzoek voor de databank heeft veel informatie over de nationale bonden opgeleverd. De ontwikkeling van meerdere landelijke sportbonden naar één landelijke organisatie verliep bij voetbal, gymnastiek en korfbal heel verschillend. Er zit bijna vijftig jaar tussen de eenwording van het voetbal en de gymnastiek. Allerlei maatschappelijke ontwikkelingen hadden gevolgen voor de sportbonden, zoals de uitwerking van de Tweede Wereldoorlog, de ontkerkelijking, maar ook de professionalisering in de sportwereld en de opstelling van de nationale overheid. In de lezing zullen deze algemene ontwikkelingen kort belicht worden.

5

Jeugdsport / positief sportklimaat

Sessieleider	Nicolette Schipper-van Veldhoven
Locatie	A1.61

Wat beweegt jeugd? - Een onderzoek naar de wensen en behoeften van pubers (12-15 jaar) om te sporten	**Irene Faber** Hogeschool Windesheim
Plezier voorop – Spelregelaanpassingen in de jeugdsport	**Agnes van Suijlekom** Mulier Instituut
Beste Ouders – Ondersteuning voor ouders bij het realiseren van een positief sportklimaat	**Marck de Greeff** Hogeschool Windesheim

Wat beweegt jeugd? - Een onderzoek naar de wensen en behoeften van pubers (12-15 jaar) om te sporten

Irene R. Faber, Marck de Greeff, Arnoud Bostelaar, Nicolette Schipper-van Veldhoven

Inleiding

Sporten en bewegen zijn voor iedereen goed, maar zeker voor kinderen en jongeren. Het draagt bij aan hun fysieke, mentale en sociale gezondheid, welbevinden en weerbaarheid en daarmee aan een optimale ontwikkeling (Hildebrandt et al., 2013). Bovendien helpt sporten en bewegen op jonge leeftijd om brede motorische vaardigheden te ontwikkelen en een actieve levensstijl (Lehto et.al., 2012). Dit zorgt voor een voortzetting van de genoemde positieve effecten op de lange termijn. Het blijkt echter een uitdaging om jongeren in de pubertijd aan het sporten krijgen en te houden; velen van hen stoppen met sporten tijdens deze levensfase. De verwachting is dat een betere aansluiting tussen sportprogramma's en deze doelgroep zal leiden tot een hogere sportdeelname. Het doel van dit onderzoek is dan ook om een beter inzicht te krijgen in de wensen en behoeften van jongeren in de leeftijd van 12-15 jaar ter ondersteuning van de ontwikkeling van interventies om uitval te voorkomen.

Methode

Er is gebruik gemaakt van een 'mixed method' design. Ruim 740 jonge adolescenten (12-15 jaar) vulden een vragenlijst in over hun wensen en behoeften met betrekking tot sportparticipatie (i.e., kwantitatieve benadering). Van deze groep namen ook 110 adolescenten deel aan een van de discussiesessie in een focusgroep (i.e., kwalitatieve benadering). Triangulatie wordt uitgevoerd op basis van de kwantitatieve en kwalitatieve resultaten.

Resultaten/Conclusie

Op basis van de resultaten worden zogenoemde bouwstenen/richtlijnen gepresenteerd met als doel jeugdsportprogramma's te versterken en drop-out specifiek bij jonge adolescenten te voorkomen. Toekomstige interventiestudies moeten de effectiviteit van deze bouwstenen/richtlijnen in de praktijk aantonen.

Referenties

Bailey (2005). Evaluating the relationship between physical education, sport and social inclusion. Educational review.

Hildebrandt et al. (2013). Trendrapport Bewegen en Gezondheid 2010/2011. Leiden: TNO

Lehto et al. (2012). Children's peer relations and children's physical activity. Procedia-Social and Behavioral Sciences.

Plezier voorop – Spelregelaanpassingen in de jeugdsport

Agnes van Suijlekom, Johan Steenbergen, Emma Venneker (Mulier Instituut)

Inleiding

Spelregels zijn belangrijk voor hoe sport wordt beleefd door sporters, maar ook door andere betrokkenen zoals trainer-coaches en supporters. Spelregels maken bijvoorbeeld een eerlijke en vergelijkbare strijd tussen sporters mogelijk in een wedstrijd. De afgelopen jaren zijn sportbonden aan de slag gegaan met het aanpassen (wijzigen, schrappen of toevoegen) van spelregels. Vanuit het Mulier Instituut hebben we onderzoek gedaan naar deze aanpassingen. Met dit onderzoek wordt inzichtelijk gemaakt welke spelregelaanpassingen sportbonden hebben doorgevoerd en de redenen die hieraan ten grondslag liggen. Daarnaast brengen we mogelijke opbrengsten van de aanpassingen in kaart. In dit onderzoek focussen we ons op spelregelaanpassingen in de jeugdsport.

Methode

We hebben semigestructureerde interviews gevoerd met 17 sportbonden. We vroegen de bonden onder andere naar welke spelregelaanpassingen zij hebben doorgevoerd, welke redenen zij daarvoor hebben en hoe zij het proces van de spelregelaanpassingen hebben ervaren.

Voorlopige resultaten

Voorlopige resultaten laten zien dat aan de regelwijzigingen uiteenlopende beweegredenen ten grondslag liggen. Het overkoepelende doel voor de meeste bonden is het sportplezier van kinderen vergroten. Voorbeelden van aanpassingen zijn het wegnemen van de focus op presteren, creëren van succeservaringen en veiligheid waarborgen. Verder hebben veel bonden een mate van weerstand ervaren bij de implementatie van nieuwe spelregels. Wat betreft de opbrengsten van de spelregels valt het op dat bonden over het algemeen (nog) niet weten welke effecten de spelregelaanpassingen teweegbrengen en hoe ze dit het beste in beeld kunnen brengen.

Conclusie

Sportplezier krijgt, zo blijkt uit de resultaten van dit onderzoek, steeds meer aandacht. Interessant is om te kijken naar hoe de effecten van de doorgevoerde aanpassingen goed in beeld te krijgen zijn. Op die manier kunnen sportbonden, en hun spelregels en competitieopzet, zich blijven doorontwikkelen en een inspiratiebron zijn voor andere bonden die aan de slag willen gaan met spelregelaanpassingen.

Beste Ouders – Ondersteuning voor ouders bij het realiseren van een positief sportklimaat

Marck de Greeff, Nicolette Schipper-van Veldhoven

Inleiding

Het gedrag van ouders langs de lijn heeft veel invloed op het sportplezier en zelfvertrouwen van kinderen. Ongeveer één derde van de kinderen schaamt zich echter regelmatig voor het gedrag van het publiek (Shields et al., 2005). Veel ouders zijn zich echter niet bewust dat dit negatieve gedrag een grote invloed heeft op het sportplezier van kinderen (Schipper-van Veldhoven & Boks, 2014). Het doel van het 'Beste Ouders'-project was om d.m.v. een theatervoorstelling, cue-reminders en microfeedback, ouders bewust te maken van hun gedrag langs de lijn en positief gedrag langs de lijn te stimuleren.

Methode

Het onderzoeksproject bestond uit een campagne die werd uitgevoerd gedurende twee sportseizoenen op drie deelnemende sportverenigingen (https://www.besteouders.nl/). Om inzicht te krijgen in het zijlijn gedrag van de ouders is een schriftelijke vragenlijst afgenomen bij 10-12 jarige jeugdspelers (n=33). De theatervoorstelling is geëvalueerd door na afloop van de theatervoorstelling ouders een evaluatieformulier in te laten vullen (n=73).

Resultaten

Kinderen waren voorafgaand aan de campagne al zeer tevreden over de sfeer in het team en het gedrag van hun ouders. De meeste kinderen lijken hiermee de positieve ouder te beschrijven, maar door enkelen wordt ook de ongeïnteresseerde en coachende ouder beschreven, zoals ook in de theatervoorstelling terugkwam. Naast bewustwording, geven veel ouders aan van plan te zijn om hun eigen gedrag te veranderen en hun kinderen (nog) positiever te benaderen.

Discussie en conclusie

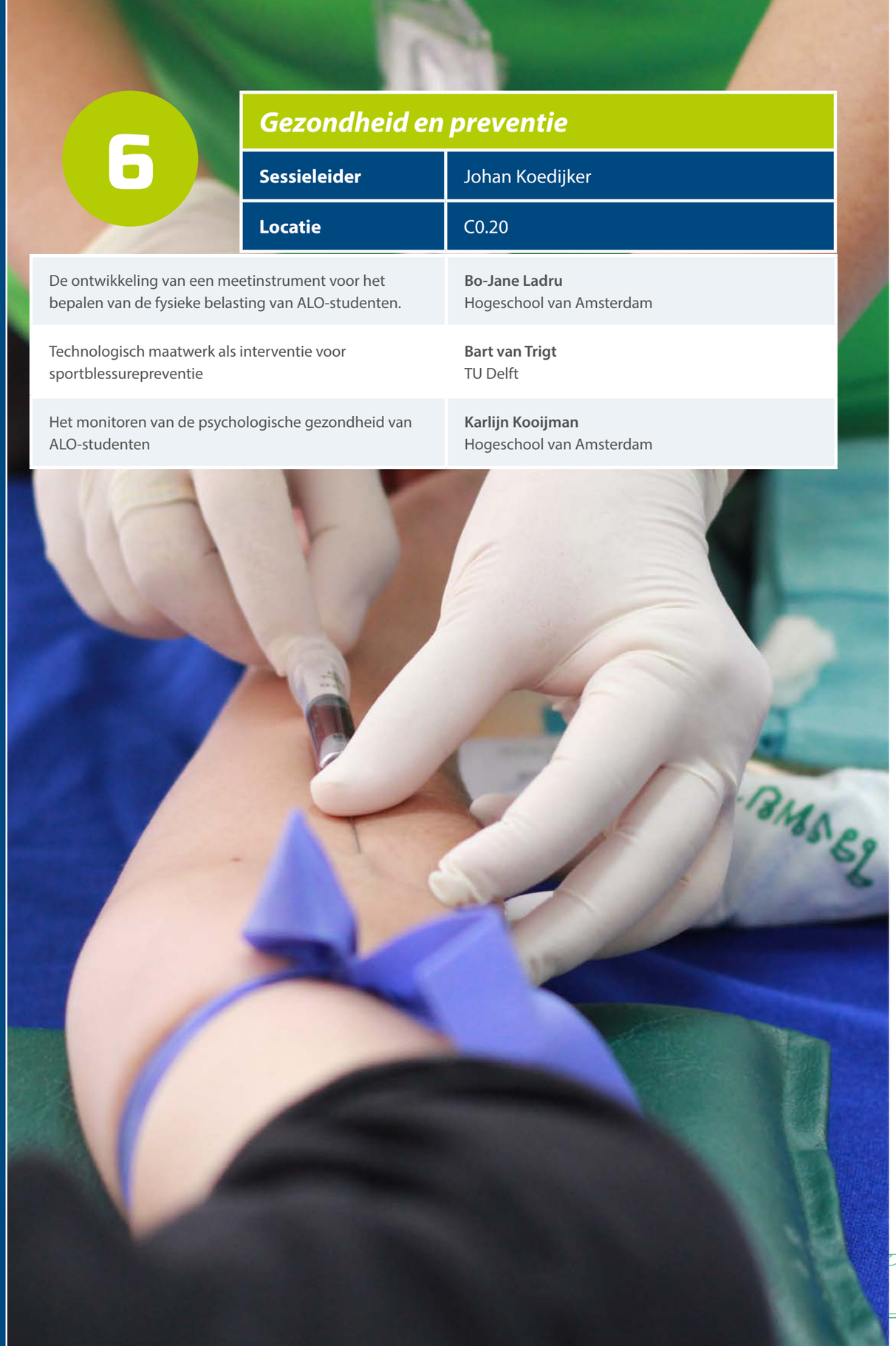
Door tijdens de theatervoorstelling een gesprek tussen de kinderen en ouders te laten plaatsvinden, is er een succesvolle start gemaakt voor een waardevol dialoog tussen ouder en kind over het zijlijn gedrag van ouders. Om het sportplezier van jeugdspelers te verhogen is het wel belangrijk dit dialoog tussen kind en ouder te blijven voeren, vooral na afloop van een wedstrijd (Elliott & Drummond, 2017). Microfeedback kan hierin een waardevolle bijdrage leveren.

Referenties

Elliott, S. K., & Drummond, M. J. (2017). Parents in youth sport: what happens after the game? Sport, Education and Society, 22(3), 391-406.

Schipper-van Veldhoven, N. H. M. J., & Boks, A. (2014). Laat ons lekker sporten: kinderen onderzoeken gedrag van ouders langs de kant (...). Deventer: ...daM uitgeverij.

Shields, D., Bredemeier, B. L., LaVoi, N. M., & Power, F. C. (2005). The sport behaviour of youth, parents and coaches. Journal of research in character education, 3(1), 43-59.

6

Gezondheid en preventie

Sessieleider	Johan Koedijker
Locatie	C0.20

De ontwikkeling van een meetinstrument voor het bepalen van de fysieke belasting van ALO-studenten.	**Bo-Jane Ladru** Hogeschool van Amsterdam
Technologisch maatwerk als interventie voor sportblessurepreventie	**Bart van Trigt** TU Delft
Het monitoren van de psychologische gezondheid van ALO-studenten	**Karlijn Kooijman** Hogeschool van Amsterdam

De ontwikkeling van een meetinstrument voor het bepalen van de fysieke belasting van ALO-studenten

Bo-Jane Ladru (Hogeschool van Amsterdam)

Inleiding

Studenten aan de Academie van Lichamelijke Opvoeding (ALO) ondervinden relatief veel blessures ten opzichte van hun leeftijdsgenoten (Bliekendaal, et al., 2021). Tenminste een deel van de klachten is te relateren aan het (fysieke) lesprogramma (bijvoorbeeld Bliekendaal, et al., 2017). Om de invloed van fysieke belasting op het ontstaan van klachten en blessures goed te kunnen begrijpen is het essentieel om fysieke belasting betrouwbaar en valide te kunnen bepalen. In dit project hebben we een wetenschappelijk gefundeerd en praktisch toepasbaar meetinstrument ontwikkeld waarmee dit op een relatief eenvoudige wijze mogelijk is.

Methode

Gebaseerd op Vanrenterghem et al. (2017) is een methodiek ontwikkeld waarmee fysieke belasting gekwantificeerd kan worden op drie dimensies: cardiovasculaire belasting, spier-skeletbelasting onderlichaam en spier-skeletbelasting bovenlichaam. Op basis van observaties, Ervaren Mate van Inspanning (EMI) scores en hartslagmetingen is de fysieke impact gedurende een volledige lesperiode op de genoemde dimensies in kaart gebracht.

Resultaten

Uit de resultaten blijkt dat de verstrekte EMI scores voor de gehele les nagenoeg dezelfde informatie bieden als de veel bewerkelijkere hartslagdata. Het lijkt dus voldoende om te volstaan met enkel het bepalen van deze EMI scores. Verder laat de pilotmeting zien dat er grote verschillen zijn in belasting tijdens het ALO-curriculum, veroorzaakt door interindividuele verschillen, de grote verscheidenheid aan lessen en de verschillende manieren waarop deze impact hebben op (delen van) het lichaam.

Discussie en conclusie

Inzet van het door ons ontwikkelde meetinstrument moet uitwijzen welke relaties er bestaan tussen fysieke belasting en wel of niet optreden van fysieke klachten waarmee het lescurriculum geoptimaliseerd kan worden. Om lesprogramma's optimaal af te stemmen en lichamelijke klachten te voorkomen kunnen docenten samen met hun studenten onze methodiek inzetten om te weten wat de daadwerkelijke fysieke impact van een les op het individu is.

Referenties

Bliekendaal, S., Goossens, L., & Stubbe, J. H. (2017). Incidence and risk factors of injuries and their impact on academic success: A prospective study in PETE students. *Scandinavian Journal of Medicine & Science in Sports*, *27*(12), 1978-1985.

Bliekendaal, S., Barendrecht, M., Stubbe, J., & Verhagen, E. (2021). Mechanisms of sport-related injuries in physical education teacher education students: A descriptive analysis of 896 injuries. *Translational Sports Medicine*, *4*(3), 368-377.

Vanrenterghem, J., Nedergaard, N. J., Robinson, M. A., & Drust, B. (2017). Training load monitoring in team sports: a novel framework separating physiological and biomechanical load-adaptation pathways. *Sports medicine*, *47*(11), 2135-2142.

Technologisch maatwerk als interventie voor sportblessurepreventie

Bart van Trigt (TU Delft)

Inleiding

In bovenhandse sporten lopen veel spelers een blessure aan de arm of schouder op. Dat zijn vooral blessures aan de banden en spieren van de elleboog en het kapsel van het schoudergewricht. Deze blessures ontstaan meestal door plotse overbelasting: tijdens een worp of een slag scheurt een band of een pees, of raakt er iets in het gewricht bekneld. Door precies bij te houden wat de biomechanische belasting bij spelers is, hoeveel ze doen en hoe intensief, zou het mogelijk moeten zijn het risico op blessures uit te rekenen. In dit project ontwikkelen we meetsystemen die tijdens trainingen en wedstrijden gedragen kunnen worden, waarmee in de toekomst feedback gegeven kan worden over het risico op acute overbelasting.

Methode/Aanpak

Door het ontwikkelen van een simpel computermodel, kunnen we laten zien wanneer iemand een verhoogde kans heeft op blessures. Door in het veld de spelers te meten met zelfgebouwde sensoren kunnen we in kaart brengen of er veranderingen in de beweging zijn ontstaan als gevolg van bijvoorbeeld vermoeidheid.

Resultaten

De resultaten laten zien dat de grootte en variatie van belasting binnen een persoon verschilt tussen spelers, dit kan mogelijk verklaren waarom iemand geblesseerd raakt of niet. Daarnaast is het mogelijk om deze belasting te meten in het veld door middel van zelfgemaakte sensoren.

Discussie en conclusie

Om spelers in de toekomst preventief te behoeden van blessures is het gebruik van sensoren in het veld van belang, omdat deze sensoren namelijk de grootte en variatie van belasting en beweging individuele kunnen meten. We hebben meerdere meetsystemen ontwikkeld om de beweging van bovenhandse sporters in kaart te krijgen. Eén meetsysteem is momenteel commercieel beschikbaar voor het honkbal pitchen.

Het monitoren van de psychologische gezondheid op de ALO

Karlijn Kooijman (Hogeschool van Amsterdam)

Inleiding

Om optimaal te kunnen presteren als ALO-student is het belangrijk om zowel fysiek als mentaal in topvorm te zijn. Om uitspraken te kunnen doen over de gezondheidstoestand van een student, is het essentieel om de student te monitoren. De fysieke toestand studenten wordt wekelijks geregistreerd. Om het monitoren van de psychologische gezondheid succesvol te implementeren, is het van belang de perspectieven van de betrokkenen te bevragen. In dit pilotonderzoek is een procesevaluatie uitgevoerd met betrekking tot het monitoren van de psychologische gezondheid.

Methode

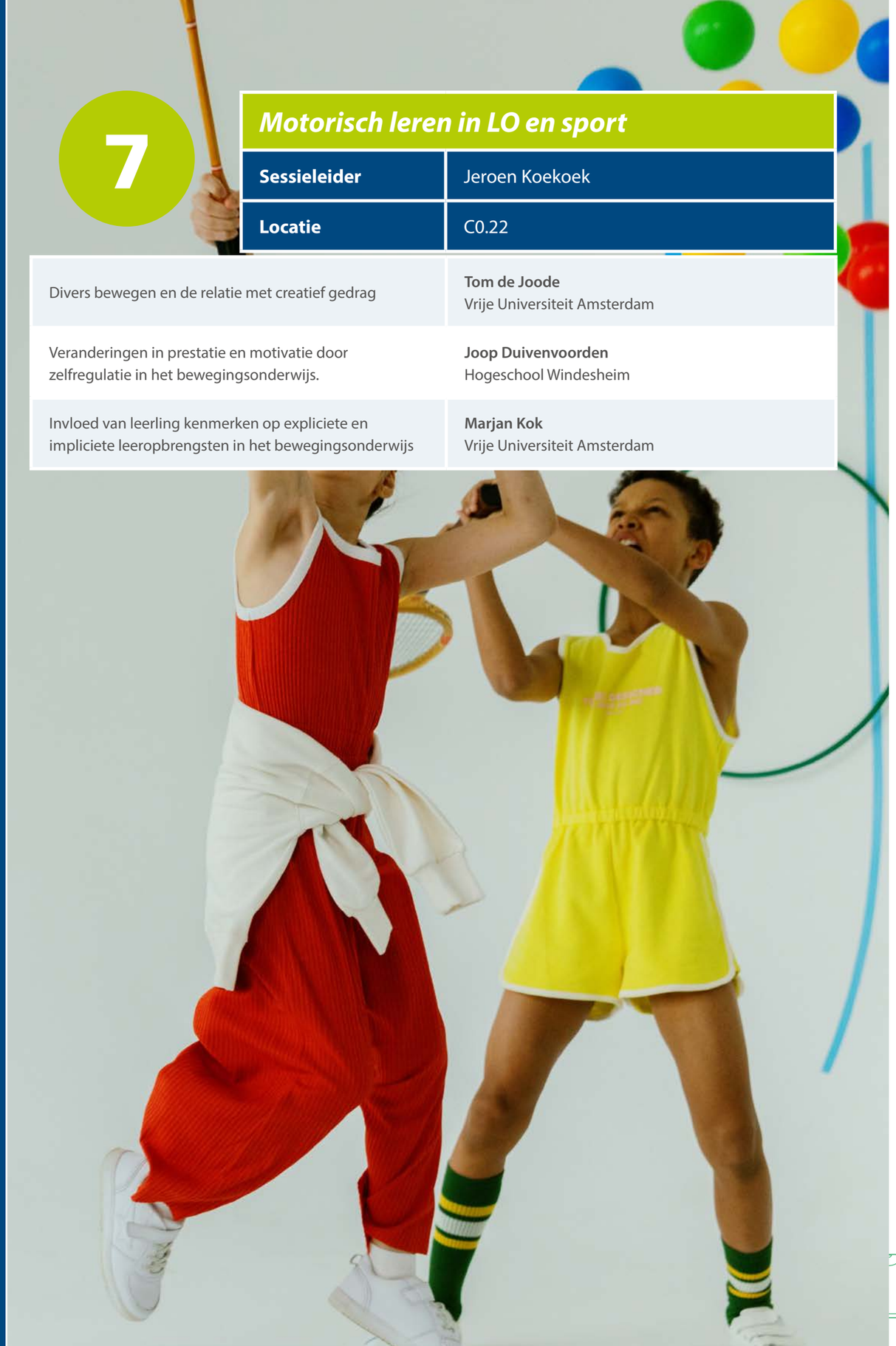
Aan dit pilotonderzoek hebben eerstejaars ALO-studenten (N=17) en studiebegeleiders/docenten (N=2) deelgenomen. Om de psychologische gezondheid van de studenten te monitoren is gebruik gemaakt van een wekelijkse welzijnsvragenlijst en een tweejaarlijkse psychologische competentievragenlijst. De perspectieven en ervaringen van de proefpersonen zijn gerapporteerd door middel van vragenlijsten, groepsopdrachten en semigestructureerde interviews.

Resultaten

De studenten en studiebegeleiders vinden dat er momenteel te weinig aandacht wordt besteed aan de psychologische gezondheid en geven aan dat er meer behoefte is aan structurele vormgeving. Zowel de mentale vragenlijst als de psychologische competentievragenlijst worden als een zinvol instrument ervaren, dat kan worden ingezet bij de persoonlijke ontwikkeling en de begeleiding van de studenten. Echter moet er wel rekening worden gehouden met een aantal beperkingen, zoals het gebrek aan een vervolg aan de resultaten en studenten die in het invullen van de vragenlijsten ervaren als een moeite. Om de implementatie succesvol te laten verlopen wordt er door beide groepen proefpersonen geadviseerd het monitoren te betrekken bij het onderwijs en een zinvol vervolg te geven aan de resultaten.

Discussie en conclusie

Studenten en studiebegeleiders van de ALO zijn overwegend positief over de implementatie van de monitoring van de psychologische gezondheid. Op basis van deze resultaten zijn stappen ondernomen om de monitoring te implementeren.

7

Motorisch leren in LO en sport

Sessieleider	Jeroen Koekoek
Locatie	C0.22

Divers bewegen en de relatie met creatief gedrag	**Tom de Joode** Vrije Universiteit Amsterdam
Veranderingen in prestatie en motivatie door zelfregulatie in het bewegingsonderwijs.	**Joop Duivenvoorden** Hogeschool Windesheim
Invloed van leerling kenmerken op expliciete en impliciete leeropbrengsten in het bewegingsonderwijs	**Marjan Kok** Vrije Universiteit Amsterdam

Divers bewegen en de relatie met creatief gedrag

Tom de Joode (Vrije Universiteit Amsterdam)

Inleiding

Diversiteit in het sport en bewegen is de laatste jaren populair geworden in het sportonderzoek. Meer diversiteit (variabiliteit) van het bewegen kan namelijk leiden tot een hogere kans op creatieve acties (Orth et al., 2017). Deze creatieve acties kunnen een tegenstander verassen en hebben invloed of teams verder komen in een toernooi (Kempe & Memmert, 2018). Voetbalclubs zijn daarom erg geïnteresseerd in mogelijkheden om spelers in omgevingen te brengen waar een breder en variabeler bewegingsrepertoire wordt geïnduceerd. Zo een omgeving blijkt een kleiner voetbalveld te zijn (*small sided game*, SSG). Recent onderzoek toonde aan dat volwassen professionele voetballers meer (variërende) acties en meer creatieve acties lieten zien tijdens een SSG dan een normale 11v11 wedstrijden (*regular sided game*, RSG) (Caso & van der Kamp, 2020). Het is echter nog niet bekend of dit ook voor jongeren geldt. Huidig onderzoek heeft daarom onderzocht of de omgevingskarakteristieken welke meer variabiliteit induceren ook tot meer creatieve acties leiden bij elite jeugd voetballers (O11-O13).

Methode

Om hier antwoord op te geven is gebruik gemaakt van een nieuwe methode. Een notatieanalyse noteert alle (niet-)functionele acties waarna een drempelwaarde bepaald of een actie origineel is of niet. Deze drempelwaarde is vooraf bepaald door expert trainers acties te ranken. Wanneer na de notatieanalyse de actie zowel origineel als functioneel is, dan is het een creatieve actie. De dataset bestond uit 293 minuten SSG en 263 minuten RSG beeldmateriaal.

Resultaten

Uit de resultaten blijkt dat tijdens de SSG relatief meer acties, meer functionele acties en meer creatieve acties (1% drempelwaarde) zijn gemaakt. Dit komt overeen met eerder onderzoek dat SSGs meer (variatie van) acties induceren wat tot een hogere kans op creatieve acties leidt (Orth et al., 2017).

Conclusie en discussie

Vervolgonderzoek in andere sporten met deze methode is tevens mogelijk en kan leiden tot meer inzichten in het creëren van een stimulerende omgeving voor diversiteit in het bewegen.

Referenties

Caso, S., & van der Kamp, J. (2020). Variability and creativity in small-sided conditioned games among elite soccer players. *Psychology of Sport and Exercise*, *48*, 101645. https://doi.org/10.1016/j.psychsport.2019.101645

Kempe, M., & Memmert, D. (2018). "Good, better, creative": the influence of creativity on goal scoring in elite soccer. *Journal of Sports Sciences*, *36*(21), 2419–2423. https://doi.org/10.1080/02640414.2018.1459153

Orth, D., van der Kamp, J., Memmert, D., & Savelsbergh, G. J. P. (2017). Creative Motor Actions As Emerging from Movement Variability. *Frontiers in Psychology*, *8*. https://doi.org/10.3389/fpsyg.2017.01903

Veranderingen in prestatie en motivatie door zelfregulatie in het bewegingsonderwijs

Joop Duivenvoorden (Hogeschool Windesheim)

Inleiding

Zelfregulatie is een vaardigheid waarbij leerlingen autonoom hun leerproces plannen, uitvoeren en evalueren. Deze vaardigheid leidt tot meer betrokkenheid bij het leren en kan bijdragen aan individueel passende oefensituaties. Het bewegingsonderwijs is omdat het relatief weinig verplichtingen heeft en omdat leerlingen er vaak gemotiveerd zijn om te leren bij uitstek geschikt om kinderen te leren zelfreguleren.

Methode

Kinderen (n=55; 13,7 jaar) oefenden twee weken lang in drie groepen een miktaak. De doel-groep werd verteld de afstand vanwaar zij succesvol waren te vergroten. De monitoring-groep registreerde daarnaast hun scores en oefenafstanden. Deze beide groepen konden vrij de opeenvolgende speelafstanden kiezen. De regulatie-groep volgde een regel waarmee zij de speelafstand aanpasten aan hun vorige score.

Resultaten

Kinderen in alle drie de groepen vergrootten de afstand waarvan ze succesvol waren. In de monitoring-groep overschatten kinderen hun prestaties, de andere groepen waren accurater. De motivatie van de regulatie-groep daalde gedurende de oefensessies.

Discussie en conclusie

Leerlingen die zelfregulerend oefenen, leren net zo snel als kinderen die niet vrij mogen plannen, monitoren en evalueren. De geringe overschatting (monitoring-groep) en grotere motivatie (monitoring- en goal-groep) leiden bij langere periodes van oefening mogelijk tot grotere leereffecten.

Zelfregulatie helpt leerlingen in het bewegingsonderwijs het oefenen te plannen, voortgang te monitoren en door evaluatie de gemaakte planning bij te stellen. Zulke betrokkenheid is niet alleen voor het bewegingsonderwijs een waardevolle uitkomst. Er moet uit verder onderzoek blijken of zelfregulatie generaliseert naar andere activiteiten binnen en buiten de gymzaal.

Invloed van leerling kenmerken op expliciete en impliciete leeropbrengsten in het bewegingsonderwijs

Marjan Kok, afdeling Bewegingswetenschappen, Faculteit der Gedrags- en Bewegingswetenschappen, Vrije Universiteit Amsterdam.

Inleiding

In twee experimentele leerstudies gesitueerd in het bewegingsonderwijs onderzochten we de effecten van expliciete en impliciete leermethoden op het motorisch leerresultaat, de ervaren competentie en het geloof in eigen kunnen van leerlingen. Het belangrijkste doel was om te achterhalen of en hoe individuele kenmerken van leerlingen (verbaal en visuospatieel werkgeheugen en de neiging tot bewuste bewegingssturing) deze effecten beïnvloedden.

Methode

82 leerlingen (groep 7 en 8) uit het speciaal onderwijs (SBO of cluster 4) oefenden met slacklinen tijdens twee gymlessen met expliciete of impliciete leerhulp van een vakleerkracht (i.e. twee experimentele groepen). Voor en na deze interventie maten we slackline prestatie en de ervaren competentie. Daarnaast werden de verbale en visuospatiele werkgeheugencapaciteit van elke leerling gemeten en analyseerden we vervolgens met regressieanalyses of en hoe type leerhulp (expliciet of impliciet) en werkgeheugencapaciteit de toename in slackline prestatie en ervaren competentie voorspelden. We voerden een vergelijkbaar onderzoek uit in het reguliere voortgezet onderwijs, waarin 81 brugklassers de layup in basketbal met expliciete dan wel impliciete leerhulp oefenden. In deze studie onderzochten we het effect van type leerhulp, verbaal werkgeheugencapaciteit en neiging tot bewuste bewegingssturing op de toename van de lay-up prestatie en het geloof in eigen kunnen.

Resultaten

Op groepsniveau was er geen verschil in leereffect tussen de leerlingen die geoefend hadden met expliciete of impliciete leerhulp: oefenen met beide typen van leerhulp leidde tot significante verbeteringen in motorische prestatie en ervaren competentie of geloof in eigen kunnen. Visuospatiële werkgeheugencapaciteit en de neiging tot bewuste bewegingssturing hadden geen invloed op expliciete of impliciete leeropbrengsten. Verbale werkgeheugencapaciteit bleek wél het effect van type leerhulp (expliciet vs. impliciet) te beïnvloeden, maar alleen in de studie die plaatsvond in het speciaal onderwijs. In de groep die expliciete leerhulp kreeg, resulteerde een grotere verbale werkgeheugencapaciteit tot meer vooruitgang in balanceerprestatie en een grotere ervaren competentie. In de impliciete groep was er juist een negatieve relatie tussen verbaal werkgeheugen en leeropbrengst: leerlingen met een hoog verbaal werkgeheugen profiteerden minder van impliciete leerhulp dan kinderen met een laag verbaal werkgeheugen.

Conclusie

In een onderwijscontext waarin leerlingen een relatief kleine verbale werkgeheugencapaciteit hebben (zoals in het speciaal basisonderwijs), kan de verbale werkgeheugencapaciteit van leerlingen het effect van leermethoden beïnvloeden. Bewegingsonderwijzers kunnen hier rekening mee houden door expliciete leerhulp (zoals interne focus instructies) te geven aan leerlingen met een relatief grote werkgeheugencapaciteit en impliciete leerhulp (zoals analogieën en externe focus instructies) aan leerlingen met een relatief kleine werkgeheugencapaciteit.

8

Bewegen in de openbare ruimte

Sessieleider	Ine Pulles
Locatie	C0.26

Krachtige gesprekken: Walk-along interviews over het doen van spierversterkende oefeningen in de openbare ruimte	**Karlijn Sporrel** Universiteit Utrecht
Wat maakt dat in bepaalde buurten weinig bewogen wordt?	**Ine Pulles** Mulier Instituut

Krachtige gesprekken: Walk-along interviews over het doen van spierversterkende oefeningen in de openbare ruimte

Karlijn Sporrel (Universiteit Utrecht)

Inleiding

De inrichting van openbare ruimtes speelt een belangrijke rol voor het stimuleren van een gezond beweeggedrag. Hoewel er al geruime tijd onderzoek gedaan wordt naar recreatief wandelen of hardlopen, is er weinig bekend over het uitvoeren van spierversterkende oefeningen in de openbare ruimte. Daarom is het doel van deze studie om inzichten te krijgen in welke openbare ruimtes in stedelijke omgevingen uitnodigend zijn voor het uitoefenen van krachtoefeningen en welke oefeningen hiervoor geschikt zijn.

Methode

Het onderzoek bestond uit twee fasen. Eerst kregen deelnemers drie instructievideo's met krachtoefeningen die ze zelfstandig thuis konden bekijken en oefenen, waarop een korte vragenlijst volgde. Daarna werden de dertien deelnemers geïnterviewd (M = 67 min) terwijl ze plekken in hun omgeving lieten zien waar ze krachtoefeningen zouden doen, of juist niet. De qualitative research cycle is gebruikt voor het coderen en analyseren van de interviews.

Resultaten

Technisch ongecompliceerde krachtoefeningen lijken voornamelijk geschikt te zijn voor openbare ruimtes. Echter, niet alle openbare ruimtes zijn even uitnodigend. Vooral ruimtes waar deelnemers zich veilig, aangenaam en op hun gemak voelen zijn uitnodigend, terwijl de aanwezigheid of kwaliteit van attributen en artefacten van ondergeschikt belang zijn. Openbare ruimtes waar de deelnemers op hun gemak zijn, zijn ruimtes die zowel in als uit het zicht van anderen zijn, evenals ruimtes die rustig en ruim zijn (zoals groene of blauwe gebieden). Daarnaast zijn ruimtes die duidelijk bedoeld zijn voor krachtoefeningen of sport aantrekkelijk, omdat mensen zich het meest op hun gemak voelen wanneer ze de ruimte gebruiken zoals die bedoeld is.

Discussie en conclusie

Deze studie heeft licht geworpen op de complexe en soms tegenstrijdige uitnodigende kwaliteiten van openbare ruimtes voor het uitvoeren van krachtoefeningen. De bevindingen van de studie kunnen worden toegepast bij het ontwerpen voor beweegvriendelijke openbare ruimtes.

Wat maakt dat in bepaalde buurten weinig bewogen wordt?

Ine Pulles, Robin Rauws, Mark Noordzij

Inleiding

Een van de doelen van het Preventieakkoord is dat in 2040 75 procent van de Nederlanders aan de beweegrichtlijnen voldoet (Ministerie van VWS, 2018). Minder dan de helft van de Nederlanders (47%) voldoet hier op dit moment aan. Met deze studie maken we inzichtelijk door wie en waar weinig gesport en bewogen wordt. We verkennen de toepasbaarheid van een aanpak die moet helpen beter te begrijpen waarom in bepaalde wijken weinig bewogen wordt. Het streven is om te komen tot buurtprofielen en een beschrijving van hoe de beweegdeelname in deze buurten te verhogen.

Methode/aanpak

Het RIVM presenteert op basis van de Gezondheidsmonitor Volwassenen en ouderen (GGD'en, CBS en RIVM) kaarten en cijfers op wijk- en buurtniveau over onder andere wekelijks sporten en voldoen aan de beweegrichtlijnen. Hierbij maakt het RIVM gebruik van het 'SMAP'-model waarmee cijfers geschat kunnen worden. Op basis van deze data zijn drie gemeenten geselecteerd met een groot aantal buurten dat laag scoort op het voldoen aan de beweegrichtlijnen: Emmen, Heerlen en Rotterdam. Binnen deze gemeenten kijken we naar de twintig laagst scorende buurten. We willen meer leren over wat deze buurten gemeen hebben en welke kenmerken mogelijk samenhangen met een lage beweegdeelname. We kijken naar de stedelijkheid, bevolkingsdichtheid, bevolkingssamenstelling (geslacht, leeftijd, herkomst) en beweegvriendelijkheid van de buurt en de sociaaleconomische status, ervaren gezondheid, enkele leefstijlkenmerken en eenzaamheid.

Resultaten

We zijn momenteel nog bezig met de analyse, maar de eerste tussentijdse resultaten laten zien dat de buurten niet op elkaar lijken als het gaat om de bevolkingssamenstelling. Wat zij wel gemeen hebben is dat zij relatief slecht scoren op ervaren gezondheid, leefstijlkenmerken en eenzaamheid. Voor een aantal buurten in Emmen geldt dat zij een enkele keer een uitzondering vormen. Emmen daarentegen scoort gemiddeld wat lager op de beweegvriendelijkheid van de omgeving dan de meer stedelijke en dichtbevolkte gebieden. Het is op basis van deze tussentijdse resultaten nog niet mogelijk hier conclusies aan te verbinden.

Conclusie en discussie

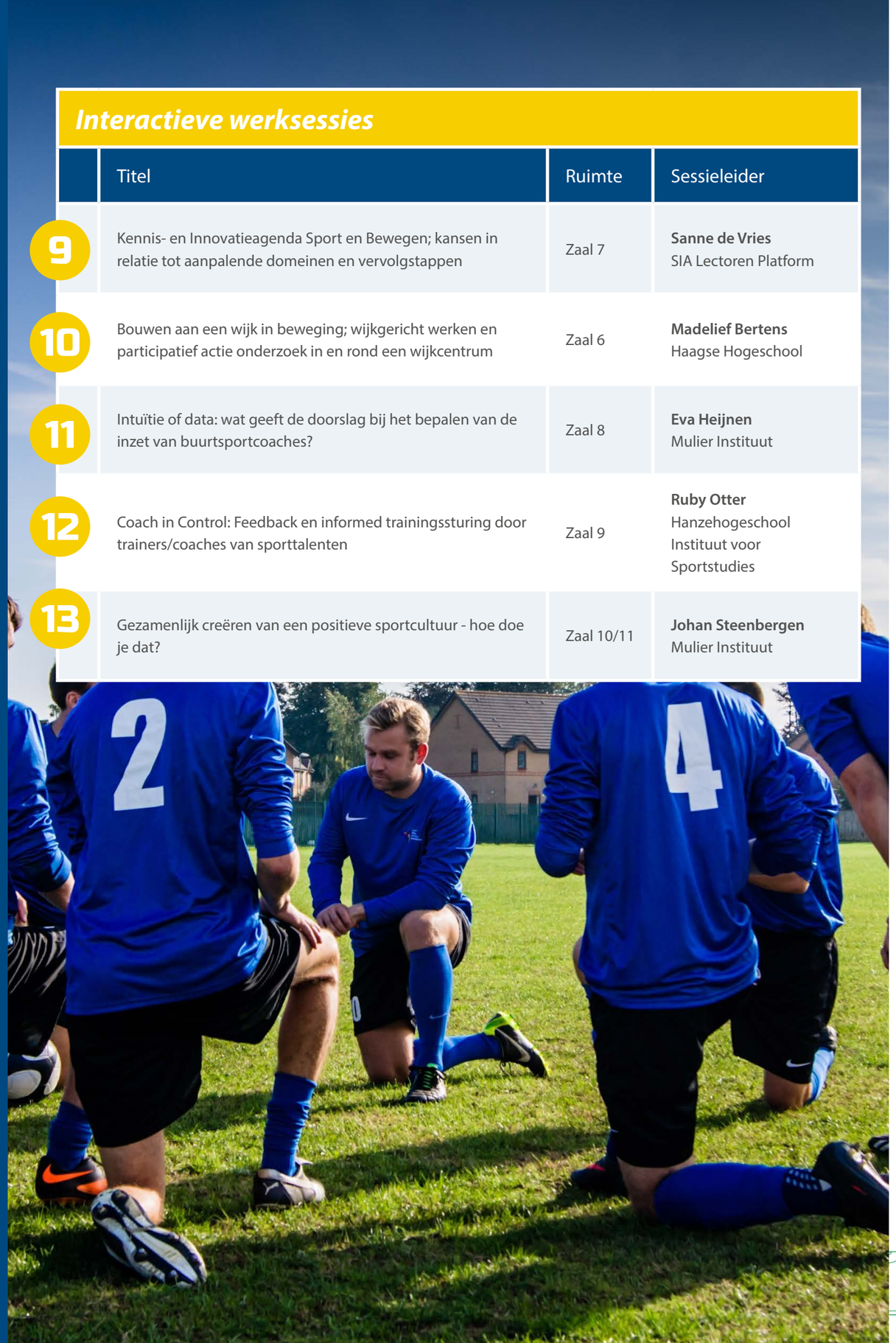
We hebben ons in deze verkenning beperkt tot het beweeggedrag van Nederlanders. Als blijkt dat de aanpak ons in staat stelt om inzichtelijk te krijgen waarom in bepaalde buurten weinig bewogen wordt, kunnen we deze in de toekomst ook toepassen op sportdeelname. Het gebruik van openbare data maakt dat deze aanpak ook op andere delen van Nederland kan worden toegepast.

Referentie

Ministerie van VWS (2018). *Nationaal Preventieakkoord. Naar een gezonder en vitaler Nederland.* Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport.

Interactieve werksessies

	Titel	Ruimte	Sessieleider
9	Kennis- en Innovatieagenda Sport en Bewegen; kansen in relatie tot aanpalende domeinen en vervolgstappen	Zaal 7	**Sanne de Vries** SIA Lectoren Platform
10	Bouwen aan een wijk in beweging; wijkgericht werken en participatief actie onderzoek in en rond een wijkcentrum	Zaal 6	**Madelief Bertens** Haagse Hogeschool
11	Intuïtie of data: wat geeft de doorslag bij het bepalen van de inzet van buurtsportcoaches?	Zaal 8	**Eva Heijnen** Mulier Instituut
12	Coach in Control: Feedback en informed trainingssturing door trainers/coaches van sporttalenten	Zaal 9	**Ruby Otter** Hanzehogeschool Instituut voor Sportstudies
13	Gezamenlijk creëren van een positieve sportcultuur - hoe doe je dat?	Zaal 10/11	**Johan Steenbergen** Mulier Instituut

Kennis- en Innovatieagenda Sport en Bewegen; kansen in relatie tot aanpalende domeinen en vervolgstappen

SIA Lectorenplatform Sport en Bewegen en partners
Sanne de Vries, Mirka Janssen, Remo Mombarg, Ivo van Hilvoorde

In deze interactieve sessie wordt ingegaan op de belangrijkste maatschappelijke uitdagingen waar sport- en beweegprofessionals de komende jaren mee te maken hebben. In 2021 zijn na raadpleging van het werkveld vier onderzoeksthema's gedefinieerd:

1. Nederland in beweging,
2. Vaardig in bewegen,
3. Meervoudige waarde van sport en bewegen en
4. Technologie als vloek en als zegen.

In deze sessie werken we thema 1 en 4 samen verder uit na een korte pitch van de thematrekkers en gastsprekers uit een aanpalend domein. Wat kan het sport- en beweegdomein bijvoorbeeld leren van systeemdoorbraken in andere domeinen of van de implementatie van technologie in de zorg? Wat zijn de *do's en don'ts* en welke kennisvragen zijn nog niet beantwoord? Daarnaast spreken we jullie graag over de vorming van duurzame innovatie communities, kennisborging en kennisoverdracht rondom deze uitdagingen.

Bouwen aan een wijk in beweging; wijkgericht werken en participatief actie onderzoek in en rond een wijkcentrum.

Madelief Bertens en Karlijn Sporrel (lectoraat Impact of Sport, De Haagse Hogeschool)
Sjoerd Dreteler (lectoraat Technologie voor Inclusief Bewegen en Sport, De Haagse Hogeschool)
Lieneke Vos (Buurtsportcoach Bewegen Werkt)
Maaike Bouma (Haags Sportkwartier, Gemeente Den Haag)

De Haagse wijk Bouwlust kenmerkt zich door een lage SES, beweegarmoede, en gezondheidsachterstanden. Gezien de lage sportparticipatie kunnen we aannemen dat het reguliere sportaanbod de bewoners niet bereikt en/of niet aansluit bij hun behoeften. In en vanuit het wijkcentrum Bouwlust wordt in samenwerking met verschillende organisaties laagdrempelig beweegaanbod met, voor en door verschillende doelgroepen georganiseerd.

Het projectdoel is om inzichten te krijgen in hoe moeilijk bereikbare groepen aangezet kunnen worden tot bewegen en sporten, maar ook om ontmoetingen tussen bewoners te stimuleren. Middels participatief actie onderzoek (PAR) is onderzocht wat de bevorderende en belemmerende factoren zijn en wat de maatschappelijke impact is.

Georganiseerd sporten bij reguliere sportaanbieders is voor de meeste doelgroepen een stap te ver. Door een laagdrempelig en op iedere doelgroep afgestemd beweegaanbod, is het wel goed mogelijk om mensen in beweging te krijgen. De activiteiten verschillen per groep. Bijvoorbeeld voor mensen met een chronische aandoening worden de activiteiten individueel aangepast. Moeders met een migratieachtergrond worden samen met hun kinderen opgevangen. Senioren krijgen groepslessen met spelelement. De stappen die gemaakt zijn, zijn van enorme betekenis voor de deelnemers, maar heeft ook maatschappelijke impact voor de wijk. Zo ervaren deelnemers niet alleen fysieke verbeteringen, maar ook psychologische en sociaal welzijn. Mensen met een chronische aandoening en senioren geven aan meer sociale contacten te hebben, zich meer thuis en minder eenzaam te voelen. Door nieuwe contacten verbetert de Nederlandse taalbeheersing van de moeders en kinderen en ervaren zij meer verbondenheid en eigen-effectiviteit.

Wijkgericht werken en PAR is waardevol, maar roept ook vragen op. Ontstijgen de inzichten anekdotische gegevens? Sluit het doelgroepspecifieke aanbod ook aan bij andere groepen? Kunnen de ervaringen worden toegepast in een andere context? Wat zijn de valkuilen en hoe bouwen we verder aan een gezonde, actieve en sportieve wijk?

Intuïtie of data: wat geeft de doorslag bij het bepalen van de inzet van buurtsportcoaches?

Achtergrond

Op dit moment zijn er 5.500 buurtsportcoaches actief binnen de Brede Regeling Combinatiefuncties (BRC) in bijna alle Nederlandse gemeenten (Van Stam et al., 2021). Om een beeld te krijgen van hoe zij worden ingezet en wat de resultaten van hun werk zijn, wordt jaarlijks door het Mulier Instituut een vragenlijst afgenomen bij gemeenten die aan de BRC deelnemen. Naast deze vragenlijst zijn er nog veel andere databronnen waarop de inzet van functionarissen in een gemeente kan worden gebaseerd. Het monitoren en evalueren van de inzet van buurtsportcoaches heeft een steeds duidelijkere plek gekregen in gemeenten die gebruik maken van de regeling (Hoogendam & Van Lindert, 2021). Bijna alle buurtsportcoaches monitoren wat ze doen en verbinden daar conclusies aan (Van Stam & Heijnen, 2021). Dit alles is input voor nieuwe plannen van/voor buurtsportcoaches. Maar wat zegt dit over de impact van buurtsportcoaches? Dat begint bij een baseline, data waarop de inzet wordt gebaseerd en dan komen we uit bij de vraag: is de inzet van buurtsportcoach datagestuurd?

Werksessie

In de werksessie gaan wij in discussie over het datagestuurd inzetten van buurtsportcoaches. We willen met de deelnemers in deze sessie eerst bespreken welke data er landelijk en lokaal beschikbaar is. Vervolgens zullen we het gebruik van deze data bij het maken van beslissingen omtrent de inzet van buurtsportcoaches bediscussiëren. Daarbij zullen we kijken naar verschillende betrokkenen: (landelijke) (kennis/ondersteunings)partners zoals VWS, beleidsmedewerker (gemeente), werkgever en buurtsportcoach. We sluiten de werksessie af met een aantal prikkelende stellingen om aan te zetten tot nadenken over hoe de data die DSO-deelnemers genereren gebruikt (kan) word(t/en). Als vervolg op deze werksessie zal het Mulier Instituut (samen met partners) dit thema in 2023 verder uitdiepen.

Literatuur

1. Hoogendam, A., & Van Lindert, C. (2021). Monitoren en evalueren van een complex sportbeleidsinstrument: de buurtsportcoach. *Tijdschrift voor gezondheidswetenschappen*, 99, 34-43.
2. Van Stam, W., Heijnen, E., & Vrieswijk, S. (2021). *Monitor Brede Regeling Combinatiefuncties 2021*. Mulier Instituut.
3. Van Stam, W., & Heijnen, E. (2021). De stand van zaken bij de inzet van buurtsportcoaches. Mulier Instituut.

Coach in Control: Feedback en informed trainingssturing door trainers/coaches van sporttalenten

Ruby Otter, Jos Goudsmit, Tynke Toering, Inge Stoter, Johan de Jong

Inleiding

Coaches van sporttalenten hebben een complexe taak om een goede balans tussen belasting en belastbaarheid te vinden voor elke atleet. Daarbij gaat het om zowel fysieke en mentale belasting van de sporters. Om goede sturing te kunnen geven aan dit proces, verzamelen coaches veel data van hun sporters met behulp van test- en meettechnologie. Echter ontbreekt het hen aan de kennis, knowhow en tijd om de verzamelde data te verwerken, te interpreteren en om te zetten naar onderbouwde trainingsaanpassingen.

Methode

Het Coach in Control dashboard is ontwikkeld op basis van behoefteonderzoek onder talentcoaches en met dit dashboard zijn verschillende parameters gemeten bij 3 schaatsploegen rondom bedoelde en uitgevoerde trainingsbelasting. Daarnaast is een scholing ontworpen voor coaches waarin trainingssturing op basis van dit dashboard in de schaats- en duursportpraktijk centraal staat.

Resultaten

Het behoefteonderzoek gehouden onder talentcoaches liet zien dat ze voornamelijk baat hadden bij:

1. een betaalbaar dashboard;
2. ondersteuning om verschillende soorten data (bijv. hartfrequentie, snelheid, vragenlijsten) te visualiseren;
3. kennis over trainingssturing op basis van data.

Op basis van deze behoeften heeft het Coach in Control projectteam een dashboard ontwikkeld dat structureel ondergebracht is bij Sport Data Valley en beschikbaar is voor coaches en hun sporters. De verzamelde data betreft bedoelde trainingsbelasting van de coach en uitgevoerde trainingsbelasting door de sporter laat zien dat dit niet altijd overeenkomt en dat een verschil invloed heeft op het welzijn van sporters. Om coaches een goede basis mee te geven qua kennis rondom trainingsmonitoring en –sturing, is een scholing voor trainingsmonitoring ontwikkeld met het principe: “Act, Learn, Adapt”.

Discussie/Conclusie

In de interactieve werksessie gaan we in op de wetenschappelijke onderbouwing en praktische implementatie van het Coach in Control onderzoek, onderwijs en dashboard. Voor de projectfilm zie: https://www.youtube.com/watch?v=pOMAxDwpYh4&t=207s

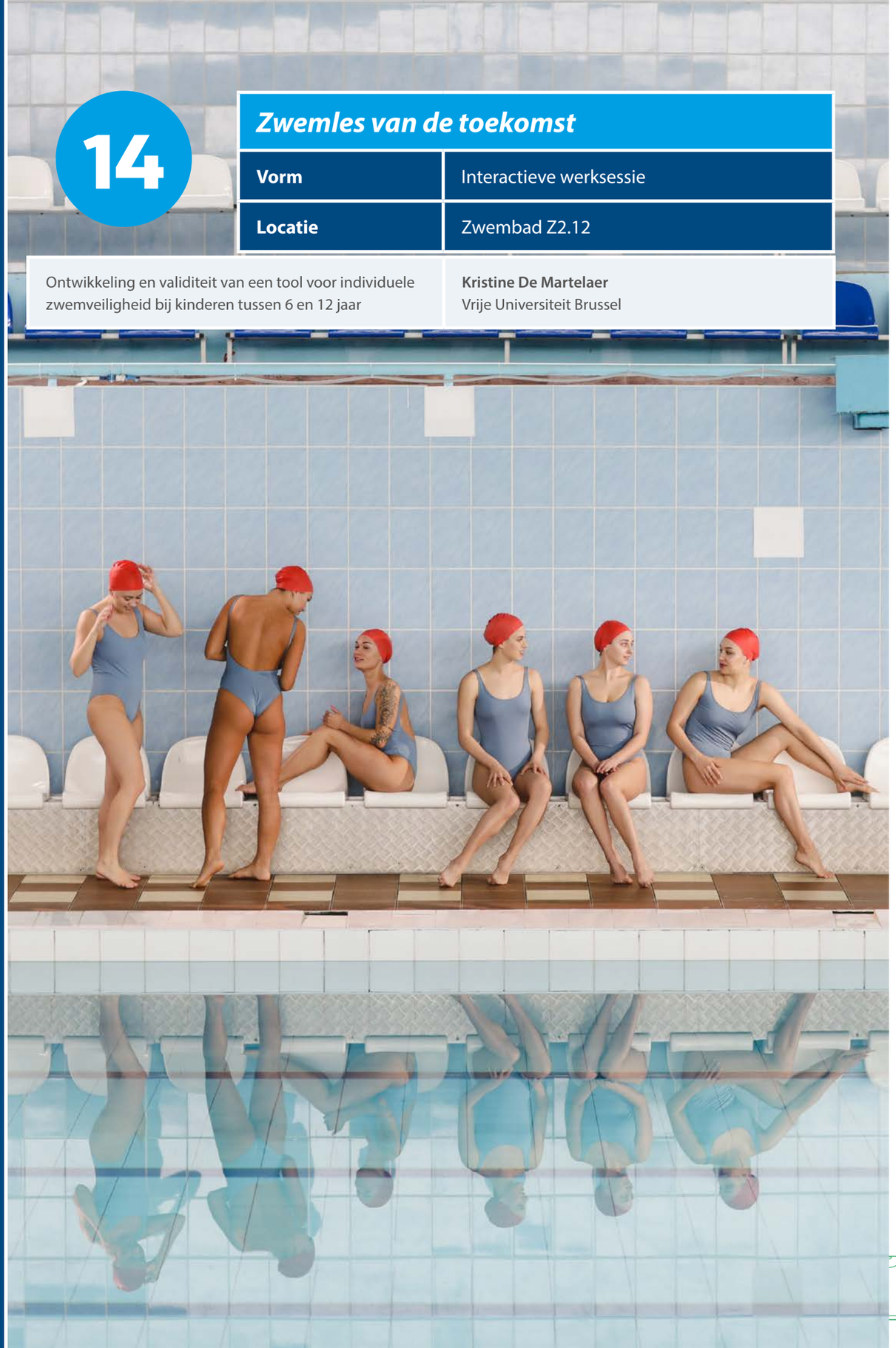
Gezamenlijk creëren van een positieve sportcultuur - hoe doe je dat?

Rens Cremers, Kirsten Gutter, Eva Heijnen, Agnes van Suijlekom & Johan Steenbergen

Sporten is een levert mooie momenten op en in voor velen een plezierige vrijetijdsbesteding. Toch kan sport voor sommige deelnemers ook een onsportieve, ongewenste en grensoverschrijdende ervaring zijn. Onder de paraplu ‘positieve sportcultuur’ zijn tal van, soms samenhangende, onderwerpen te plaatsen die zijn gericht op een plezierige, eerlijke, veilige en zorgeloze sportervaring. Onlangs verscheen het E-book ‘Samenwerking, dialoog en zelforganisatie als kiemen van een positieve sportcultuur (Stevens & Steenbergen, 2022). In dit boek wordt ingegaan op de verschillende onderwerpen die zijn te plaatsen binnen ‘positieve sportcultuur’ en worden tal van recente cijfers gegevens. Hoe staan bijvoorbeeld bestuurders tegenover een pedagogisch sportklimaat en wat gebeurt er al binnen verenigingen? Hoe is het gesteld met sportiviteit binnen gespeelde wedstrijden? In welke mate hebben verenigingen te maken met grensoverschrijdend gedrag, racisme en homonegativiteit?

Een positieve sportcultuur vraagt om aandacht van iedereen en om ondersteuning voor verenigingsbestuurders, trainers, ouders, verzorgers en andere betrokkenen, zowel binnen als buiten sportverenigingen. Wie waarvoor verantwoordelijk is en hoe we gezamenlijk kunnen bijdragen aan een positieve sportcultuur, daarvoor is geen blauwdruk te geven. Een effectieve aanpak is mede afhankelijk van het type sportvereniging, de behoeften van een sportvereniging en wat er al gebeurt op een club.

Tijdens deze werksessie willen we niet alleen een beeld schetsen van het wat, maar we gaan uitdrukkelijk in op hoe gezamenlijk bij te dragen aan een positieve sportcultuur. De verschillende manieren waarop we hieraan bij kunnen dragen is waarover we in gesprek gaan met de deelnemers.

14

Zwemles van de toekomst	
Vorm	Interactieve werksessie
Locatie	Zwembad Z2.12

Ontwikkeling en validiteit van een tool voor individuele zwemveiligheid bij kinderen tussen 6 en 12 jaar

Kristine De Martelaer
Vrije Universiteit Brussel

Ontwikkeling en validiteit van een tool voor individuele zwemveiligheid bij kinderen tussen 6 en 12 jaar.

De Martelaer Kristine [1], Nerinckx Wander [1], Buelens Lise [1] , Bierens Joost [2], van Rooijen Martin [3], Hilhorst Jarno [4], & D'Hondt Eva [1]

1. Department of Movement & Sport Sciences, Vrije Universiteit Brussel (Beglium),
2. Faculty of Medicine & Farmacy, Vrije Universiteit Brussel (Belgium),
3. Universiteit voor Humanistiek, Utrecht (The Netherlands),
4. ZonMw (the Netherlands)

Inleiding

Pas wanneer het leren van skills, kennis én attitude vervat zitten in de zweminstructie, kan er sprake zijn van een ontwikkelingslijn zwemveiligheid (water competence) (Postma & De Martelaer, 2019; Stallman et al., 2017). Een essentieel onderdeel van zwemonderwijs is dan ook het leren inschatten van potentiële gevaren (risk perception) om dat te vertalen naar correct handelen. Het doel van deze studie is om een bruikbare tool te ontwikkelen en te valideren bij de doelgroep basisonderwijs.

Methode

De tool voor individuele zwemveiligheid werd in drie fasen ontworpen en gevalideerd. (1) Op basis van een literatuurstudie gekoppeld aan advies van een expertengroep werd een selectie van 10 relevante situaties waterrecreatie met potentieel gevaar voor kinderen getekend. (2) Pilootstudie met 22 kinderen om de indruksvaliditeit van de 10 tekeningen te testen. (3) Cross-sectioneel onderzoek met 70 kinderen (6-12 jaar, 8.9 ± 2.0 jaar; 50% meisjes) waarbij via een interview met twee gesloten en vier open vragen gekeken werd naar het herkennen, inschatten en voorgestelde handelingen (risk management).

Resultaten

In zes van de tien tekeningen kon > 80% van de kinderen de risico's in de getekende situaties correct inschatten. De situaties waarop laag werd gescoord waren drie van de vijf tekeningen over open water situaties: gele vlag aan zee, object zoals een ponton en zandbank (De Martelaer et al., 2022).

Discussie en conclusie

De tool voor individuele waterveiligheid is veelbelovend aangezien de huidige tien tekeningen door de meerderheid van de basisschool kinderen werden herkend. Voor bepaalde open water situaties dient verder onderzocht te worden of het vooral de situatie van waterrecreatie is of de (statische) tekening die voor hen onherkenbaar is. De verschillende reacties om correct te handelen in een risicovolle situatie in het water, kunnen gebruikt worden voor verder onderzoek bij een grotere steekproef.

Referenties

De Martelaer, K., Nerinckx , W., Buelens, L., Bierens , J., van Rooijen , M., Hilhorst, J., & D'Hondt, E. (2022). Development of a tool for Individual Aquatic Risk Management among children of 6-12 years (IARM-C). *Revista De Investigación En Actividades Acuáticas*, 6(11), 29-36. https://doi.org/10.21134/riaa.v6i11.1661

Postma, T. & De Martelaer, K. (2019). Definitie zwemveiligheid, Ede: NRZ

Stallman, R., Moran, K., Quan, L., & Langendorfer, S. (2017). From Swimming Skill to Water Competence: Towards a More Inclusive Drowning Prevention Future, *International Journal of Aquatic Research and Education*, 10(2), Article 3.

15

Zwemles van de toekomst

Vorm	Carrousel presentaties
Locatie	Zwembad

Zwemles van nu	**Carola Minkels** InnoSportLab De Tongelreep
1. Physical literacy als basis voor een levenlang zwemmen 2. Effect van een tijdelijke onderbreking en hervatting van zwemlessen	**Mandy van der Weijden-Van Rooden** Hogeschool Windesheim
1. Het effect van waterspecifieke interventies op balans bij kinderen met autisme spectrum stoornissen 2. Het effect van een waterspecifieke interventie op de statische en dynamische balans bij kinderen met een autisme spectrum stoornis	**Patty van 't Hooft** Hogeschool Windesheim
Effect van videodemonstratie bij zweminstructies op de motorisch, cognitieve en affectieve leeruitkomsten bij kinderen tussen 4 en 7 jaar	**Killian de Block** Vrije Universiteit Brussel

Zwemles van nu

Carola Minkels (InnoSportLab De Tongelreep)

Zwemlesaanbieders zijn bezorgd dat de zwemvaardigheid van kinderen na het behalen van hun zwemdiploma achteruit gaat. Aangezien veilig te water gaan belangrijk is in Nederland, wordt ernaar gestreefd kinderen te laten blijven zwemmen na het behalen van de zwemdiploma's, bij voorkeur door aan te sluiten bij een zwemvereniging. Dit zou mogelijk kunnen door de intrinsieke motivatie van kinderen voor zwemmen te verhogen door de 3 basisbehoeften – autonomie, competentie en verbondenheid – uit de Self-determinatie Theorie (SDT) van Ryan and Deci (2020) te implementeren in de zwemles.

In dit project werd onderzocht in hoeverre er aan de drie basisbehoeften – autonomie, competentie en verbondenheid – uit de SDT wordt tegemoetgekomen in het zwemonderwijs in Nederland en of er verschillen zijn tussen de diverse zwemmethodes en diplomalijnen die worden toegepast in Nederland. Het tweede doel van dit project was om te onderzoeken wat de relatie is tussen de mate waarin zweminstructeurs tegemoet komen aan de drie basisbehoeften van de SDT en het aantal jaren doceerervaring.

Om deze vragen te onderzoeken werden 82 (15 mannen, 67 vrouwen) zweminstructeurs van 28 verschillende zwemscholen geobserveerd op de mate waarin hun doceerstijl tegemoet kwam aan de drie basisbehoeften aan de hand van een observatieschaal ontwikkeld door Reeve, Jang, Carrell, Jeon, and Barch (2004) en Tessier, Sarrazin, and Ntoumanis (2010).

Wanneer de scores uit dit onderzoek worden vergeleken met de scores uit de onderzoeken in het onderwijs (Reeve et al., 2004; Tessier et al., 2010) blijkt dat in het zwemonderwijs lager wordt gescoord op de tegemoetkoming aan autonomie. Daarbij blijkt wel dat Easyswim significant hoger scoort op de tegemoetkoming van autonomie dan de andere zwemmethodes en diplomalijnen. Wat betreft competentie en verbondenheid werden er geen significante verschillen gevonden tussen de verschillende zwemlesmethodes en diplomalijnen. Ook is gebleken dat hoe meer jaren doceerervaring de zweminstructeurs hebben, hoe meer er tegemoetgekomen wordt aan de behoeften autonomie en verbondenheid.

De voorlopige voorzichtige conclusie is dat in het zwemonderwijs minder tegemoet wordt gekomen aan de behoefte van autonomie dan in het onderwijs en dat ervaren zweminstructeurs de intrinsieke motivatie voor het zwemmen bij kinderen meer stimuleren dan minder ervaren zweminstructeurs. Echter is er nog niet voldoende statistisch power verzameld om harde conclusies uit de resultaten te trekken.

Referenties

Reeve, J., Jang, H., Carrell, D., Jeon, S., & Barch, J. (2004). Enhancing Students' Engagement by Increasing Teachers' Autonomy Support. Motivation and Emotion, 28, 147-169.

Ryan, R. M., & Deci, E. L. (2020). Intrinsic and extrinsic motivation from a self-determination theory perspective: Definitions, theory, practices, and future directions. Contemporary Educational Psychology, 61.

Tessier, D., Sarrazin, P., & Ntoumanis, N. (2010). The effect of an intervention to improve newly qualified teachers' interpersonal style, students motivation and psychological need satisfaction in sport-based physical education. Contemporary Educational Psychology, 35, 242-253.

Physical literacy als basis voor een leven lang zwemmen

Mandy van der Weijden-Van Rooden (Hogeschool Windesheim)

In dit onderzoek wordt antwoord gegeven op de hoofdvraag: Op welke wijze kan Physical Literacy invloed hebben op een leven lang bewegen en hoe kan dit een vertaalslag maken naar een leven lang zwemmen?

Middels literatuurstudie is er uit het onderzoek naar voren gekomen dat PL als geheel geïnterpreteerd dient te worden. PL is een veelomvattend begrip. Hierdoor wordt er bij veel beweeginterventies getracht PL goed in te voegen in het aanbod. Echter is 'goed' implementeren pas mogelijk wanneer men PL als geheel interpreteert. Uit onderzoek komt naar voren dat in PL de factoren motivatie, kennis, fysieke competentie en vertrouwen in het bewegen de sleutel zijn tot een positieve houding tegenover bewegen. Wanneer er gefocust wordt op één of een aantal van deze factoren is de balans hiertussen niet meer aanwezig.

Dit onderzoek komt tot de hypothese dat PL een positief effect kan hebben op het (blijven) zwemmen. Hierbij kan PL zorgen voor een bijdrage aan het project: 'een leven lang zwemmen'. Dit vanwege de aantoonbare resultaten op het gebied van een leven lang bewegen in andere empirische studies.

De kennis uit dit literatuuronderzoek is getoetst in de praktijk middels een enquête en focusgroepsgesprekken. In de enquête zijn respondenten gevraagd om hun zwemverleden te beschrijven aan de hand van een assessment die de mate van PL toetste. Ook werden zij hier gevraagd deel te nemen aan een focusgroep gesprek. Uit deze aanmeldingen is een willekeurige selectie gemaakt uit verschillende vooraf vastgestelde leeftijdscategorieën. Deze gesprekken en de uitkomsten gaven inzicht in de huidige mate van PL binnen het zwemmen en daarbij ook de succesfactoren tot een leven lang zwemmen. Hieruit is gebleken dat onder andere de variabelen van PL er voor hebben gezorgd dat zwemmers hun leven lang zijn blijven zwemmen. Er is dan ook geconcludeerd dat PL wel degelijk een betekenis kan hebben voor het aanbod van de KNZB en daarbij is de gestelde hypothese succesvol getoetst.

Aan het einde van dit onderzoek is er een adviesrapport ontwikkeld voor de KNZB. Dit adviesrapport is meegeleverd met dit onderzoeksdocument en hierin worden de alternatieven voor het implementeren van PL binnen het zwemaanbod uitgewerkt. Ook zijn er infographics ontworpen om, op deze manier, verschillende experts binnen het zwemmen bekend te maken met PL en handvaten mee te geven aan ontwikkelaars. Voor deze additionele bijlagen, zie het bijlageboek en het bijgeleverde adviesrapport.

Effect van een tijdelijke onderbreking en hervatting van de zwemlessen

Mandy van der Weijden-Van Rooden (Hogeschool Windesheim)

Door overschatting van de zwemvaardigheden kunnen kinderen in gevaarlijke situaties terechtkomen, met mogelijk verdrinkingen als gevolg. Het doel van dit onderzoek was daarom te bepalen wat het effect van een tijdelijke onderbreking (3-4 maanden) en hervatting van de zwemlessen (1-2 maanden) op de nauwkeurigheid van het inschattingsvermogen was bij kinderen tussen de vijf en twaalf jaar (N = 41). Ook werd de invloed van leeftijd, gender en zwemniveau op de nauwkeurigheid van het inschattingsvermogen onderzocht. Aan de hand van de 'Pictorial Scale of Perceived Water Competence (PSPWC)' werden de waargenomen competenties en werkelijke zwemvaardigheden van kinderen bepaald en het verschil daartussen werd als maat voor de nauwkeurigheid van het inschattingsvermogen gebruikt. De resultaten laten zien dat kinderen zichzelf significant overschatten na een tijdelijke onderbreking van de zwemlessen, maar deze overschatting verdween na een periode waarin wel weer zwemlessen gevolgd konden worden. Daarnaast overschatten kinderen met een lager zwemniveau zichzelf vaker dan kinderen met een hoger zwemniveau. Kortom, na de tijdelijke onderbreking bleken kinderen zichzelf te overschatten, echter door een samenhang met zwemniveau kon niet eenduidig geconcludeerd worden dat de onderbreking de overschatting veroorzaakte of dat het door een lager zwemniveau kwam. Leeftijd en gender bleken geen invloed te hebben op de nauwkeurigheid van het inschattingsvermogen. Aan de hand van de resultaten kan worden aanbevolen dat er na een tijdelijke onderbreking van de zwemlessen meer toezicht zal moeten zijn op kinderen van vijf tot en met twaalf jaar. Bij kinderen met een laag zwemniveau wordt aanbevolen om ook gedurende een periode met zwemlessen meer toezicht te houden.

Het effect van waterspecifieke interventies op balans bij kinderen met autisme spectrum stoornissen

Patty van 't Hooft (Hogeschool Windesheim)

Inleiding

Kinderen met autismespectrumstoornis (ASS) hebben naast problemen in de sociale interactie en communicatie ook vaak motorische problemen. Motorische vaardigheden spelen een belangrijke rol in het kunnen participeren aan schoolse en niet-schoolse activiteiten. Kinderen met ASS ervaren onder andere problemen binnen hun balanshandhaving. Bewegingsinterventies, zoals psychomotorische balanstraining, kunnen effectief bijdragen aan het verbeteren van de balanshandhaving. Naast bewegingsinterventies kan een waterspecifieke interventie ook een positief effect hebben op de balanshandhaving. In dit onderzoek is er gekeken naar de balanshandhaving van kinderen met en zonder ASS en of er een verschil zichtbaar is tussen deze groepen. Daarnaast is er gekeken of een waterspecifieke interventie kan bijdragen aan een betere balanshandhaving bij kinderen met en zonder ASS. In dit onderzoek is er antwoord gegeven op de hoofdvraag: "Wat is het verschil in balanshandhaving tussen kinderen met en zonder ASS? Welk effect heeft een waterspecifieke interventie op de balanshandhaving van kinderen met en zonder ASS?"

Methode

Dit onderzoek is een pilot en bestond voor een gedeelte uit een cross-sectioneel onderzoek en daarnaast voor een gedeelte uit een quasi-experimenteel onderzoek. Binnen dit onderzoek is er gebruik gemaakt van een onderzoeksgroep met interventie en een onderzoeksgroep zonder interventie. Om te kunnen meten en vergelijken wat de balansvaardigheden van deze beide groepen op het land zijn, is er gebruik gemaakt van de Movement Assessment Battery for Children-2 (MABC-2) (Smits-Engelsman & Niemeijer, 2010). Daarnaast is er binnen de onderzoeksgroep met interventie gebruik gemaakt van de Water Orientation Test Alyn-2 (WOTA-2) (Tirosh, Katz-Leurer, & Getz, 2008). Deze test is ingezet om te kijken of er een verschil optreedt na afloop van de waterspecifieke interventie. De doelgroep binnen dit onderzoek betrof kinderen tussen de zeven en elf jaar die binnen de doelgroep cluster 4 van het speciaal onderwijs vallen.

Resultaten

De resultaten binnen dit onderzoek zijn verwerkt met behulp van het statistische programma SPPS. Uit de resultaten is gebleken dat er geen sprake is van significante verschillen of samenhangen.

Conclusie

Kijkend naar de resultaten is duidelijk geworden dat de kinderen zonder ASS binnen beide onderzoeksgroepen hoger scoren dan de kinderen met ASS, op de MABC-2. Echter, hierover kan geen betrouwbare conclusie worden getrokken, gezien het feit er geen sprake is van significante verschillen. Kijkend naar de resultaten die betrekking hebben op een eventueel effect van de waterspecifieke interventie, is zichtbaar dat de groep kinderen met ASS een klein voordeel hebben ten opzichte van de kinderen zonder ASS. Echter, is er eveneens binnen deze resultaten geen sprake van significante verschillen. Dit betekent dat er geen betrouwbare conclusie getrokken kon worden over wat het effect is van een waterspecifieke interventie op de balanshandhaving.

Het effect van een waterspecifieke interventie op de statische en dynamische balans bij kinderen met een autisme spectrum stoornis.

Patty van 't Hooft (Hogeschool Windesheim)

Inleiding

Ongeveer 31.000 kinderen tussen de 4 en de 12 hebben een autismespectrumstoornis of daaraan verwante stoornis. 83% van deze kinderen ervaart moeilijkheden met het uitvoeren van leeftijd geschikte motorische vaardigheden. Niet alleen in het lichamelijke aspect vinden beperkingen plaats, maar ook in het emotionele, sociale en cognitieve aspecten (LECS). Het lichaamsbalans is daarbij een belangrijke basis voor motorische vaardigheden. Uit verschillende onderzoeken is gekomen dat bewegingsinterventies invloed hebben op onder andere de motorische problematiek bij kinderen met ASS.

Psychomotorische therapie (PMT) is een vorm van therapie waarbij gebruikt gemaakt wordt bewegings- en/of lichaamsgerichte interventies om aan een psychosociale hulpvraag te werken. De ingezette interventies kunnen het kind de mogelijkheid bieden om nieuwe betekenisvolle ervaringen op te doen en deze nieuwe geleerde vaardigheden eigen te maken.

Uit verschillende onderzoeken over bewegingsinterventies bij kinderen met ASS is gekomen dat waterspecifieke interventies verbetering lieten zien op de statische en dynamische balans. Het doel van dit onderzoek is om te kijken of een waterspecifieke interventie effect heeft op de balans van kinderen met ASS in vergelijking met kinderen zonder ASS.

Methode

Dit onderzoek bestond uit een quasi-experimenteel onderzoek. Het meetinstrument dat is gebruikt, is de Movement-ABC-2 (M-ABC2). De balans van kinderen uit cluster 4 onderwijs met en zonder ASS worden voor en na een 10-weekse waterspecifieke interventie gemeten om te kijken of de interventie invloed heeft op de statische en dynamische balans, en in hoeverre dit verschilt met de controlegroep.

Resultaten

De resultaten worden door middel van SPSS verwerkt. Hierbij wordt gebruikt gemaakt van de Mann Whitney U en de Analysis Means. Hierbij is uitgegaan van een significantieniveau van p.<.05.

Conclusie/discussie

Uit de resultaten is gekomen dat er verbetering te zien is op de statische balans na een 10-weekse waterspecifieke interventie bij kinderen met ASS. Deze verbetering is echter niet significant. Kinderen zonder ASS laten geen verandering zien in de statische balans.

Bij de dynamische balans is een afname te zien bij zowel de kinderen met ASS als de kinderen zonder ASS die de interventie hebben gehad. De controlegroep van de kinderen met ASS laat verbetering te zien en de controlegroep zonder ASS laat een afname zien.

Kijkend naar het onderzoek zijn er een aantal beperkingen terug te leiden zijn naar de onderzoeksgroep en de periode van de waterspecifieke interventie. In eventueel vervolgonderzoek kan hier rekening mee gehouden worden.

Effect van videodemonstratie bij zweminstructies op de motorisch, cognitieve en affectieve leeruitkomsten bij kinderen tussen 4 en 7 jaar.

De Block Killian [1], De Martelaer Kristine [1], Cools Wouter [2], Van Duijn Tina [3]

1. Department of Movement & Sport Sciences, Vrije Universiteit Brussel (Beglium),
2. Department of Teacher Education, Vrije Universiteit Brussel (Belgium),
3. School of Physical Education, Sport and Exercise Sciences (New-Zealand)

Inleiding

Het gebruik van videobeelden om vaardigheden te demonstreren, kan nuttig zijn voor kinderen om bewegingen gemakkelijker te begrijpen. Het gebruik van videobeelden en analoog leren in sporten bij volwassenen is bestudeerd, terwijl dit bij jonge kinderen ontbreekt. Het doel van deze studie was het gebruik van videodemonstraties voorafgegaan door een metafoor onderzoeken en vergelijken met traditionele demonstraties op watervaardigheden (motorisch, cognitief & tevredenheid) bij kinderen.

Methode

Vijftig kinderen (4-7 jaar) werden willekeurig verdeeld over twee interventiegroepen (IG) (n:36, IG-1:17 & IG-2:19) en een controlegroep (CG) (n:14). De CG kreeg traditionele aquatische demonstraties onder leiding van een leraar, IG-1 & IG-2 maakten onder begeleiding van een leraar gebruik van een tablet om tekeningen van een dier (analogie) te bekijken, gevolgd door video-demonstraties. De deelnemers van IG-2 speelden tijdens een pauzemoment op het sportkamp ook interactief met de beelden (3x15'). Alle kinderen werden tijdens het uitvoeren van de pre- en postmeting gefilmd en vervolgens beoordeeld door getrainde beoordelaars met de Actual Aquatic Skills Test (D'Hondt et al., 2021). Daarnaast werd via een kennistest bij beide interventiegroepen gepeild naar de cognitieve inzichten van de kinderen over de geselecteerde watervaardigheden. De tevredenheid van de kinderen over zwemlessen, demonstraties door de leerkracht en de video-demo's werd ook onderzocht.

Resultaten

Er was geen significant verschil tussen de aquatische vaardigheden van de interventiegroepen en de controlegroep. Er was wel een significant hogere cognitieve score voor IG-2 in vergelijking met IG-1. Een hogere tevredenheid over de zwemlessen werd gevonden voor IG-1 vergeleken met de CG.

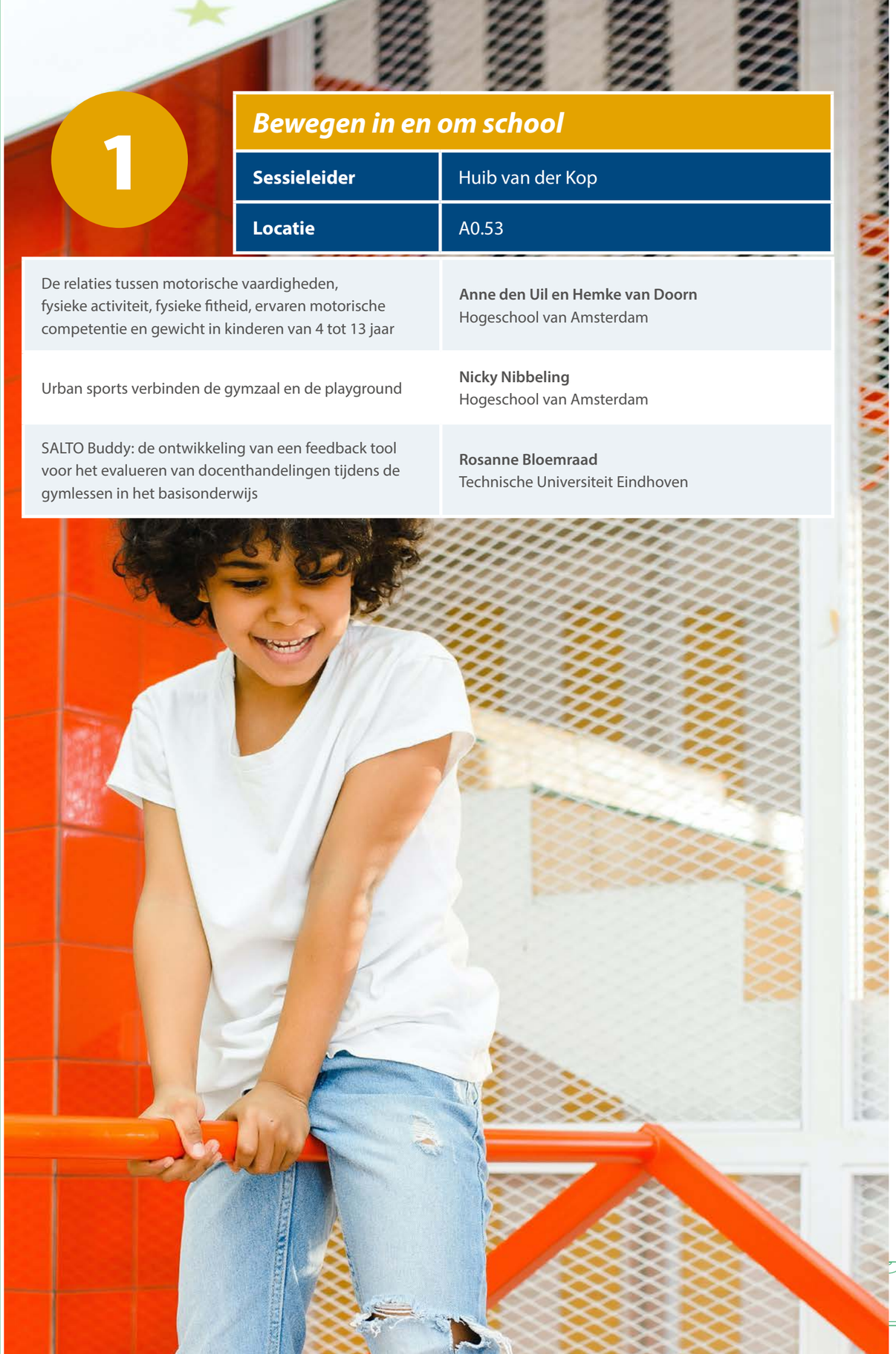
Conclusie

De resultaten van deze studie ondersteunen het gebruik van videodemonstraties tijdens en na de zwemles op de tevredenheid en kennis over de vaardigheden. Grotere steekproeven in meerdere onderwijscontexten en landen in combinatie met meerdere meetmomenten i.f.v. de didactiek in het zwemonderwijs zijn zinvol bij verder onderzoek.

Referenties

D'Hondt, E., Buelens, L. Barnett, L.M., Howells, K., Sääkslahti, A., Costa, A.M., Jidovtseff, B., Mertens, L., De Martelaer, K. (2021). Differences between Young Children's Actual, Self-perceived and Parent-perceived Aquatic Skills. Perceptual and Motor Skills;128(5):1905-1931. doi:10.1177/00315125211017864

1

Bewegen in en om school

Sessieleider	Huib van der Kop
Locatie	A0.53

De relaties tussen motorische vaardigheden, fysieke activiteit, fysieke fitheid, ervaren motorische competentie en gewicht in kinderen van 4 tot 13 jaar	**Anne den Uil en Hemke van Doorn** Hogeschool van Amsterdam
Urban sports verbinden de gymzaal en de playground	**Nicky Nibbeling** Hogeschool van Amsterdam
SALTO Buddy: de ontwikkeling van een feedback tool voor het evalueren van docenthandelingen tijdens de gymlessen in het basisonderwijs	**Rosanne Bloemraad** Technische Universiteit Eindhoven

De relaties tussen motorische vaardigheden, fysieke activiteit, fysieke fitheid, ervaren motorische competentie en gewicht in kinderen van 4 tot 13 jaar

A.R. den Uil[1] & H. van Doorn[1] , V. Busch[2], M. Janssen[1] , I.T. Kat[1] & R.H.J. Scholte[3]

1. Hogeschool van Amsterdam, a.r.den.uil@hva.nl
2. GGD Amsterdam, Amsterdam
3. Radboud Universiteit Nijmegen, Nijmegen

Inleiding

Mensen bewegen steeds minder. In Nederland haalt zelfs van de kinderen 45% de aanbevolen dagelijkse hoeveelheid beweging niet. In de literatuur wordt een positieve relatie tussen fysieke activiteit en motorische vaardigheden beschreven. Aangezien steeds meer kinderen een motorische achterstand ontwikkelen tijdens de basisschooltijd, is het verbeteren van motorische vaardigheden mogelijk een goede manier om de fysieke activiteit te verhogen. Het ontwikkelingsmodel van Stodden e.a. (2008) beschrijft relaties tussen vijf factoren: motorische vaardigheden, fysieke activiteit, fysieke fitheid, ervaren motorische competentie en gewicht die leeftijdsafhankelijk zijn**.** Daarom zou de timing van een interventie mogelijk van essentiële belang kunnen zijn voor het effectief beïnvloeden van fysieke activiteit. In de huidige studie exploreren we de leeftijdsafhankelijke relaties uit het model van Stodden e.a. (2008) verder.

Methode

De deelnemers waren 2068 kinderen in de leeftijd van 4 tot 13 jaar, verdeeld over 9 leeftijdsgroepen. Tijdens de gymles werden de 4-Vaardighedentest, Eurofittest, gewichtsmeting en vragenlijsten over fysieke activiteit en ervaren motorische competentie afgenomen. Alle data zijn geanalyseerd door middel van FIML correlatie-analyses.

Resultaten

De resultaten bevestigen grotendeels het model van Stodden e.a. (2008): ze laten zien dat alle vijf factoren relaties met elkaar hebben en dat er een omslagpunt is vanaf wanneer die relaties ontstaan of sterker worden. Interessant genoeg zijn op jonge leeftijd motorische vaardigheden en ervaren motorische vaardigheden wel zwak gerelateerd aan elkaar, maar hebben ze geen relatie met fysieke activiteit.

Discussie en conclusie

In tegenstelling tot wat het model van Stodden e.a. (2008) beschrijft, stimuleert de hoeveelheid fysieke activiteit op jonge leeftijd dus nog niet de motorische ontwikkeling. Pas in de midden kindertijd hebben zowel motorische als ervaren motorische vaardigheden een relatie met fysieke activiteit. Deze resultaten laten zien dat een focus op motorische vaardigheden op jonge leeftijd een geschikte manier zou kunnen zijn om te zorgen dat kinderen aan fysieke activiteiten blijven deelnemen.

Urban sports verbinden de gymzaal en de playground

Nicky Nibbeling (Hogeschool van Amsterdam)

Inleiding

Jongeren bewegen te weinig, zitten te veel en dat is ongezond. In het huidige project werken de Gemeente Amsterdam, VO scholen en de HvA samen om gezond beweeggedrag bij deze groep te stimuleren. Centraal staan de urban sports faciliteiten in de stad. Inmiddels zijn verschillende urban sportplekken gerealiseerd, maar nog onbekend is welke jongeren er daadwerkelijk gebruik van maken. Als de inrichting van urban sportplekken in de openbare ruimte, de programmering op deze plekken en de lessen LO op elkaar en op de beweegmotieven en voorkeuren van jongeren afgestemd worden, is de kans groter dat meer jongeren zich voldoende competent voelen om te bewegen op urban sportplekken; en jongeren blijvend deelnemen aan deze ongeorganiseerde sporten. Het doel van dit project is tweeledig 1) het vinden van principes om mee te werken bij het ontwerpen van urban sportfaciliteiten in de openbare ruimte rondom de school. 2) het identificeren van elementen in het LO-lesprogramma waardoor jongeren gestimuleerd worden om meer gebruik te maken van urban sportfaciliteiten.

Methode

Aan de hand van design thinking methoden en oa co-creatie sessies met leerlingen, buurtsportcoaches, LO-docenten, schoolbestuur en experts vanuit de gemeente zijn deze vraagstukken onderzocht.

Resultaten

De eerste resultaten laten zien dat wensen, behoeften en barrières van jongeren met betrekking tot urban sports nog onvoldoende in kaart gebracht zijn, LO-docenten gevoel van competentie missen voor het geven van urban sports lessen en er onvoldoende afstemming is tussen buurtsportcoaches, gemeente en scholen.

Discussie

We blikken vooruit op de volgende stappen in de design thinking cyclus, implicaties voor de gemeente Amsterdam voor het inrichten van beweegvriendelijke urban sportsplekken in de openbare ruimte, en op invulling van de programmering voor de LO-lessen, gericht op het verbinden van binnen en buitenschools (leren) bewegen en het bevorderen van het gebruik van de urban sportplekken in de openbare ruimte door leerlingen.

SALTO Buddy: de ontwikkeling van een feedback tool voor het evalueren van docenthandelingen tijdens de gymlessen in het basisonderwijs

Rosanne Bloemraad (Technische Universiteit Eindhoven)

Inleiding

Op dit moment haalt 44% van de Nederlandse kinderen tussen de 4-11 jaar de dagelijkse bewegingsnorm niet (Basterfield et al., 2011). De SALTO Studie focust zich daarom op het stimuleren van een actieve leefstijl door het aanbieden van hoogkwalitatief bewegingsonderwijs (NWO, n.d.; Adank et al., 2018). De SALTO Buddy is het ontwerp van een fysieke feedback tool die gebruikt kan worden tijdens de gymlessen. De Buddy geeft leerlingen de mogelijkheid om individueel vragen te beantwoorden over verschillende docenthandelingen. Zo kan de gymdocent een beter beeld krijgen van de kwaliteit van de gymles en de ontvangen feedback kan gebruiken om de lessen te verbeteren. In deze studie is onderzocht hoe een fysieke feedback tool het beste kan worden geïmplementeerd in de gymlessen in de bovenbouw van het basisonderwijs.

Methode

Voor dit onderzoek is in juni 2022 een pilotstudie uitgevoerd op twee basisscholen met een vakdocent lichamelijke opvoeding. Hierbij werden tijdens gymlessen van leerlingen uit groep 5 t/m 8 twee SALTO Buddy's met vragen over de docenthandelingen gebruikt in de les. Tijdens de studie is het gebruiksgemak en de gebruiksvriendelijkheid van de SALTO Buddy geobserveerd.

Resultaten

Uit de observaties is gebleken dat alle leerlingen de SALTO Buddy zelfstandig konden gebruiken en dat het gebruik intuïtief was. Slechts 15 van de 155 deelnemende leerlingen vroegen om verduidelijking van één of meerdere vragen.

Discussie en conclusie

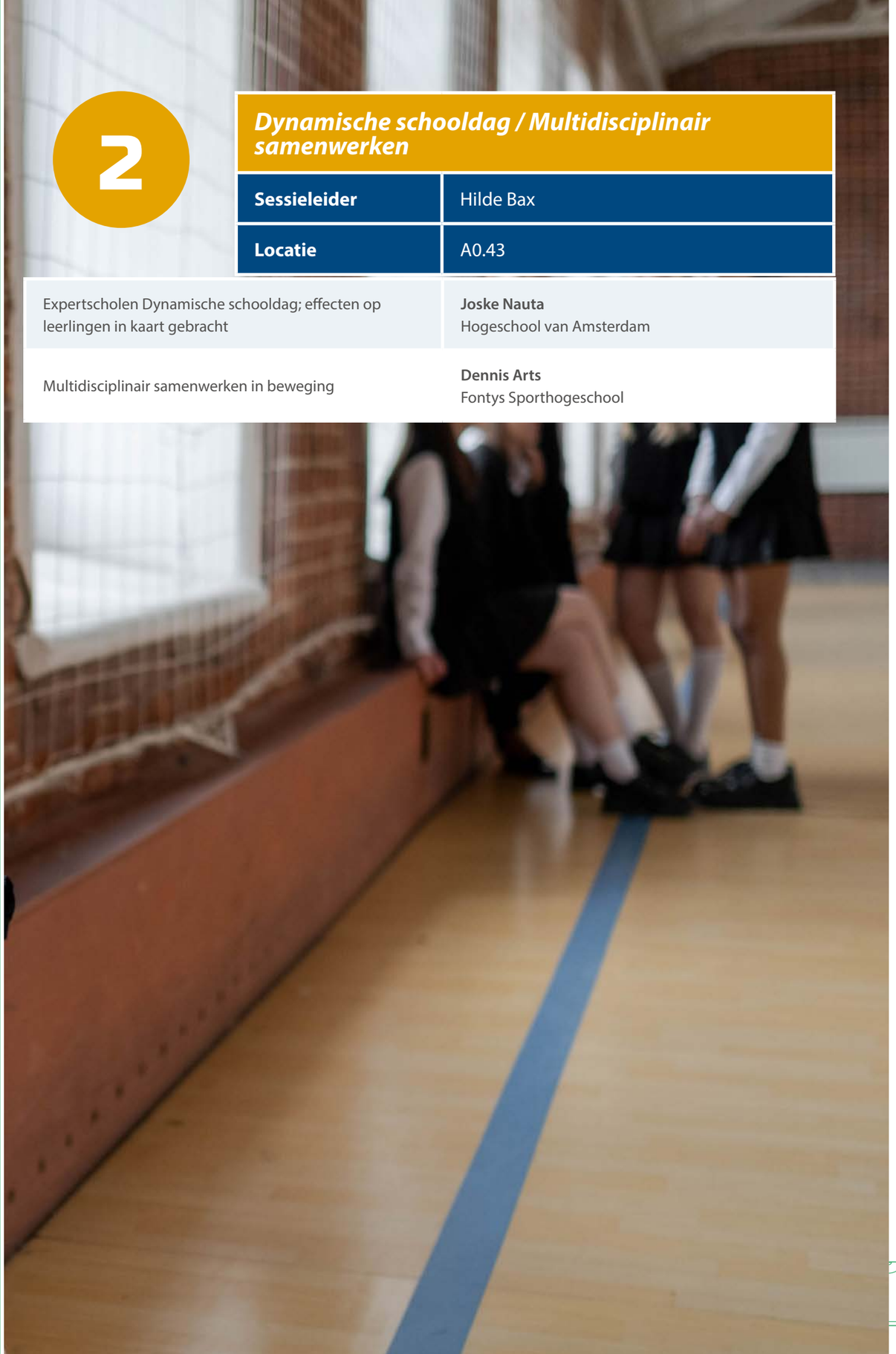
De pilotstudie heeft aangetoond dat de SALTO Buddy eenvoudig kan worden geïmplementeerd in de gymles. Verder onderzoek naar de juiste vragen over de docenthandelingen en visualisatie van de antwoorden op deze vragen is nodig om te zorgen dat de SALTO Buddy ook daadwerkelijk het ontvangen en terugkoppelen van de feedback kan faciliteren, om zo de feedback loop tussen de gymdocent en leerlingen te sluiten.

Referenties

Basterfield L., Adamson A.J., Frary J.K., Parkinson K.N., Pearce M.S., Reilly J.J. (2011). Longitudinal study of physical activity and sedentary behavior in children. Pediatrics. 127(1):e24–e30. PubMed ID: 21173005 doi:10.1542/peds.2010-1935

Adank A.M., Van Kann D.H.H., Hoeboer J.J.A.A., de Vries S.I., Kremers S.P.J., Vos S.B. 2018. Investigating motor competence in association with sedentary behavior and physical activity in 7- to 11-year-old children. Int J Environ Res Public Health. 15(11):2470. doi:10.3390/ ijerph15112470 Consistentie gym/LO/Bewegingsonderwijs

NOW (n.d.) Stimuleren van een Actieve Leefstijl door Top gymOnderwijs: de SALTO-studie. Een longitudinale studie naar de invloed van fysieke, sociale en beleidsmatige kenmerken van de gymles op het beweeg- en sedentair gedrag van basisschoolkinderen. NWO.nl Projectendatabank. https://www.nwo.nl/projecten/023011063-0

2

Dynamische schooldag / Multidisciplinair samenwerken

Sessieleider	Hilde Bax
Locatie	A0.43

Expertscholen Dynamische schooldag; effecten op leerlingen in kaart gebracht	**Joske Nauta** Hogeschool van Amsterdam
Multidisciplinair samenwerken in beweging	**Dennis Arts** Fontys Sporthogeschool

Expertscholen Dynamische schooldag; effecten op leerlingen in kaart gebracht

Joske Nauta, Steven Mauw, Kick Koenders, Mandy Schweitzer, Kristen Moll, Mirka Janssen

Inleiding

Het meer dynamisch maken van de schooldag, waarbij zitten en bewegen regelmatig wordt afgewisseld, zou in het primair onderwijs de gezondheid van kinderen en hun gedrag in de klas kunnen verbeteren, maar wordt nog weinig toegepast in de praktijk. Dit onderzoek werd uitgevoerd bij twee basisscholen die al enige tijd sterk inzetten op een dynamischere schooldag voor hun leerlingen. We hebben de gezondheidseffecten van de dynamische schooldag bij leerlingen in kaart gebracht.

Methode

Een cross sectioneel onderzoek in de groepen 4 en 6 op twee Nederlandse basisscholen die ieder een eigen invulling geven aan een dynamische schooldag. Kinderen droegen tijdens de schoolweek een beweegmeter, ouders vulden een vragenlijst in over de gezondheid, welbevinden en het beweeggedrag van hun kind en het gedrag van leerlingen werd geobserveerd in de klas door middel van momentary time sampling waarbij iedere leerling maximaal 20 keer 10 seconde geobserveerd werd.

Resultaten

Van de vier meetdagen (maandag – donderdag) behaalde 19% van de kinderen iedere dag de beweegrichtlijn van 60 minuten matig tot intensief bewegen. Ouders gaven aan dat kinderen doorgaans gehoorzaam waren, dat een enkeling werd getreiterd of gepest en 20% van de leerlingen was soms rusteloos en kon niet lang stil zitten. Uit de observaties van het gedrag in de klas bleek dat leerlingen in de middag iets minder niet taakgericht gedrag lieten (27% van de observaties) zien dan ’s ochtends (31% van de observaties).

Discussie en conclusie

De aandacht die binnen deze twee scholen wordt besteed aan een dynamischere schooldag heeft er nog niet toe geleid dat alle leerlingen iedere dag de beweegrichtlijn van 60 minuten matig tot intensief bewegen halen. Op de scholen lijken leerlingen over de dag stabiel te zijn qua taakgericht gedrag.

Multidisciplinair samenwerken in beweging

Dennis Arts (Fontys Sporthogeschool)

Inleiding

Bewegen is goed, meer bewegen is beter, zo luidt de beweegrichtlijn voor volwassenen in Nederland. Maar het stimuleren van beweeggedrag is makkelijker gezegd dan gedaan. De reden hiervoor is dat beweeggedrag bestaat uit meerdere determinanten die elkaar positief of negatief beïnvloeden. Technologie kan hierin een ondersteunende rol spelen maar om de meest optimale oplossing te bieden betekent dat er meerdere perspectieven en disciplines moeten dan aanhaken in het ontwerpproces. Die samenwerking is geen vanzelfsprekendheid (1). In een eerder onderzoek vonden we dat het gebruik van serious games een optie is om al vroeg in het ontwerpproces deze interdisciplinaire samenwerking te faciliteren (2) en middels een research prototype is er inzicht verkregen in het dynamische proces van samenwerking (3). Zijn deze resultaten om te zetten naar een methodiek ter ondersteuning van multidisciplinaire samenwerking?

Methode

Middels een ontwerpaanpak is er onderzocht hoe het research prototype omgezet kon worden naar een stand-alone methodiek/ tool. Meerdere spelsessies zijn gespeeld met verschillende doelgroepen in verschillende contexten met als doel het achterhalen van werkzame principes van COMMONS. Daarnaast is er in cocreatie met ontwikkelaars gewerkt aan een online, digitale variant van de methodiek COMMONS.

Resultaten

COMMONS is doorontwikkeld naar een methodiek die breed beschikbaar is middels een online bordspel. Tijdens DSO laten we de resultaten van het ontwerpproces zien. Daarin zijn de werkzame principes, zoals de casus, kaart set en spelregels geïdentificeerd en laten we de online omgeving zien.

Discussie en conclusie

Vanuit een researchprototype is er een online tool/ methodiek ontwikkeld. COMMONS is een coöperatief spel dat multidisciplinaire teams ondersteunt in het nemen van moeilijke beslissingen. Daarnaast geeft het teams inzicht in hun discussie punten, prioritering en standpunten.

Referenties

1. Blandford, A., Gibbs, J., Newhouse, N., Perski, O., Singh, A., & Murray, E. (2018). Seven lessons for interdisciplinary research on interactive digital health interventions. *Digital health*, *4*, 2055207618770325.

2. Arts, D., Kromkamp, L., & Vos, S. (2019, September). COMMONS: a board game for enhancing interdisciplinary collaboration when developing health and activity-related wearable devices. In *IFIP Conference on Human-Computer Interaction* (pp. 461-470). Springer, Cham.

3. Arts, D., Kromkamp, L., & Vos, S. B. (2020). Designing for an active lifestyle: Facilitating interdisciplinary collaboration. In *Proceedings of the 6th International Conference on Design4Health, Amsterdam, 2020.*

3

Motorisch leren en ontwikkeling

Sessieleider	Joop Duivenvoorden
Locatie	A1.31

Een leven lang bewegen: kan motorisch leren helpen om blessures te voorkomen?	**Eline Nijmeijer** UMCG
Leerlingen in het PO: Grote individuele verschillen in de ontwikkeling van grove motoriek binnen in één schooljaar.	**Mark de Niet** Hogeschool van Arnhem en Nijmegen

Een leven lang bewegen: kan motorisch leren helpen om blessures te voorkomen?

Eline Nijmeijer (UMCG)

Inleiding

Ondanks de beschikbaarheid van verschillende blessurepreventieprogramma's, ontstaan er nog steeds veel knie- en enkelblessures in de jeugdsport. Deze blessures zorgen voor fysieke en mentale problemen die een leven lang bewegen nadelig beïnvloeden. Vanuit theorieën over motorisch leren is de hypothese dat de componenten 'impliciet leren', 'autonomie' en 'positieve verwachtingen' bijdragen aan beter bewegen en een lager blessurerisico. Dit promotietraject focust zich op interventies van deze componenten en de effecten op bewegingskwaliteit van jeugdsporters.

Methode

Een studie heeft specifiek gekeken naar de effecten van impliciet leren door middel van video's met daarin, biomechanisch gezien, optimale en suboptimale bewegingen. Sporters werden geïnstrueerd om de bewegingen zo goed mogelijk na te doen, maar hen werd niet verteld wat het verschil was tussen de bewegingen. De tweede studie heeft gekeken naar de effecten van autonomie betreffende de timing van feedback. De autonomie-groep mocht zelf beslissen wanneer ze feedback wilden ontvangen, de controlegroep was gematcht en kreeg op hetzelfde moment feedback. De feedback bestond uit kijken naar je eigen video's, een score over de bewegingskwaliteit, en een verbale tip om deze score te verbeteren.

Resultaten

Sporters blijken videobeelden tot een bepaalde hoogte goed na te kunnen doen, ook als de kwaliteit van de voorbeelden lager is dan hun eigen niveau. Dit betekent dat sporters ook minder goede voorbeelden kunnen nadoen. Tijdens het oefenen waren er geen verschillen tussen de autonomie- en controlegroep. Een week later bewogen sporters uit de autonomie-groep beter vergeleken met controlegroep.

Discussie en conclusie

Autonomie en video-instructie lijken een positief effect te hebben op het verbeteren van bewegingskwaliteit en daarmee bij te dragen aan het verlagen van het blessurerisico. Motorisch leren lijkt dus bij te kunnen dragen aan een leven lang gezond bewegen. Verder onderzoek is nodig en gepland om de effecten van video-instructie en -feedback op de lange termijn te bestuderen evenals de effecten van positieve verwachtingen.

Leerlingen in het PO: Grote individuele verschillen in de ontwikkeling van grove motoriek binnen in één schooljaar.

Mark de Niet, Veerle Wetzels, Johan Pion, Irene R Faber, Sebastiaan WJ Platvoet, Marije T Elferink-Gemser

Inleiding

Het is van belang dat kinderen op jonge leeftijd hun grove motoriek (grof motorische coördinatie; GMC) goed ontwikkelen om de kans te vergroten dat zij een leven lang voldoende en met plezier bewegen. Analyses op groepsniveau tonen aan dat kinderen zich ontwikkelen op GMC. Echter, hoe ieder kind zich individueel ontwikkelt is minder duidelijk. Het doel van dit onderzoek was om inzicht te krijgen in individuele ontwikkeltrajecten ten aanzien van GMC binnen één schooljaar.

Methode

In totaal is bij 2594 kinderen in de leeftijd van 6-12 jaar twee keer de KTK3+ afgenomen op school; in de vroege herfst en in het late voorjaar. De KTK3+ bestaat uit vier onderdelen: (1) achterwaarts balanceren, (2) zijwaarts verplaatsen, (3) zijwaarts springen en (4) een oog-hand coördinatie taak (gooien en vangen).

Resultaten

De resultaten bevestigen dat de geteste kinderen gemiddeld genomen significant vooruitgaan op alle vier de testonderdelen binnen één schooljaar. Meer dan 95% van de kinderen gaat op één of meer testonderdelen vooruit. De snelste ontwikkeling zien we bij de kinderen in groep 5 en 6. Jongens scoren beter op de gooi- en vangtaak en meisjes kunnen beter balanceren. Kinderen met lagere beginscores ontwikkelen zich sneller. Opvallend is dat 12-24% van de kinderen (afhankelijk van de test) niet vooruitgaan en zelfs een lagere score behalen aan het eind van het schooljaar. In totaal gaan slechts 8 kinderen op alle vier de testonderdelen achteruit.

Discussie en conclusie

Concluderend, er zijn duidelijke verschillen in individuele ontwikkelingstrajecten waarbij een substantiële groep geen vooruitgang boekt op alle testonderdelen. Meer onderzoek is nodig om de verschillen in ontwikkeling van de grove motoriek te verklaren. Bovendien dienen kinderen over een langere tijd gevolgd te worden om hun ontwikkeling nog beter inzichtelijk te krijgen.

4

Inclusief en aangepast bewegen

Sessieleider	Caroline van Lindert
Locatie	A1.32

Sport- en beweeggedrag door verschillende groepen in de bevolking	**Tessa Schurink** RIVM
Occurrence of injuries and illnesses in adapted sports; a forty-week prospective cohort study	**Sietske Luijten** Amsterdam UMC
Wat beweegt kinderen met Developmental Coordination Disorder?	**Jora Wolfgram** Haagse Hogeschool

Sport- en beweeggedrag door verschillende groepen in de bevolking

T.M. Schurink-van 't Klooster, E. de Hollander, M. Duijvestijn, W. Wendel-Vos.
RIVM, Centrum voor Voeding, Preventie en Zorg (VPZ), Afdeling Levensloop en Gezondheid (L&G)

Inleiding

Het voldoen aan de Beweegrichtlijnen en wekelijkse sportdeelname zijn twee van de twintig kernindicatoren op het gebied van sport en bewegen.[1] Hier wordt inzicht gegeven in het sport- en beweeggedrag van de Nederlandse bevolking van 4 jaar en ouder uitgesplitst naar leeftijd, geslacht, opleidingsniveau, huishoudinkomen, herkomst, stedelijkheid, langdurige aandoening/beperking en overgewicht.

Methode

Gegevens uit de Gezondheidsenquête/Leefstijlmonitor (CBS i.s.m. RIVM) 2021 worden gebruikt. Sport- en beweeggedrag wordt nagevraagd met de Short Questionnaire to Assess Health Enhancing Physical Activity. De vragenlijst omvat verschillende activiteiten verdeeld over een aantal domeinen van lichamelijke activiteit.[2] In de vragenlijst kan een respondent maximaal vier sporten rapporteren. Per activiteit is gevraagd hoeveel dagen per week dit gedaan wordt en hoeveel tijd per dag hieraan wordt besteedt.

Resultaten

In 2021 voldeed 47,2 procent van de Nederlandse bevolking van 4 jaar of ouder aan de Beweegrichtlijnen. Subgroepen die minder vaak aan de Beweegrichtlijnen voldeden waren vrouwen, jongeren van 12 t/m 17 jaar, personen met een lager opleidingsniveau, een lager huishoudinkomen, een niet-westerse migratieachtergrond, personen wonend in sterk stedelijke gebieden, personen met zowel een langdurige aandoening als een lichamelijke beperking en personen met ernstig overgewicht. Door de meeste subgroepen werd de meeste tijd besteed aan activiteiten op school of werk. Daarentegen besteedde kinderen en jongeren de meeste tijd aan respectievelijk buitenspelen en sporten. Ouderen, hoger opgeleiden en personen met zowel een langdurige aandoening als een lichamelijke beperking besteedde de meeste tijd aan wandelen in de vrije tijd. Met uitzondering van kinderen en jongeren was voor alle groepen fitness (individueel) de meest beoefende sport. Kinderen en jongeren deden het vaakst aan voetbal.

Discussie en conclusie

Verschillende subgroepen blijven achter in hun sport- en beweeggedrag. Het beleid om gezond gedrag te stimuleren in deze groepen zal daarom verbeterd moeten worden.

1 www.sportenbewegenincijfers.nl

2 www.sportenbewegenincijfers.nl/documenten/rapport-beweegrichtlijnen-en-sportdeelname-wekelijks-vanvragenlijst-tot-cijfer

Occurrence of injuries and illnesses in adapted sports; a forty-week prospective cohort study

Sietske C.M. Luijten[1], Joske Nauta[1], Thomas W.J. Janssen[3,4,5], Jasmijn F.M. Holla[2,4,5], Simone C.N. Jenniskens[1] & Evert Verhagen[1]

1. Amsterdam Collaboration on Health & Safety in Sports, Amsterdam, Department of Public and Occupational Health, Amsterdam Movement Sciences, Amsterdam UMC location Vrije Universiteit Amsterdam, De Boelelaan 1117, Amsterdam, Netherlands
2. Faculty of Health, Sports and Social Work, Inholland University of Applied Sciences, Haarlem, The Netherlands
3. Department of Human Movement Sciences, Faculty of Behavioural and Movement Sciences, Vrije Universiteit Amsterdam, Amsterdam Movement Sciences, Amsterdam, the Netherlands.
4. Amsterdam Rehabilitation Research Centre, Reade, Amsterdam, The Netherlands
5. Center for Adapted Sports Amsterdam, Amsterdam Institute of Sport Science, Amsterdam, the Netherlands.

Introduction

Active participation in sports can increase the risk of sports-related health problems, especially in adapted sports, where a sports-related health problem could further burden daily activities. Effective prevention strategies could decrease the amount of sport-related health problems or decrease the severity. Before such strategies can be developed, further knowledge of the sport-related health problem epidemiology is needed. Therefore, this prospective cohort study aims to describe the prevalence, incidence and severity of sport-related health problems in adapted sports in the Netherlands over a one-season period.

Methods

Athletes with a physical impairment were recruited to participate in this prospective cohort study. After completing a baseline questionnaire, 99 athletes started a 40-week health monitoring period, during which they filled in the Dutch translation of the OSTRC Questionnaire on Health Problems every week. With this questionnaire, injury and illness information was gathered together with the severity of these health problems following the latest consensus statement on recording and reporting epidemiological data in adapted sports. Based on the reported information, injury and illness prevalence, incidence, weekly cumulative severity score, weekly time loss and the total burden were calculated.

Result

A total of 368 health problems were reported by 95 athletes. These health problems consisted of 258 injuries and 110 illnesses. The average weekly prevalence of health problems was 48.0%, for injuries it was 34.6%, and for illnesses 13.4%. 21% of the injuries had a sudden onset, 49% had a gradual onset, and 30% had an unknown onset. There were no significant differences in injury prevalence between various impairment categories. Still, significant differences were found when considering injury severity, with the highest severity scores for athletes with a Limb Deficiency. Furthermore, recreational athletes reported the highest injury severity scores, followed by athletes who competed nationally and athletes who competed internationally. When considering body regions, the shoulder was the most reported body region. Furthermore, the respiratory system was the most reported category of organ systems for illnesses.

Conclusion

Data from this study show significant differences between various impairment categories and sports levels when considering the severity of injuries. These results add to the knowledge regarding sport-related health problem epidemiology in adapted sports. They indicate that injury prevention strategies should consider the impairment category and sport level.

Wat beweegt kinderen met Developmental Coordination Disorder?

Jora Wolfgram en Nohng Nung Slof

Inleiding

Ongeveer 6% van alle schoolkinderen wordt gediagnosticeerd met Developmental Coordination Disorder (DCD). Deze kinderen beheersen de motorische vaardigheden minder goed in vergelijking met leeftijdsgenoten (American Psychiatric Association, 2013). Uit onderzoek is gebleken dat leerlingen met DCD minder beweegplezier ervaren tijdens de reguliere LO-lessen (Roozeboom, 2015). Beweegplezier is naast spanning en avontuur, lichamelijk effect, sociaal contact en aanzien één van de vijf mogelijke redenen om te willen bewegen, de deelnamemotieven (Stuij, Wisse, Mossel, Dool, & Lucassen, 2011). Aangezien deze motieven de basis vormen tot een leven lang bewegen en daarmee voor fysieke en mentale gezondheid, is het belangrijk om hierbij aan te sluiten in de lessen LO. Het doel van dit onderzoek is om de deelnamemotieven van deze leerlingen in kaart te brengen. Dit is gebeurd aan de hand van de volgende vraagstelling:'Welke deelnamemotieven hebben kinderen en jongeren van 6 tot 18 jaar met DCD?"

Methode

43 participanten in de leeftijd tussen de 6 en 16 jaar met DCD, vulden de vragenlijst 'bewegingsonderwijs & sport' in. Middels het beantwoorden van 21 stellingen, werden de vijf deelnamemotieven gemeten.

Resultaten

De resultaten laten zien dat de leerlingen als volgt scoren: spanning en avontuur (4,08), lichamelijk effect (3,56), beweegplezier (3,44), sociaal contact (3,38) en aanzien (2,58). Deze resultaten zijn verschillend van die van hun leeftijdsgenoten zonder DCD. De deelnemers in dit onderzoek scoren hoger op lichamelijk effect, beweegplezier en spanning en avontuur. Echter, zij scoren lager op aanzien en sociaal contact. Dit is van belang om mee te nemen in het ontwerpen van de gymlessen.

Discussie en conclusie

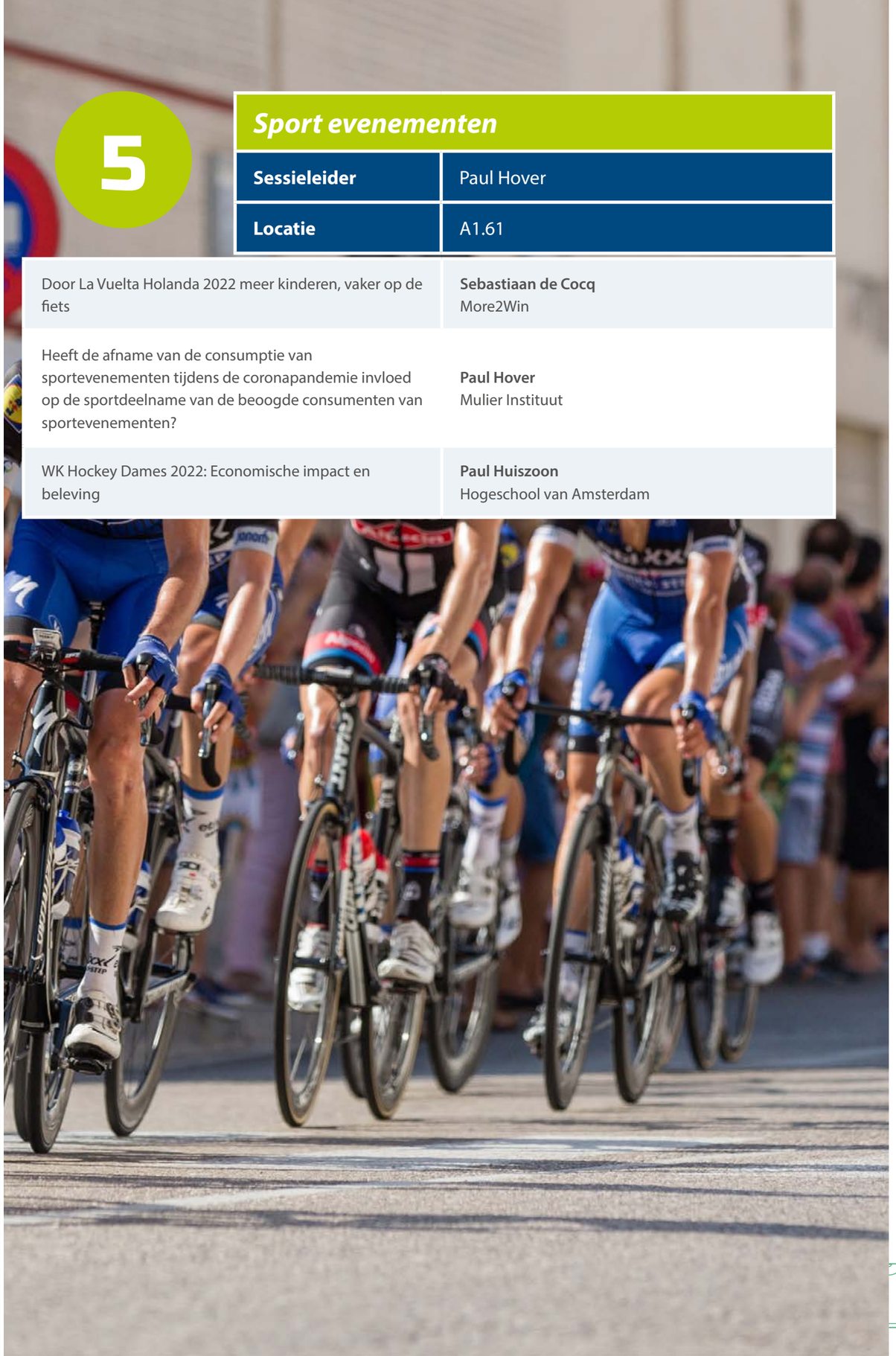
Indien meer aangesloten wordt bij deze beweegmotieven, kan bewegen bij deze leerlingen gestimuleerd worden, zodat ook zij mee gaan doen aan beweegactiviteiten en een basis krijgen voor een leven lang bewegen. Aan de hand van de resultaten van dit onderzoek kan geconcludeerd worden, dat dit vooral het deelnamemotief "spanning en avontuur" is. Opvallend is dat zij lager scoren op beide sociale aspecten, ook dit verdiend aandacht in de gymles.

Referenties

American Psychiatric Association. (2013). In DSM-IV-TR: Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders (4th edition, revised). Washington, DC: American Psychiatric Pub

Roozeboom, K. (2015, Oktober). De beleving van leerlingen met Developmental Coordination Disorder van een gymles. Opgehaald van HBO kennisbank: https://hbokennisbank.nl/details/amsterdam:oai:hva.nl:535710

Stuij, M., Wisse, E., Mossel, G. v., Dool, R. d., & Lucassen, J. (2011). In School, Bewegen en Sport. "s-Hertogenbosch: Mulier instituut

5

Sport evenementen

Sessieleider	Paul Hover
Locatie	A1.61

Door La Vuelta Holanda 2022 meer kinderen, vaker op de fiets	**Sebastiaan de Cocq** More2Win
Heeft de afname van de consumptie van sportevenementen tijdens de coronapandemie invloed op de sportdeelname van de beoogde consumenten van sportevenementen?	**Paul Hover** Mulier Instituut
WK Hockey Dames 2022: Economische impact en beleving	**Paul Huiszoon** Hogeschool van Amsterdam

Door La Vuelta Holanda 2022 meer kinderen, vaker op de fiets

Sebastiaan de Cocq; Aukje van Loon (More2Win)

Inleiding

Ruim 39% van de Nederlandse basisschoolkinderen van 7 tot en met 11 jaar gaat nooit met de fiets naar school: de achterbankgeneratie. Het gebrek aan gedegen fietservaring en de bijbehorende fietskennis verhoogt het risico op ernstige verkeersongevallen wanneer kinderen in de brugklas wel naar school fietsen (1). De sociale onderneming More2Win realiseerde daarom rondom de start van de Vuelta een driedaags stimuleringsprogramma voor basisschoolgroepen in de bovenbouw met als hoofddoelstellingen: het versterken van basiskennis over fietsveiligheid en het stimuleren om vaker naar de basisschool te fietsen. Dit onderzoek verkent deze doelstellingen.

Methode

Tien Brabantse scholen namen deel aan dit programma. Voor elke school bestond een lesdag uit een dagdeel theoretisch en dagdeel praktijkonderwijs. Middels drie thematische theorielessen en drie thematische praktijklessen werd door 626 kinderen gewerkt aan fietskennis en fietsvaardig fietsplezier. Bij de scholieren werd pre- en post de interventie een vragenlijst afgenomen. Dit resulteerde in 812 bruikbare (N=406).

Resultaten

Op een vijftal kennisitems (i.e., ander verkeer, fietsonderdelen, voorrangsregels, gezondheid, duurzaamheid) ontwikkelden scholieren zich van rapportcijfer 6.5 tot 8.3. Kinderen fietsten in de week voorafgaand aan de start van het programma 950 dagen naar school. In de laatste week van dit stimuleringsproject liep dit op naar 1163 dagen: dat zijn 213 extra fietsdagen. Kinderen werd hoelang het in minuten duurt om naar school te fietsen. De 213 dagen vertegenwoordigden daardoor 2946 extra beweegminuten ten opzichte van de beginsituatie.

Discussie en conclusie Deelnemende kinderen fietsten substantieel vaker naar school in de programmaperiode dan voor de programmaperiode. De fietskennis is – op korte termijn – sterk verbeterd. Vervolgonderzoek is nodig om de werkzame mechanismen van dit programma nader te evalueren en te inventariseren of en hoe het fietsgebruik duurzaam (i.e., meer fietsen) en veilig (i.e., minder ongelukken) verankerd wordt in de sample.

Referenties

1. Stichting Wetenschappelijke Onderzoek Verkeerveiligheid (2019). *Kinderen van 0-14 jaar*. Den Haag: SWOV.

Heeft de afname van de consumptie van sportevenementen tijdens de coronapandemie invloed op de sportdeelname van de beoogde consumenten van sportevenementen?

Paul Hover (Mulier Instituut)

Inleiding

Sportevenementen zijn vanwege de coronapandemie geannuleerd, uitgesteld of kenden een andere opzet. Hierdoor werd de consumptie van sportevenementen beperkt. Consumptie kan op drie manieren, in aflopende mate van betrokkenheid: door deelnemen, door live bezoeken en door het volgen via de media. Consumenten van sportevenementen kunnen worden geïnspireerd om zelf (meer) te gaan sporten. Wat was het effect van het niet het niet kunnen consumeren van sportevenementen op de omvang van de sportdeelname van de beoogde consumenten?

Methode

Gegevens zijn in juni 2020 verzameld via een online vragenlijst onder een steekproef van de Nederlandse bevolking (16-79 jaar) (n=1.509). Het steekproefkader was het online panel van Ipsos/GfK. Er is teruggeblikt op de periode maart 2020 - juni 2020.

Resultaten

19 procent van de Nederlanders was van plan om deel te nemen aan sportevenementen, wat door corona niet mogelijk was. Wat betreft het live bezoeken en volgen via media waren deze aandelen respectievelijk 18 en 39 procent.

Als gevolg van het niet kunnen deelnemen, gaf 31 procent van de Nederlanders die van plan waren deel te nemen aan sportevenementen aan dat het niet kunnen deelnemen leidde tot een vermindering van hun sportdeelname. Ten aanzien van het live bezoeken en het volgen via de media waren die percentages achtereenvolgens 20 en 11 procent. Bij deze resultaten zijn er geen significante verschillen voor de variabelen geslacht, sportdeelname en leeftijdsgroep gevonden.

Discussie en conclusie

Miljoenen potentiële consumenten van sportevenementen konden door de pandemie niet worden bediend. Als gevolg hiervan veranderde de omvang van de sportdeelname van de beoogde consumenten meestal niet. Naarmate de betrokkenheid van consumenten bij sportevenementen afnam, nam ook het inspirerende effect ten aanzien van de sportdeelname van de beoogde consument af.

WK Hockey Dames 2022: Economische impact en beleving

Eva Heijnen, Mulier Instituut, e.heijnen@mulierinstituut.nl
Paul Hover, Mulier Instituut, p.hover@mulierinstituut.nl
Paul Huiszoon, Hogeschool van Amsterdam, p.huiszoon@hva.nl
Sam Geijer, Hogeschool van Amsterdam, s.geijer@hva.nl

Inleiding

De doelstelling van het onderzoek is tweeledig: 1) het berekenen van de economische impact van de WK Hockey Dames 2022 voor de gemeenten Amsterdam en Amstelveen tezamen en 2) het evalueren van de beleving van het evenement door bezoekers. Onderzoeksvragen zijn:

1. Tot welke economische impact hebben de WK in Amsterdam en Amstelveen geleid?
2. Welk aandeel van de bezoekers was zonder de WK niet in de gemeenten Amsterdam en Amstelveen geweest?
3. Welk aandeel van de bezoekers heeft overnacht in de gemeente Amsterdam of Amstelveen?
4. Wat is het bedrag dat bezoekers gemiddeld per dag (en overnachting) uitgeven?
5. Wat is het profiel van de bezoekers?
6. Hoeveel bezoekers zijn er geweest en hoeveel bezoeken hebben die personen afgelegd?
7. Met welk rapportcijfer wordt het evenement (op onderdelen) beoordeeld?
8. Hoe kijken evenementenbezoekers aan tegen aspecten van de strategische visie van de KNHB?

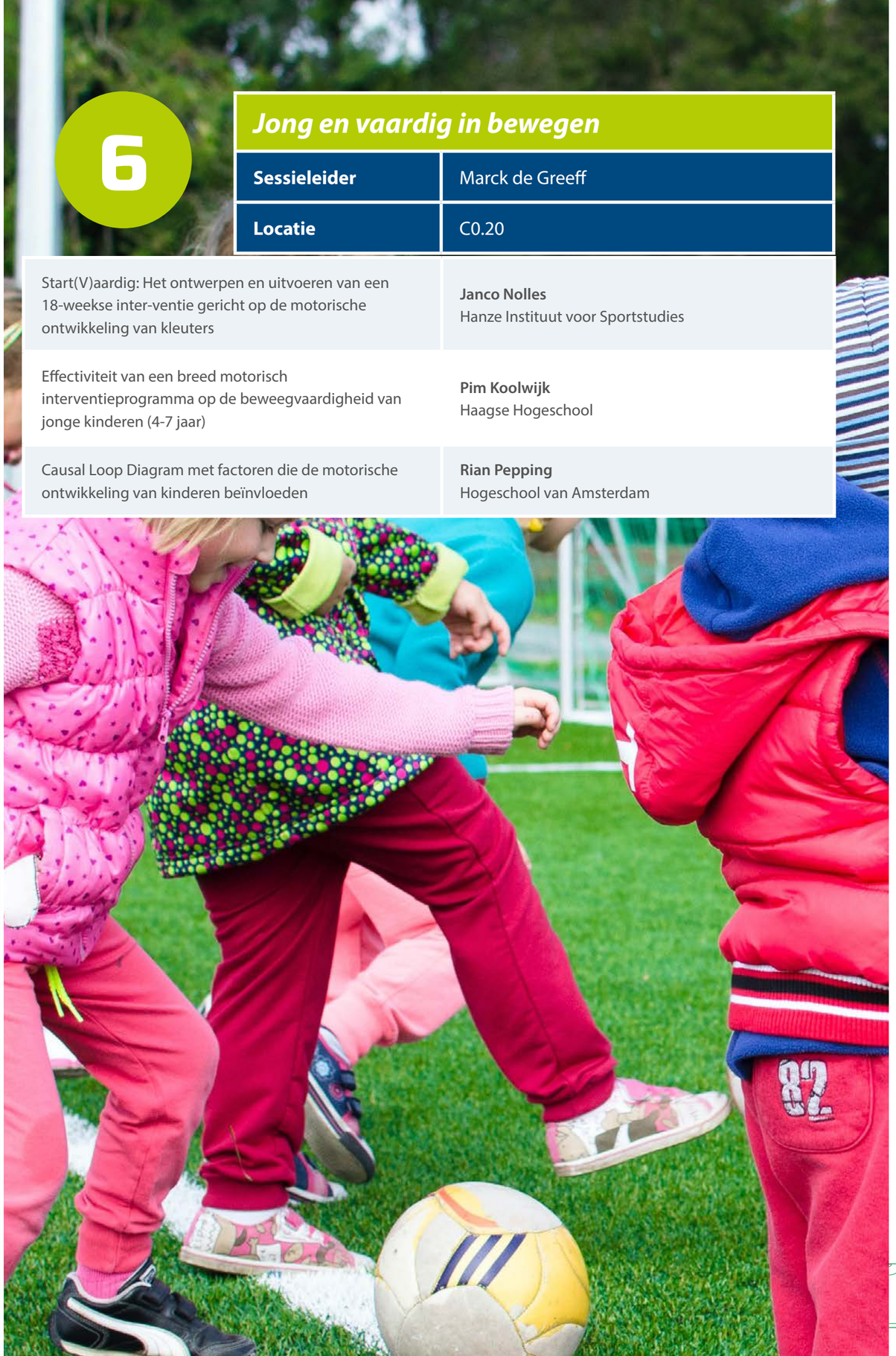
Methode

Voor dit onderzoek zijn enquêtes uitgevoerd en zijn er analyses op secundaire data uitgevoerd. De enquêtes zijn op drie manieren afgenomen (n = 1.526):

- face to face;
- online, tijdens het evenement (onder bezoekers), enquête toegankelijk via een QR-code;
- online, na het evenement (onder ticketkopers), via een emailuitnodiging van de KNHB.

Conclusie en discussie

De analyse van de resultaten is nog aan de gang en daardoor is er nog niks gepubliceerd. Het officiële rapport zal begin november aan de Koninklijke Nederlandse Hockey Bond (KNHB) worden overhandigd en de DSO zal de eerste conferentie zijn waar deze resultaten gepresenteerd zullen worden.

6

Jong en vaardig in bewegen

Sessieleider	Marck de Greeff
Locatie	C0.20

Start(V)aardig: Het ontwerpen en uitvoeren van een 18-weekse inter-ventie gericht op de motorische ontwikkeling van kleuters	**Janco Nolles** Hanze Instituut voor Sportstudies
Effectiviteit van een breed motorisch interventieprogramma op de beweegvaardigheid van jonge kinderen (4-7 jaar)	**Pim Koolwijk** Haagse Hogeschool
Causal Loop Diagram met factoren die de motorische ontwikkeling van kinderen beïnvloeden	**Rian Pepping** Hogeschool van Amsterdam

Start(V)aardig: Het ontwerpen en uitvoeren van een 18-weekse interventie gericht op de motorische ontwikkeling van kleuters.

Janco Nolles & Ingrid van Aart (Hanze Hogeschool, Instituut voor Sportstudies, Groningen)

Introductie

De afname van motorische vaardigheden van jonge kinderen is zorgwekkend omdat motorische vaardigheden essentieel zijn voor de motivatie, deelname aan bewegingsonderwijs en voor een leven lang bewegen (Barnett, et al. 2016). Omdat binnen de school elk kind bereikt wordt is het belangrijk dat er interventies ontwikkeld worden die plaatsvinden binnen de school. Binnen het onderzoeksproject 'Start(v) aardig' is een 18-weekse schoolinterventie ontwikkeld voor het stimuleren van de motorische vaardigheden. Deze presentatie richt zich op de ontwerpgerichte aanpak die gehanteerd is bij de ontwikkeling van de interventie.

Methode

44 kinderen (M(leeftijd) = 4,97±0,57 jaar) namen deel aan de 18-weekse schoolinterventie van Start(v)aardig. De interventie werd gegeven door een 4e jaars ALO-student in samenwerking met groepsleerkrachten. De interventie is ontwikkeld volgens een iteratief proces aan de hand van ontwerpprincipes. Na elke les werd in een logboek bijgehouden in welke mate de ontwerpprincipes terugkwamen en hoe leuk de kleuters de activiteiten vonden. Op basis van die informatie werden volgende lessen direct aangescherpt. Aan het einde van de interventie heeft een focusgroepgesprek plaatsgevonden met de betrokken groepsleerkrachten. De resultaten hiervan zijn op thema gebundeld.

Resultaten

Uit de resultaten van de focusgroep bleek dat docenten de beweegtijd als hoog ervaarden, de lessen voldoende uitdagend vonden voor de kinderen en dat er duidelijk positieve effecten op de motorische vaardigheid te zien waren. Wel werden er nog opmerkingen gemaakt over de mate van bruikbaarheid voor de groepsdocent.

Conclusie

Uit de resultaten van de focusgroep bleek dat de docenten positief waren over het beweeg-programma en duidelijke voordelen zagen ten opzichte van het reguliere programma. Bovendien was de wijze van ontwikkelen een belangrijke opbrengst van het programma. De iteratieve wijze van ontwikkelen waarbij de eindgebruiker intensief betrokken is, leidde tot een effectieve interventie.

Effectiviteit van een breed motorisch interventieprogramma op de beweegvaardigheid van jonge kinderen (4-7 jaar)

Pim Koolwijk (Haagse Hogeschool)

Inleiding

Er is een toenemend aantal jonge kinderen (4-7 jaar) waarbij de fundamenteel motorische vaardigheden achterblijft (Engel et al.,2018; Tompsett et al., 2017). Deze negatieve trend legitimeert de noodzaak voor het ontwikkelen van een beweeginterventie voor jonge kinderen om vroegtijdige beweegachterstanden te voorkomen. Onderzoekers van een Nederlands onderzoeksproject, Start(V)aardig, hebben op basis van een literatuurstudie een praktische breed motorische beweeginterventie ontwikkeld ter bevordering van de motorische vaardigheid van jonge kinderen.

Methode

Een nulmeting is afgenomen bij 112 jonge kinderen (65 jongens; 58%) met een gemiddelde leeftijd van 5.01 jaar (SD±0.83). De motorische vaardigheid werd gemeten met de Athletic Skills Track (AST-1) en de Test of Gross Motor Development (TGMD-3). Vervolgens werd een 18-weeks beweeginterventie aangeboden. Inhoudelijk bestond de beweeginterventie uit een gevarieerd aanbod van alle fundamenteel motorische vaardigheden (locomotor-, object control- en balans vaardigheden) aangeboden in een combinatie van deliberate practice en deliberate play. Scholing voorafgaand, en coaching tijdens de interventie werd gegeven aan de uitvoerende professionals. Na afloop van de interventie werd een nameting afgenomen.

Resultaten

Voorlopige resultaten laten een toename in motorische vaardigheid zien bij jonge kinderen. Deze toename is zichtbaar op de uitkomsten van de AST-1 en de TGMD-3 test (van een 'gemiddelde' motorische vaardigheidsscore naar 'boven gemiddelde' score).

Discussie en conclusie

Het aanbieden van een 18-weeks breed motorisch beweegprogramma lijkt effectief voor het verbeteren van de motorische vaardigheid van jonge kinderen. Het verdient aanbeveling om sub analyses uit te voeren waarbij jongens en meisjes met elkaar vergeleken worden en om verschillen tussen fundamenteel motorische vaardigheden (locomotie en object control vaardigheden) te onderzoeken.

Referenties

Engel, A. C., Broderick, C. R., van Doorn, N., Hardy, L. L., & Parmenter, B. J. (2018). Exploring the relationship between fundamental motor skill interventions and physical activity levels in children: A systematic review and meta-analysis. Sports Medicine, 48(8), 1845-1857.

Tompsett, C., Sanders, R., Taylor, C., & Cobley, S. (2017). Pedagogical approaches to and effects of fundamental movement skill interventions on health outcomes: A systematic review. Sports Medicine, 47(9), 1795-1819.

Causal Loop Diagram met factoren die de motorische ontwikkeling van kinderen beïnvloeden

Rian Pepping[1,2], Hemke van Doorn[1,] Vincent Busch[2], Mirka Janssen[1], Martinet Streppel[1], Raoul Engelbert[1], Margo Hartingsveldt[1], Ruben Fukkink[1], Sandra Mul[1], Mirre Stallen[1], Jaap Oosterlaan[3].

1. Hogeschool van Amsterdam,
2. Sarphati Amsterdam, GGD Amsterdam
3. Emma kinderziekenhuis, Amsterdam UMC

Inleiding

Kinderen die voldoende en gevarieerd bewegen, ontwikkelen een goede basis aan motorische vaardigheden. Kinderen die goed zijn in bewegen hebben ook meer plezier in bewegen. Als kinderen meer plezier ervaren in bewegen, zullen zij ook vaker actief zijn. In beweging zijn heeft een positief effect heeft op de gezondheid, welbevinden en zelfvertrouwen van kinderen. Echter, door kansenongelijkheid krijgt niet elk kind de kans om gezond op te groeien en de motorische vaardigheden optimaal te ontwikkelen. In dit onderzoek willen we vanuit een systeembenadering inzicht krijgen in de complexe samenhang van persoonlijke- en omgevingsfactoren die bijdragen aan een gezonde ontwikkeling van kinderen en specifiek hun motorische vaardigheden.

Methode

Er is literatuur over de ontwikkeling van motorische vaardigheden bij kinderen (6-9 jaar) verzameld vanuit een multidisciplinair standpunt (pedagogiek, lichamelijke opvoeding, fysiotherapie, voeding, ergotherapie, beleid, pediatrische neuropsychologie, gezondheids- en sociale wetenschappen). De belangrijkste determinanten uit de literatuur zijn door expertmeetings geïntegreerd in een tool uit het systeemdenken: een Causal Loop Diagram (CLD). De CLD geeft een visueel overzicht van de factoren die gerelateerd zijn aan motorische ontwikkeling. De CLD werd gecreëerd m.b.v. Systems Thinking in Community Knowledge Exchange (STICKE Version 2).

Resultaten

De CLD laat zien hoe de gevonden kernfactoren uit elke discipline (zoals uitdagend en gevarieerd bewegen, opvoedstijl en toegang tot voorzieningen zoals sportclubs) onderling met elkaar verbonden zijn. Het laat ook de grote samenhang en overlap tussen disciplines zien. Verschillende feedbackloops, subsystemen (zoals genetische factoren, slaap, fysieke activiteit, schermtijd, voeding, fysieke activiteit in en om huis, opvoedstijl, rolmodel ouders) en onderlinge relaties tussen de subsystemen werden zichtbaar uit de CLD.

Conclusie

De CLD laat een complex systeem rond het gezond opgroeien van kinderen zien met verschillende (negatieve) feedbackloops en onderlinge relaties. Dit levert aanknopingspunten voor acties in het systeem waardoor de ontwikkeling van motorische vaardigheden van kinderen positief worden beïnvloed.

7

Potentie en betekenis van sport

Sessieleider	Johan Steenbergen
Locatie	C0.22

Maatschappelijke waarde van de Walking Sports Academy	**Tom Naberink** Hogeschool van Arnhem en Nijmegen
Het maatschappelijk verlies na ernstig grensoverschrijdend gedrag in de sport	**Jelle Schoemaker** Hogeschool van Arnhem en Nijmegen
Aspecten van georganiseerde sportparticipatie: associaties met motorische competentie, fitheid en autonome motivatie om te sporten	**Eline Coppens** Universiteit Gent

Maatschappelijke waarde van de Walking Sports Academy

Tom Naberink (Hogeschool van Arnhem en Nijmegen)

Inleiding

Walking Sports Academy (WSA) is een sportieve ontmoetingsplek voor senioren uit de regio Nijmegen waar ze kunnen meedoen aan Goffert Gym, Walking Sports en wandelen. Het doel van dit onderzoek is inzicht te geven in de invloed van de WSA op de gezondheid van deelnemers.

Methode

Onder de 29 deelnemers is een vragenlijst afgenomen (n=25) waarin gevraagd is naar het huidige beweeggedrag en een inschatting wanneer men niet zou deelnemen aan de WSA. Daarnaast is gevraagd aan de deelnemers hoeveel nieuwe contacten zijn opgedaan en hoeveel daarvan ook buiten de sportactiviteiten wordt ontmoet. Met behulp van de eenzaamheidsschaal van De Jong Gierveld & Van Tilburg is gekeken hoe eenzaam de deelnemers zijn.

Resultaten

Uit het onderzoek blijkt dat de helft van de deelnemers zonder de WSA minder zou bewegen. In totaal levert dit 60.000 extra beweegminuten op. Bij ongeveer de helft hiervan gaat het om mensen die zonder de WSA minder dan 150 minuten bewegen. Deze extra beweegminuten zorgen voor een totaal van 0,21 gezonde levensjaren (QALY). Een kwart van de deelnemers geeft aan minder eenzaam te voelen en deze groep heeft gemiddeld 1,5 mensen leren kennen waarmee ze ook buiten de WSA afspreken. Dit draagt naar schatting bij aan 0,07 gezonde levensjaren (QALY).

Conclusie

De WSA levert een positieve bijdrage aan de gezondheid van deelnemers. Het meer laten bewegen van mensen die onvoldoende bewegen én het aanbrengen/onderhouden van nieuwe sociale contacten door de WSA draagt in totaal bij aan 0,28 gezonde levensjaren (QALY). Vanuit maatschappelijk perspectief kunnen we deze opbrengst waarderen met bijna 14.000 euro per jaar.

Het maatschappelijk verlies na ernstig grensoverschrijdend gedrag in de sport

J. Schoemaker, T. Vertommen & V. Stevens

Inleiding

Grensoverschrijdend gedrag (GG) in de sport heeft de laatste tijd veel publieke en wetenschappelijke aandacht gekregen. Onbekend is het maatschappelijk verlies dat GG oplevert. Inzicht hierin is belangrijk zodat het verlies aan welzijn niet wordt onder- of overschat. Deze uitkomsten kunnen ook de discussie voeden over hoeveel lijden we als maatschappij toestaan en hoeveel we bijgevolg zouden moeten investeren in het voorkomen ervan. Het doel van deze studie is om het effect van ernstig GG op (subjectief) welzijn vast te stellen en de omvang van dit effect uit te drukken in vergelijkbare geldeenheden om daarmee het collectieve verlies voor de samenleving uit te drukken.

Methode

De dataverzameling werd uitgevoerd bij een panel uit Nederland en Vlaanderen in 2014 (n=4.003). De vragenlijst peilde aan de hand van 41 items naar ervaringen met psychisch, fysiek en seksueel GG in de sport voor de leeftijd van 18 jaar. De ernst werd gekwantificeerd aan de hand van expert-inschatting en gerapporteerde frequentie. 15 items (bijv. slaan, aanranding, verkrachting) werden, ongeacht frequentie van voorkomen, als ernstig GG beschouwd. Bijkomend werden 22 andere items (bijv. pesten, bedreigingen, seksuele aanrakingen) als ernstig geclassificeerd wanneer ze vaak werden ervaren. Welzijn werd gemeten met een samengestelde schaal van 11 tevredenheidsvragen over verschillende levensdomeinen (α=.9). Een instrumentele variabel werd gebruikt om het causale effect van GG op welzijn vast te stellen. Tot slot is de omvang van het effect via de Wellbeing Valuation Approach omgerekend naar geldeenheden.

Resultaten

Op dit moment ligt het onderzoek nog ter controle bij experts in het veld. Op de DSO verwachten we meer inzicht te kunnen geven in de eerste resultaten.

Conclusie

GG is een prevalent probleem in de Nederlandse en Vlaamse sport en heeft grote impact op het welzijn van sporters. Het maatschappij verlies is dermate groot dat het vraagt om publieke investeringen in preventie.

Aspecten van georganiseerde sportparticipatie: associaties met motorische competentie, fitheid en autonome motivatie om te sporten

Eline Coppens 1,2,*, Farid Bardid 1,3, An De Meester 4, Frederik J.A. Deconinck §, Kristine De Martelaer 2, Leen Haerens 1 Matthieu Lenoir 1,a, Eva D'Hondt 2,a

1. Department of Movement and Sports Sciences, Ghent University, Ghent, Belgium
2. Department of Movement and Sport Sciences, Vrije Universiteit Brussel, Brussels, Belgium
3. School of Education, University of Strathclyde, Glasgow, United Kingdom
4. Department of Physical Education, University of South Carolina, Columbia, USA

Inleiding

Deze studie onderzocht verschillen in actuele of werkelijke motorische competentie (AMC) en fitheid tussen kinderen die deelnemen aan georganiseerde sport enerzijds en leeftijdsgenoten die dat niet doen anderzijds. Ten tweede werd onderzocht welke aspecten van georganiseerde sportparticipatie geassocieerd zijn met AMC, fitheid, zelfwaargenomen motorische competentie (ZMC) en autonome motivatie om te sporten. Deze aspecten van georganiseerde sportparticipatie omvatten deelname aan één of meer sporten op het moment van de test, de hoeveelheid sportbeoefening en het type sport dat tijdens de kinderjaren werd beoefend, rekening houdend met de georganiseerde sporthistoriek van kinderen vanaf de leeftijd van 2 jaar.

Methode

In totaal werden 346 kinderen (172 jongens; 9.77 ± 1,04 jaar) geëvalueerd met gevalideerde meetinstrumenten.

Resultaten

Een tweeweg MANCOVA, aangepast voor leeftijd, liet zien dat de georganiseerde sportgroep (n = 265; 76,6%) significant beter presteerde in vergelijking met de groep die niet in georganiseerd verband sport (n = 81; 23.4%) op zowel AMC als fitheid ($p < 0.001$). Er werden geen geslachtsverschillen in AMC gevonden ($p = 0.129$), terwijl jongens een betere fitheid lieten zien dan meisjes ($p < 0.001$). Binnen de georganiseerde sportgroep toonden vier afzonderlijke hiërarchische meervoudige regressieanalyses, gecontroleerd voor leeftijd en geslacht, aan dat deelname aan meer objectcontrole gerichte sporten (vb. voetbal, hockey) samenhing met hogere AMC-niveaus ($p < 0.001$). Deelname aan meerdere sporten was geassocieerd met een betere fitheid ($p = 0.041$) en ZMC niveaus ($p = 0.009$) in vergelijking met deelname aan één sport. Geen van de onderzochte aspecten was significant gerelateerd aan autonome motivatie om te sporten.

Discussie en conclusie

De huidige bevindingen wijzen erop dat georganiseerde sportparticipatie een belangrijke strategie is om de algemene ontwikkeling van kinderen te ondersteunen. Bovendien blijken deelname aan meerdere sporten, meer tijd besteden aan georganiseerde sport en het beoefenen van meer op objectcontrole gerichte sporten geassocieerd te zijn met betere fysieke en psychosociale uitkomsten.

Interactieve werksessies

	Titel	Ruimte	Sessieleider
8	De maatschappelijke waarde van sport	Zaal 6	**Güven Alarslan** Wageningen University and Research
9	Hoe betrek je écht de mensen waar je onderzoek en innovatie verschil voor moet maken? Bijdrage vanuit het ZonMw programma Missiegedreven Ontwikkeling van Onderzoek en Innovatie (MOOI) Sport en Bewegen	Zaal 7	**ZonMw**
10	Sportverenigingen in turbulente tijden: overleven versus maatschappelijke verwachtingen	Zaal 8	**Jorien Slot** Mulier Instituut
11	Het oog van de meester: perceptuele vaardigheden van LO-docenten	Zaal 9	**Mariëtte van Maarseveen** Hogeschool Windesheim
12	Analyse met urgentie: Hoe bewegen we in diverse levensfases?	Zaal 10/11	**Jeanine Graaff** NLsportraad
13	Het vmbo-sportlab! Denkt u mee?	Zaal 1	**Marieke Fix** Landstede MBO
14	Drop-out in sport: European insights	Zaal 2/3	**Sergio Lara-Bercial** Leeds Becket University

De maatschappelijke waarde van sport

Güven Alarslan (Wageningen University and Research)

Inleiding

Met het LETS project doen wij onderzoek naar sportprogramma's voor sociaal kwetsbare volwassenen. Vanuit interviews met kwetsbare volwassenen en hun coaches blijkt dat deelnemers uit deze programma's vaardigheden kunnen ontwikkelen op sociaal, emotioneel en cognitief gebied. Daarnaast kunnen deze vaardigheden ook meegenomen worden naar het dagelijkse leven (ter Harmsel et al., 2022). Het blijft echter moeilijk om de maatschappelijke waarde van deze ontwikkelingen in kaart te brengen.

Methode

Tijdens deze interactieve werksessie brengen we daarom aan de hand van een effectenarena de impact van sportprogramma's in kaart. Tijdens deze effectenarena onderzoeken we vier ingrediënten van een interventie, namelijk de activiteiten van het Life Goals programma, de investeerders, de maatschappelijke effecten en de incasseerders. De uitkomsten van deze effectenarena kunnen vervolgens ingezet worden om de maatschappelijke waarde van sportprogramma's te onderzoeken.

Resultaten

Met het uitvoeren van deze effectenarena willen wij inzicht krijgen in de belangrijkste maatschappelijke effecten van deelname aan sportprogramma's en wie de investeerders en incasseerders zijn. Daarnaast willen wij de genoemde maatschappelijke effecten prioriteren naar belangrijkheid.

Discussie en conclusie

Alhoewel er verschillende methoden zijn om de maatschappelijke waarde van sportprogramma's te onderzoeken, blijft het lastig omdat we te maken hebben met een zeer complex proces en we niet goed de causaliteit kunnen aantonen. Toch is het belangrijk om eerst de (verwachtte) impact goed in kaart te brengen, om vervolgens de vertaalslag te maken naar de maatschappelijke waarde.

Hoe betrek je écht de mensen waar je onderzoek en innovatie verschil voor moet maken?

Bijdrage vanuit het ZonMw programma Missiegedreven Ontwikkeling van Onderzoek en Innovatie (MOOI) Sport en Bewegen.

Binnen het ZonMw programma Missiegedreven Ontwikkeling van Onderzoek en Innovatie (MOOI) Sport en Bewegen zetten we een beweging in gang waardoor onderzoeks- en innovatietrajecten steeds meer en beter bijdragen aan maatschappelijke uitdagingen waar de samenleving en de sport- en beweegsector voor staan. Uitgangspunt van MOOI in Beweging is dat relevant onderzoek en nuttige innovaties praktijkgericht zijn. Dit betekent directe betrokkenheid van de eindgebruiker bij het ontwerp en de uitvoering van onderzoek en innovatie. Met de term 'eindgebruiker' bedoelen we mensen die aan het einde van de kennisketen staan, degenen die kennis en innovaties in hun dagelijkse praktijk gebruiken en toepassen. Hierbij kun je denken aan (potentiële) sporters en bewegers, praktijkprofessionals, vrijwilligers en de maatschappelijke organisaties waar zij werkzaam zijn. In deze werksessie gaan we op zoek naar antwoorden op de volgende vragen: hoe betrek je eindgebruikers bij onderzoek en innovatie? Hoe organiseer je dat ze écht invloed hebben op proces en besluitvorming?

De werksessie bestaat uit de volgende onderdelen:

ZonMw programma MOOI in Beweging:

We starten met een korte presentatie over de doelen en ambities van het MOOI in Beweging programma.

Praktijkvoorbeelden

Aan de hand van twee praktijkvoorbeelden nemen we de deelnemers mee in het betrekken van de eindgebruiker bij onderzoek en innovatie. Een van deze voorbeelden is een Living Lab Sport en Bewegen, een open innovatie ecosysteem waarin professionals samen met eindgebruikers toewerken naar creatieve en innovatieve oplossingen voor maatschappelijke uitdagingen. Dit gebeurt in een real-life setting waarbij een grote rol is weggelegd voor de eindgebruiker.

Uitwisselen/kennisdelen

Tot slot dagen we de deelnemers uit om zelf aan de slag te gaan en kennis uit te wisselen op dit thema door met elkaar in gesprek te gaan. Wat leren de deelnemers van de gepresenteerde praktijkvoorbeelden en wat leren ze van elkaar?

Sportverenigingen in turbulente tijden: overleven versus maatschappelijke verwachtingen

Jorien Slot (Mulier Instituut)

De Nederlandse sportinfrastructuur leunt sterk op de 26.000 sportverenigingen verspreid door het land. In 2021 heeft het Mulier Instituut echter vastgesteld dat één op de drie Nederlandse sportverenigingen kwetsbaar is voor de toekomst. Sportverenigingen kampen met fikse inkomstenderving en dalende ledentallen, onder andere als gevolg van de coronacrisis, stijgende energielasten en inflatie. Ondanks deze zorgen blijkt dat sportverenigingen veerkrachtig zijn. De coronacrisis, maar ook eerdere crises, laten zien dat sportverenigingen weten te overleven door te focussen op verenigen, oftewel leden verbinden, leden laten samenkomen en betrekken bij de organisatie. Het belangrijkste overlevingsmechanisme van sportverenigingen lijkt hiermee haaks te staan op de maatschappelijke verwachtingen van sportverenigingen door met name de overheid.

Sportverenigingen worden steeds vaker gezien als beleidsuitvoerders en door de overheid gestimuleerd om bij te dragen aan de realisatie van het overheidsbeleid (Waardenburg, 2016). De maatschappelijke doelen waar sportverenigingen als middel voor worden ingezet zijn met name zichtbaar in het Nationaal Preventieakkoord en het Nationaal Sportakkoord. Zo wordt in het preventieakkoord beschreven dat sportverenigingen een gezond aanbod in de kantine, een rookvrij sportterrein en beleid over verantwoord alcoholgebruik realiseren. Vanuit het Nationaal Sportakkoord worden verenigingen bijvoorbeeld geacht bij te dragen aan een inclusieve sport- en beweegomgeving, positieve sportcultuur, duurzaamheid en het creëren van passend sportaanbod voor verschillende doelgroepen.

In deze interactieve werksessie staat de spanning tussen overlevingsmechanismen en maatschappelijke verwachtingen van sportverenigingen centraal. Drie sprekers geven een beknopte inleiding op de overlevingskracht van sportverenigingen tijdens de coronacrisis (Resie Hoeijmakers), de maatschappelijke verwachtingen van sportverenigingen in het Nationaal Preventieakkoord (Jorien Slot) en de maatschappelijke verwachtingen van sportverenigingen in het Nationaal Sportakkoord (Janine van Kalmthout). Vervolgens wordt samen met de deelnemers aan de werksessie ingegaan op deze spanningen/controverses en mogelijke oplossingsrichtingen (Johan Steenbergen).

Het oog van de meester: perceptuele vaardigheden van LO-docenten

Mariëtte van Maarseveen, Luke McDonic, Hemke van Doorn, Annemarie de Witte, Jonas Leenhouts, John van der Kamp

Inleiding

Om goed te kunnen lesgeven moet een docent zien wat er gebeurt in de les. Op basis daarvan beslist de docent óf hij/zij iets moet doen en zo ja, wat hij/zij moet doen. Goed kijken is dus cruciaal voor goed onderwijs. Tijdens deze interactieve werksessie worden de eerste resultaten van het onderzoekproject Het oog van de meester gepresenteerd, zal met eye-trackers het kijkgedrag worden gemeten tijdens het begeleiden van een beweegactiviteit en zullen we met elkaar in gesprek gaan over de verschillen in perceptuele vaardigheden tussen deelnemers en hoe LO-docenten en studenten betere perceptuele vaardigheden kunnen aanleren.

Methode

In de eerste studie van Het oog van de meester hebben 175 LO-docenten, -studenten en turntrainers videobeelden bekeken waarin leerlingen een wendsprongactiviteit deden. De deelnemers gaven aan óf, wanneer en welke doceerinterventie ze zouden doen (m.a.w. wat zij zouden doen als zij de les zouden geven), daarbij werd ook het kijkgedrag gemeten. Met behulp van vragenlijsten werd de beroepservaring, conceptuele kennis, eigen vaardigheid en vakvisie in kaart gebracht.

Resultaten

Voorlopige resultaten laten zien dat deelnemers met meer ervaring, meer en diversere doceerinterventies laten zien. Resultaten zullen worden gepresenteerd over de verschillen in kijkgedrag tussen de groepen deelnemers, en hoe de waargenomen doceerinterventies samenhangen met beroepservaring, conceptuele kennis, eigen vaardigheid, vakvisie en het kijkgedrag.

Discussie en conclusie

De resultaten zullen worden gepresenteerd en bediscussieerd met de aanwezigen. Implicaties voor LO-docenten, LO-opleidingen en sporttrainers worden besproken.

Deze interactieve werksessie is gebaseerd op het onderzoeksproject Het oog van de meester van de CALO, HALO, ALO en VU, naar de perceptuele bekwaamheid van LO-docenten.

Analyse met urgentie: Hoe bewegen we in diverse levensfases?

Jeanine Graaff (NLsportraad)

Bewegingsarmoede is al sinds 2012 een pandemie, zoals raadslid Erik Scherder o.a. in zijn columns voor de Nederlandse Sportraad (NLsportraad) betoogd (1). De helft van de Nederlandse bevolking beweegt onvoldoende volgens de huidige beweegrichtlijnen. En in 2040 moet maar liefst 75% van de Nederlandse bevolking aan de beweegrichtlijnen voldoen. De afgelopen twintig jaar is er weinig verbetering te zien, ondanks vele beleidsinterventies. Bij welke groep treedt de meeste bewegingsarmoede op, wat zijn hier de oorzaken van en welke contexten (stelsels) hebben daarmee te maken?

De NLsportraad wil overzicht creëren door de antwoorden op deze vragen bij elkaar te brengen in een analyse. Er is al enorm veel kennis beschikbaar, onder andere bij het RIVM en het Kenniscentrum Sport & Bewegen, maar het overzicht ontbreekt bij veel partijen. De analyse vormt een opmaat om in de loop van 2023 te adviseren over verschillende doelgroepen (ouderen, mensen met een beperking en kinderen met een lage sociaal economische achtergrond). Graag gaan wij hierover met u en een aantal interessante sprekers in gesprek om informatie met elkaar te delen en kennis uit te wisselen.

Column Erik Scherder - Twee pandemieën en de overheid doet niets. Hoe kan dat? | Nieuwsbericht | Nederlandse Sportraad (nederlandse-sportraad.nl), Nederlandse Sportraad pleit voor iconische maatregelen tegen bewegingsarmoede | Nieuwsbericht | Nederlandse Sportraad (nederlandse-sportraad.nl)

Het vmbo-sportlab! Denkt u mee?

Marieke Fix (Landstede MBO)

Inleiding

Sport en bewegen is goed voor de fysieke en mentale gezondheid (Bailey, Hillman, Arent & Petitpas, 2013). In Nederland beweegt slechts 40% van de jeugd tussen 12 en 16 jaar in voldoende mate. Waarbij jongeren met een vmbo opleidingsniveau minder deelnemen aan sport en bewegen (Mulier, 2020). Het vmbo-sportlab is een onderzoeksproject dat onderzoekt hoe participatie van jongeren met een vmbo opleidingsniveau aan sport- en beweegactiviteiten kan worden vergroot. Het project wordt uitgevoerd met een consortium van onderzoekers en praktijkprofessionals.

Het vmbo- sportlab

Het onderzoeksproject kent vier werkpakketten. Het werkpakket 'leren praktijken' bestudeert bestaande praktijken vanuit de vragen wat werkt, waarom en in welke context. Bij het werkpakket 'geleerde lessen' wordt op basis van de praktijkinzichten en literatuur succesvolle ingrediënten geïdentificeerd voor een effectieve aanpak. Het werkpakket 'innovatie' richt zich op het ontdekken van innovatieve manieren om de jongeren te betrekken en te begeleiden.

Tenslotte is het werkpakket 'lerend netwerk' erop gericht leerprocessen in dit project te faciliteren en een landelijk netwerk te bouwen die het leren over thema in bredere zin bevordert.

De interactieve werksessie

In de werksessie presenteren we het onderzoek en u wordt uitgedaagd om op actieve wijze vanuit eigen expertise bij te dragen aan dit complexe vraagstuk. Vanuit het werkpakket 'lerend netwerk' ontvangen de deelnemers een terugkoppeling van de werksessie en worden zij op vrijwillige basis uitgenodigd om te participeren in de bijeenkomsten en activiteiten van het landelijke netwerk van het vmbo-sportlab.

Referenties

Bailey R, Hillman CH, Arent S, Petitpas A. (2013). Physical activity: an underestimated investment in human capital?. *Journal of physical activity and health* 10 (pp. 289-308).

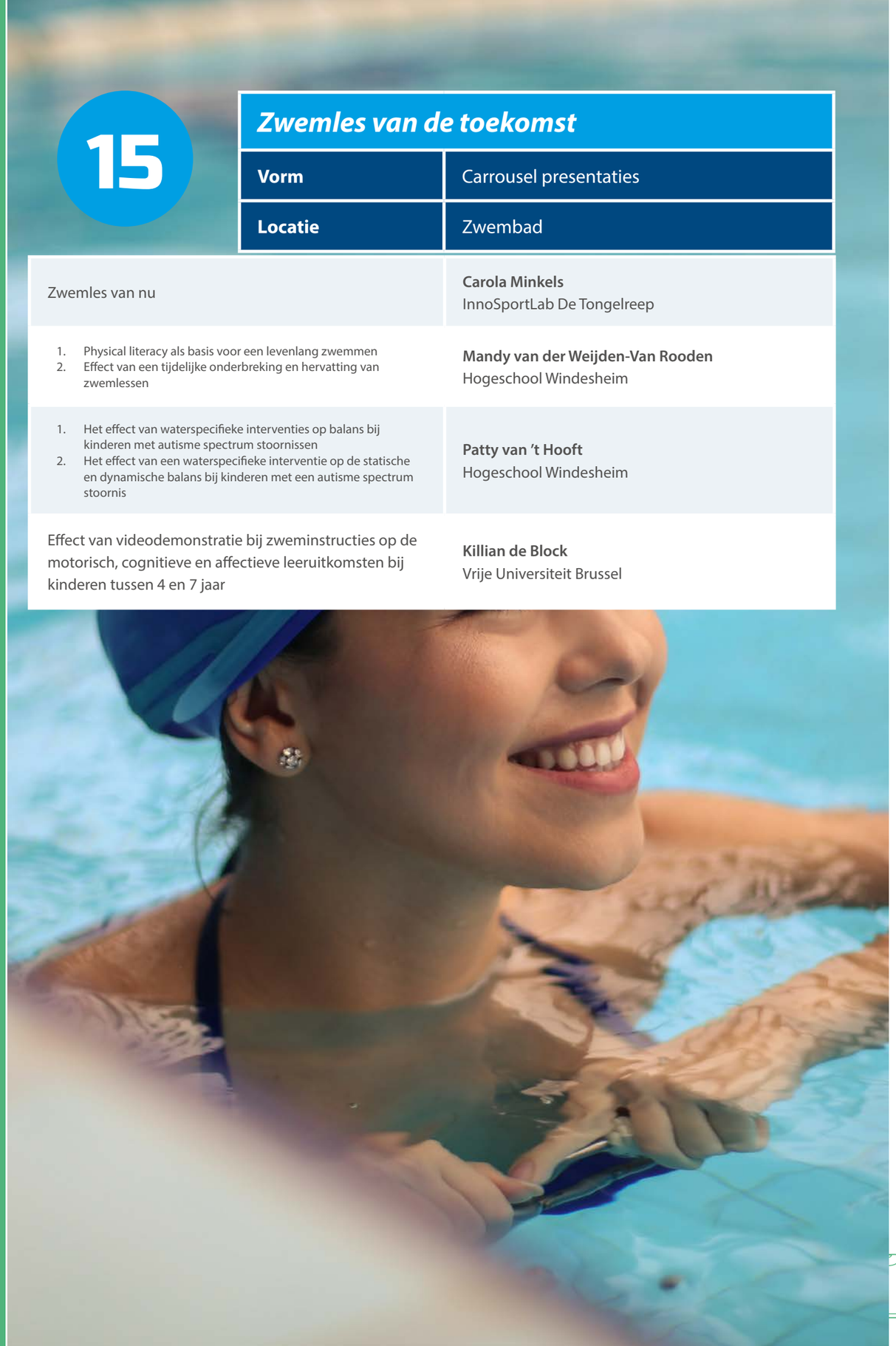
Mulier Instituut (2020). *De gezonde generatie*. Trendmonitor.

Drop-out in sport: European insights

Nicolette Schipper - van Veldhoven (Hogeschool Windesheim; University of Twente) and Sergio Lara-Bercial (Leeds Becket University)

An overview will be given of the current picture of youth sport dropout globally and the findings from an innovative multi-country research project in 6 European countries will be shared. This is the first study of its kind to consider dropout across multiple contexts and to take into consideration the impact of a variety of demographic characteristics which make dropout a multifactorial, individual, and emergent phenomenon. The presentation will conclude by providing some recommendations to minimize dropout and maximize participation.

This presentation will be in English

15

Zwemles van de toekomst	
Vorm	Carrousel presentaties
Locatie	Zwembad

Zwemles van nu	**Carola Minkels** InnoSportLab De Tongelreep
1. Physical literacy als basis voor een levenlang zwemmen 2. Effect van een tijdelijke onderbreking en hervatting van zwemlessen	**Mandy van der Weijden-Van Rooden** Hogeschool Windesheim
1. Het effect van waterspecifieke interventies op balans bij kinderen met autisme spectrum stoornissen 2. Het effect van een waterspecifieke interventie op de statische en dynamische balans bij kinderen met een autisme spectrum stoornis	**Patty van 't Hooft** Hogeschool Windesheim
Effect van videodemonstratie bij zweminstructies op de motorisch, cognitieve en affectieve leeruitkomsten bij kinderen tussen 4 en 7 jaar	**Killian de Block** Vrije Universiteit Brussel

Zwemles van nu

Carola Minkels (InnoSportLab De Tongelreep)

Zwemlesaanbieders zijn bezorgd dat de zwemvaardigheid van kinderen na het behalen van hun zwemdiploma achteruit gaat. Aangezien veilig te water gaan belangrijk is in Nederland, wordt ernaar gestreefd kinderen te laten blijven zwemmen na het behalen van de zwemdiploma's, bij voorkeur door aan te sluiten bij een zwemvereniging. Dit zou mogelijk kunnen door de intrinsieke motivatie van kinderen voor zwemmen te verhogen door de 3 basisbehoeften – autonomie, competentie en verbondenheid – uit de Self-determinatie Theorie (SDT) van Ryan and Deci (2020) te implementeren in de zwemles.

In dit project werd onderzocht in hoeverre er aan de drie basisbehoeften – autonomie, competentie en verbondenheid – uit de SDT wordt tegemoetgekomen in het zwemonderwijs in Nederland en of er verschillen zijn tussen de diverse zwemmethodes en diplomalijnen die worden toegepast in Nederland. Het tweede doel van dit project was om te onderzoeken wat de relatie is tussen de mate waarin zweminstructeurs tegemoet komen aan de drie basisbehoeften van de SDT en het aantal jaren doceerervaring.

Om deze vragen te onderzoeken werden 82 (15 mannen, 67 vrouwen) zweminstructeurs van 28 verschillende zwemscholen geobserveerd op de mate waarin hun doceerstijl tegemoet kwam aan de drie basisbehoeften aan de hand van een observatieschaal ontwikkeld door Reeve, Jang, Carrell, Jeon, and Barch (2004) en Tessier, Sarrazin, and Ntoumanis (2010).

Wanneer de scores uit dit onderzoek worden vergeleken met de scores uit de onderzoeken in het onderwijs (Reeve et al., 2004; Tessier et al., 2010) blijkt dat in het zwemonderwijs lager wordt gescoord op de tegemoetkoming aan autonomie. Daarbij blijkt wel dat Easyswim significant hoger scoort op de tegemoetkoming van autonomie dan de andere zwemmethodes en diplomalijnen. Wat betreft competentie en verbondenheid werden er geen significante verschillen gevonden tussen de verschillende zwemlesmethodes en diplomalijnen. Ook is gebleken dat hoe meer jaren doceerervaring de zweminstructeurs hebben, hoe meer er tegemoetgekomen wordt aan de behoeften autonomie en verbondenheid.

De voorlopige voorzichtige conclusie is dat in het zwemonderwijs minder tegemoet wordt gekomen aan de behoefte van autonomie dan in het onderwijs en dat ervaren zweminstructeurs de intrinsieke motivatie voor het zwemmen bij kinderen meer stimuleren dan minder ervaren zweminstructeurs. Echter is er nog niet voldoende statistisch power verzameld om harde conclusies uit de resultaten te trekken.

Referenties

Reeve, J., Jang, H., Carrell, D., Jeon, S., & Barch, J. (2004). Enhancing Students' Engagement by Increasing Teachers' Autonomy Support. Motivation and Emotion, 28, 147-169.

Ryan, R. M., & Deci, E. L. (2020). Intrinsic and extrinsic motivation from a self-determination theory perspective: Definitions, theory, practices, and future directions. Contemporary Educational Psychology, 61.

Tessier, D., Sarrazin, P., & Ntoumanis, N. (2010). The effect of an intervention to improve newly qualified teachers' interpersonal style, students motivation and psychological need satisfaction in sport-based physical education. Contemporary Educational Psychology, 35, 242-253.

Physical literacy als basis voor een leven lang zwemmen

Mandy van der Weijden-Van Rooden (Hogeschool Windesheim)

In dit onderzoek wordt antwoord gegeven op de hoofdvraag: Op welke wijze kan Physical Literacy invloed hebben op een leven lang bewegen en hoe kan dit een vertaalslag maken naar een leven lang zwemmen?

Middels literatuurstudie is er uit het onderzoek naar voren gekomen dat PL als geheel geïnterpreteerd dient te worden. PL is een veelomvattend begrip. Hierdoor wordt er bij veel beweeginterventies getracht PL goed in te voegen in het aanbod. Echter is 'goed' implementeren pas mogelijk wanneer men PL als geheel interpreteert. Uit onderzoek komt naar voren dat in PL de factoren motivatie, kennis, fysieke competentie en vertrouwen in het bewegen de sleutel zijn tot een positieve houding tegenover bewegen. Wanneer er gefocust wordt op één of een aantal van deze factoren is de balans hiertussen niet meer aanwezig.

Dit onderzoek komt tot de hypothese dat PL een positief effect kan hebben op het (blijven) zwemmen. Hierbij kan PL zorgen voor een bijdrage aan het project: 'een leven lang zwemmen'. Dit vanwege de aantoonbare resultaten op het gebied van een leven lang bewegen in andere empirische studies.

De kennis uit dit literatuuronderzoek is getoetst in de praktijk middels een enquête en focusgroepsgesprekken. In de enquête zijn respondenten gevraagd om hun zwemverleden te beschrijven aan de hand van een assessment die de mate van PL toetste. Ook werden zij hier gevraagd deel te nemen aan een focusgroep gesprek. Uit deze aanmeldingen is een willekeurige selectie gemaakt uit verschillende vooraf vastgestelde leeftijdscategorieën. Deze gesprekken en de uitkomsten gaven inzicht in de huidige mate van PL binnen het zwemmen en daarbij ook de succesfactoren tot een leven lang zwemmen. Hieruit is gebleken dat onder andere de variabelen van PL er voor hebben gezorgd dat zwemmers hun leven lang zijn blijven zwemmen. Er is dan ook geconcludeerd dat PL wel degelijk een betekenis kan hebben voor het aanbod van de KNZB en daarbij is de gestelde hypothese succesvol getoetst.

Aan het einde van dit onderzoek is er een adviesrapport ontwikkeld voor de KNZB. Dit adviesrapport is meegeleverd met dit onderzoeksdocument en hierin worden de alternatieven voor het implementeren van PL binnen het zwemaanbod uitgewerkt. Ook zijn er infographics ontworpen om, op deze manier, verschillende experts binnen het zwemmen bekend te maken met PL en handvaten mee te geven aan ontwikkelaars. Voor deze additionele bijlagen, zie het bijlageboek en het bijgeleverde adviesrapport.

Effect van een tijdelijke onderbreking en hervatting van de zwemlessen

Mandy van der Weijden-Van Rooden (Hogeschool Windesheim)

Door overschatting van de zwemvaardigheden kunnen kinderen in gevaarlijke situaties terechtkomen, met mogelijk verdrinkingen als gevolg. Het doel van dit onderzoek was daarom te bepalen wat het effect van een tijdelijke onderbreking (3-4 maanden) en hervatting van de zwemlessen (1-2 maanden) op de nauwkeurigheid van het inschattingsvermogen was bij kinderen tussen de vijf en twaalf jaar (N = 41). Ook werd de invloed van leeftijd, gender en zwemniveau op de nauwkeurigheid van het inschattingsvermogen onderzocht. Aan de hand van de 'Pictorial Scale of Perceived Water Competence (PSPWC)' werden de waargenomen competenties en werkelijke zwemvaardigheden van kinderen bepaald en het verschil daartussen werd als maat voor de nauwkeurigheid van het inschattingsvermogen gebruikt. De resultaten laten zien dat kinderen zichzelf significant overschatten na een tijdelijke onderbreking van de zwemlessen, maar deze overschatting verdween na een periode waarin wel weer zwemlessen gevolgd konden worden. Daarnaast overschatten kinderen met een lager zwemniveau zichzelf vaker dan kinderen met een hoger zwemniveau. Kortom, na de tijdelijke onderbreking bleken kinderen zichzelf te overschatten, echter door een samenhang met zwemniveau kon niet eenduidig geconcludeerd worden dat de onderbreking de overschatting veroorzaakte of dat het door een lager zwemniveau kwam. Leeftijd en gender bleken geen invloed te hebben op de nauwkeurigheid van het inschattingsvermogen. Aan de hand van de resultaten kan worden aanbevolen dat er na een tijdelijke onderbreking van de zwemlessen meer toezicht zal moeten zijn op kinderen van vijf tot en met twaalf jaar. Bij kinderen met een laag zwemniveau wordt aanbevolen om ook gedurende een periode met zwemlessen meer toezicht te houden.

Het effect van waterspecifieke interventies op balans bij kinderen met autisme spectrum stoornissen

Patty van 't Hooft (Hogeschool Windesheim)

Inleiding

Kinderen met autismespectrumstoornis (ASS) hebben naast problemen in de sociale interactie en communicatie ook vaak motorische problemen. Motorische vaardigheden spelen een belangrijke rol in het kunnen participeren aan schoolse en niet-schoolse activiteiten. Kinderen met ASS ervaren onder andere problemen binnen hun balanshandhaving. Bewegingsinterventies, zoals psychomotorische balanstraining, kunnen effectief bijdragen aan het verbeteren van de balanshandhaving. Naast bewegingsinterventies kan een waterspecifieke interventie ook een positief effect hebben op de balanshandhaving. In dit onderzoek is er gekeken naar de balanshandhaving van kinderen met en zonder ASS en of er een verschil zichtbaar is tussen deze groepen. Daarnaast is er gekeken of een waterspecifieke interventie kan bijdragen aan een betere balanshandhaving bij kinderen met en zonder ASS. In dit onderzoek is er antwoord gegeven op de hoofdvraag: "Wat is het verschil in balanshandhaving tussen kinderen met en zonder ASS? Welk effect heeft een waterspecifieke interventie op de balanshandhaving van kinderen met en zonder ASS?"

Methode

Dit onderzoek is een pilot en bestond voor een gedeelte uit een cross-sectioneel onderzoek en daarnaast voor een gedeelte uit een quasi-experimenteel onderzoek. Binnen dit onderzoek is er gebruik gemaakt van een onderzoeksgroep met interventie en een onderzoeksgroep zonder interventie. Om te kunnen meten en vergelijken wat de balansvaardigheden van deze beide groepen op het land zijn, is er gebruik gemaakt van de Movement Assessment Battery for Children-2 (MABC-2) (Smits-Engelsman & Niemeijer, 2010). Daarnaast is er binnen de onderzoeksgroep met interventie gebruik gemaakt van de Water Orientation Test Alyn-2 (WOTA-2) (Tirosh, Katz-Leurer, & Getz, 2008). Deze test is ingezet om te kijken of er een verschil optreedt na afloop van de waterspecifieke interventie. De doelgroep binnen dit onderzoek betrof kinderen tussen de zeven en elf jaar die binnen de doelgroep cluster 4 van het speciaal onderwijs vallen.

Resultaten

De resultaten binnen dit onderzoek zijn verwerkt met behulp van het statistische programma SPPS. Uit de resultaten is gebleken dat er geen sprake is van significante verschillen of samenhangen.

Conclusie

Kijkend naar de resultaten is duidelijk geworden dat de kinderen zonder ASS binnen beide onderzoeksgroepen hoger scoren dan de kinderen met ASS, op de MABC-2. Echter, hierover kan geen betrouwbare conclusie worden getrokken, gezien het feit er geen sprake is van significante verschillen. Kijkend naar de resultaten die betrekking hebben op een eventueel effect van de waterspecifieke interventie, is zichtbaar dat de groep kinderen met ASS een klein voordeel hebben ten opzichte van de kinderen zonder ASS. Echter, is er eveneens binnen deze resultaten geen sprake van significante verschillen. Dit betekent dat er geen betrouwbare conclusie getrokken kon worden over wat het effect is van een waterspecifieke interventie op de balanshandhaving.

Het effect van een waterspecifieke interventie op de statische en dynamische balans bij kinderen met een autisme spectrum stoornis.

Patty van 't Hooft (Hogeschool Windesheim)

Inleiding

Ongeveer 31.000 kinderen tussen de 4 en de 12 hebben een autismespectrumstoornis of daaraan verwante stoornis. 83% van deze kinderen ervaart moeilijkheden met het uitvoeren van leeftijd geschikte motorische vaardigheden. Niet alleen in het lichamelijke aspect vinden beperkingen plaats, maar ook in het emotionele, sociale en cognitieve aspecten (LECS). Het lichaamsbalans is daarbij een belangrijke basis voor motorische vaardigheden. Uit verschillende onderzoeken is gekomen dat bewegingsinterventies invloed hebben op onder andere de motorische problematiek bij kinderen met ASS.

Psychomotorische therapie (PMT) is een vorm van therapie waarbij gebruikt gemaakt wordt bewegings- en/of lichaamsgerichte interventies om aan een psychosociale hulpvraag te werken. De ingezette interventies kunnen het kind de mogelijkheid bieden om nieuwe betekenisvolle ervaringen op te doen en deze nieuwe geleerde vaardigheden eigen te maken. Uit verschillende onderzoeken over bewegingsinterventies bij kinderen met ASS is gekomen dat waterspecifieke interventies verbetering lieten zien op de statische en dynamische balans. Het doel van dit onderzoek is om te kijken of een waterspecifieke interventie effect heeft op de balans van kinderen met ASS in vergelijking met kinderen zonder ASS.

Methode

Dit onderzoek bestond uit een quasi-experimenteel onderzoek. Het meetinstrument dat is gebruikt, is de Movement-ABC-2 (M-ABC2). De balans van kinderen uit cluster 4 onderwijs met en zonder ASS worden voor en na een 10-weekse waterspecifieke interventie gemeten om te kijken of de interventie invloed heeft op de statische en dynamische balans, en in hoeverre dit verschilt met de controlegroep.

Resultaten

De resultaten worden door middel van SPSS verwerkt. Hierbij wordt gebruikt gemaakt van de Mann Whitney U en de Analysis Means. Hierbij is uitgegaan van een significantieniveau van p.<.05.

Conclusie/discussie

Uit de resultaten is gekomen dat er verbetering te zien is op de statische balans na een 10-weekse waterspecifieke interventie bij kinderen met ASS. Deze verbetering is echter niet significant. Kinderen zonder ASS laten geen verandering zien in de statische balans. Bij de dynamische balans is een afname te zien bij zowel de kinderen met ASS als de kinderen zonder ASS die de interventie hebben gehad. De controlegroep van de kinderen met ASS laat verbetering te zien en de controlegroep zonder ASS laat een afname zien.

Kijkend naar het onderzoek zijn er een aantal beperkingen terug te leiden zijn naar de onderzoeksgroep en de periode van de waterspecifieke interventie. In eventueel vervolgonderzoek kan hier rekening mee gehouden worden.

Effect van videodemonstratie bij zweminstructies op de motorisch, cognitieve en affectieve leeruitkomsten bij kinderen tussen 4 en 7 jaar.

De Block Killian [1], De Martelaer Kristine [1], Cools Wouter [2], Van Duijn Tina [3]

1. Department of Movement & Sport Sciences, Vrije Universiteit Brussel (Beglium),
2. Department of Teacher Education, Vrije Universiteit Brussel (Belgium),
3. School of Physical Education, Sport and Exercise Sciences (New-Zealand)

Inleiding

Het gebruik van videobeelden om vaardigheden te demonstreren, kan nuttig zijn voor kinderen om bewegingen gemakkelijker te begrijpen. Het gebruik van videobeelden en analoog leren in sporten bij volwassenen is bestudeerd, terwijl dit bij jonge kinderen ontbreekt. Het doel van deze studie was het gebruik van videodemonstraties voorafgegaan door een metafoor onderzoeken en vergelijken met traditionele demonstraties op watervaardigheden (motorisch, cognitief & tevredenheid) bij kinderen.

Methode

Vijftig kinderen (4-7 jaar) werden willekeurig verdeeld over twee interventiegroepen (IG) (n:36, IG-1:17 & IG-2:19) en een controlegroep (CG) (n:14). De CG kreeg traditionele aquatische demonstraties onder leiding van een leraar, IG-1 & IG-2 maakten onder begeleiding van een leraar gebruik van een tablet om tekeningen van een dier (analogie) te bekijken, gevolgd door video-demonstraties. De deelnemers van IG-2 speelden tijdens een pauzemoment op het sportkamp ook interactief met de beelden (3x15'). Alle kinderen werden tijdens het uitvoeren van de pre- en postmeting gefilmd en vervolgens beoordeeld door getrainde beoordelaars met de Actual Aquatic Skills Test (D'Hondt et al., 2021). Daarnaast werd via een kennistest bij beide interventiegroepen gepeild naar de cognitieve inzichten van de kinderen over de geselecteerde watervaardigheden. De tevredenheid van de kinderen over zwemlessen, demonstraties door de leerkracht en de video-demo's werd ook onderzocht.

Resultaten

Er was geen significant verschil tussen de aquatische vaardigheden van de interventiegroepen en de controlegroep. Er was wel een significant hogere cognitieve score voor IG-2 in vergelijking met IG-1. Een hogere tevredenheid over de zwemlessen werd gevonden voor IG-1 vergeleken met de CG.

Conclusie

De resultaten van deze studie ondersteunen het gebruik van videodemonstraties tijdens en na de zwemles op de tevredenheid en kennis over de vaardigheden. Grotere steekproeven in meerdere onderwijscontexten en landen in combinatie met meerdere meetmomenten i.f.v. de didactiek in het zwemonderwijs zijn zinvol bij verder onderzoek.

Referenties

D'Hondt, E., Buelens, L. Barnett, L.M., Howells, K., Sääkslahti, A., Costa, A.M., Jidovtseff, B., Mertens, L., De Martelaer, K. (2021). Differences between Young Children's Actual, Self-perceived and Parent-perceived Aquatic Skills. Perceptual and Motor Skills;128(5):1905-1931. doi:10.1177/00315125211017864

DSO
ZWOLLE 24/11/2022
DAG *van het* SPORT ONDERZOEK
dagvanhetsportonderzoek.nl

CONTACT
Dag van het Sportonderzoek
info@dagvanhetsportonderzoek.nl

#DSO2022

www.dagvanhetsportonderzoek.nl